

2008'de varlığı resmi olarak da ilan edilen ve küresel aktörlerin hemen her adımını belirler hale gelen krize dair, ilanından önce de sonrasında da çok şey söyledik. Bugün de gerek Ortadoğu'da gerekse dünyanın bir başka bölgesinde yaşanan hemen her gelişmeyi büyük resim içindeki yeriyle beraber doğru okuyabilmek için, krize dair gelişmeleri yakından takip edebilmek önemli bir önkoşuldur.

2008'de varlığı resmi olarak da ilan edilen ve küresel aktörlerin hemen her adımını belirler hale gelen krize dair, ilanından önce de sonrasında da çok şey söyledik. Özellikle niteliğine, devamlılığına ve sebep olacağı gelişmelere işaret ettik. Bugün de gerek Ortadoğu'da gerekse dünyanın bir başka bölgesinde yaşanan hemen her gelişmeyi büyük resim içindeki yeriyle beraber doğru okuyabilmek için, krize dair gelişmeleri yakından takip edebilmek önemli bir önkoşuldur. Bu konuda kısa bir özet ve hafıza güncellemesi yapmak gerekirse, öncelikle **emperyalist çağ Marksizm'inin yani Leninizm'in, kapitalizmin tekeli dönemine dair tespitleri** anımsanmalıdır.

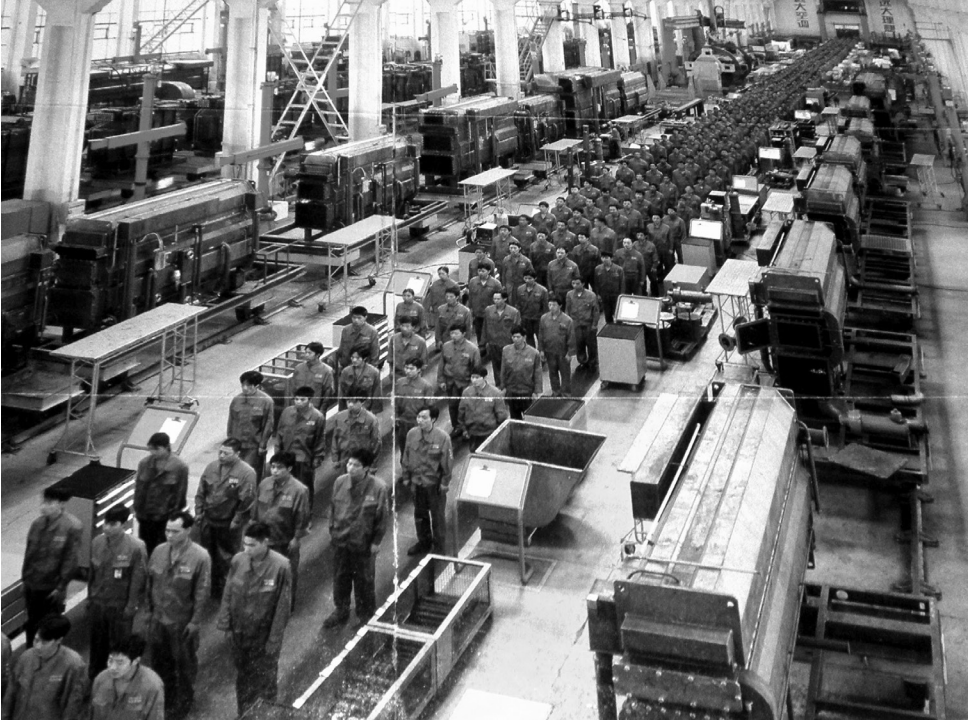
Emperyalist dönem, kapitalizmin krizinin süreklilik kazandığı dönemdir. Eşitsiz gelişme ve rekabet,

çelişmeleri büyütürken, krizler dünya ölçeğindeki paylaşım savaşlarıyla geçici olarak aşıyor, yeni durum yeni güç dengeleri ve çelişmelerle beraber emperyalizmin devamını işaret ediyordu. Birinci Yeniden Paylaşım Savaşı sonrasında, Amerikan ekonomisinde yaşanan hızlı gelişme ve üretici güçlerin büyük oranda yok edildiği Almanya'da gözlenen toparlanma, krizlerin aşıldığı ve Marks'ın yanıldığı yönündeki düşünce ve kanaatleri besledi, bu yöndeki değerlendirmelere gerekçe oluşturdu.

Lenin'in tespitlerine rağmen burjuva iktisatçılar kapitalizmin krizinin aşılabileceğini savunmuş ve farklı tez ve gerekçelerle de olsa Marksist zeminde de benzer değerlendirmeler yapanlar olmuştur. **Hatta bu yanılğı, sınıf çatışmalarının da ortadan kaldırılabil-**

ceği, dolayısıyla da burjuvazi ile proletaryanın uzlaşabileceği biçimindeki değerlendirmeleri besledi. Ancak, 1927-28'lerde başlayıp 1929-30'larda dip noktasına ulaşan kriz, sistemin krizinin değişik araç ve yöntemlerle aşılabileceği tezini neredeyse ortadan kaldırdı.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında ise, ekonomisi neredeyse bütünüyle tahrip olan Avrupa'da da, hegemonyasını hemen tüm sistem ülkelerine dayatan ABD'de de 1970'lere dek süren bir gelişme, canlanma dönemi yaşandı. Bu süreçte de **krizlerin kaçınılmaz olmadığı** fikri çeşitli biçimlerde dillendirildi. Ancak 1970'lerle beraber gündeme gelen kriz, her 8-10 yılda bir ve her defasında giderek derinleşen ve birbirine yaklaşan sıklıklarla devam etti. 1990'lara gelindiğinde, **Sovyetlerin dağılmasıyla beraber, o güne ka-**

dar emperyalist kapitalist sistemin dışında kalabilmiş devasa bir alanın pazara açılmış olmasına bağlı olarak, sistem bir anlamda soluk aldı ve bunun krizi geciktirici etkileri 2001'e dek sürdü. Ondan sonra yaşanan süreçte ise, küreselleşmenin de etkisiyle, bir ülkede gündeme gelen krizin yansımaları kısa sürede başka ülkelerde de kendini göstermeye başladı.

Ve günümüze geldiğinde artık krizler, birbirine yaklaşarak sıklaşan, derinliği her defasında daha çok artan ve bilinen ekonomi politikalarla aşılamayacak bir nitelik kazandı. Yakın döneme kadar burjuva iktisatçılar, krizin birkaç yıl içerisinde aşılabileceği gibi hipotezler ortaya atarken, bugün gelinen aşamada aynı iktisatçılar, çok daha zorlu bir sürece hazır olunması gerektiğini ve Avrupada krizin en erken 10 yıl içerisinde aşılabileceğini itiraf eder hale geldi. Gerçekte ise, var olan krizin kapitalizm koşullarında aşılması artık neredeyse olanaksızdır; yansımalarının ise sanıldığından da büyük ve çeşitli olması beklenmelidir. Örneğin daha önce, ABD önderliğinde ve Avrupa'nın ona yedeklenmesi biçiminde dünya ölçeğinde gerçekleşen hegemonya ilişkileri söz konusuydu. 2007-2008 krizinde en çok etkilenen ülkenin

Amerika olması ve o güne kadar batmaz denilen devasa firmaların batışı, mevcut hegemonya ilişkileriyle tanımlanan sürecin sonuna geldiğini gösterdi.

DEĞİŞEN GÜÇ İLİŞKİLERİ VE DENGELER YENİ HEGEMONYA İLİŞKİLERİNİ HABER VERİYOR

Bugün artık gelinen aşamada, kriz sonrasında dengelerin nasıl şekilleneceğini hesaba katan tarzda, bağrında hegemonya ilişkilerinin yeniden oluşturulmasını da taşıyan farklı odaklar oluşuyor. Bu odaklardan birisi olan ABD'nin, geçmişteki konumunu sürdürebilmek için önemli atılımlar içerisine girdiği gözleniyor. Özellikle önemli enerji kaynaklarına ulaşma ve bu kaynakların taşındığı ulaşım yollarını denetim altında tutma konusunda büyük çabalar sarfediyor. Bu hegemonya ve denetim mücadelesinin

bir boyutunu da, emperyalist kapitalist sistem içerisinde kendisine rakip olabilecek olası hegemonya güçlerinin söz konusu kaynaklara ulaşabilmesini engellemek oluşturuyor. Önümüzdeki süreçte, özellikle son 10 yıldaki büyümesiyle dikkat çeken Çin'in, böyle bir potansiyele ulaşabileceğinden söz ediliyor. Ne var ki mesele, iktisadi büyümeden doğrudan hegemonik sonuçlar çıkarma kolaylığına sığdırılmayacak boyutlar içeriyor. Krizi de bağrında taşıyarak yaşanacak gelişmeler, pek çok çelişmeyi bir arada barındıracaktır. Çin'de gözlenen hızlı büyüme, Almanya veya Japonya'nın savaş sonrasındaki büyümesine benzetiliyor. Çok üreten ama az tüketen niteliğiyle bilinen kırsal kesimdeki devasa işgücünün kentlerde yoğunlaşması ile oluşan ihracat ekonomisinin, Çin'i dünya ölçeğinde etkili bir hegemonik güce dönüştüreceği biçiminde bir yanlış söz konusu. Ancak kapitalist üretim ilişkileri temelinde gelişen buradaki sermaye birikim sürecinin Çin dışında Malezya, Endonezya, Hindistan, vb ülkelerde de yaşandığı düşünülürse; bırakalım dünya ölçeğinde hegemonya kurmayı, dünyadaki daralmadan etkilenecek ekonomisinin krize girmesi beklenmelidir.

Kaldı ki hegemonya, salt ekonomik güçle kurulabilen bir olgu değildir. Uluslararası alanda yaygın bir ticaret ağının kurulabilmesi, onu koruyabilecek bir askeri gücü de gerektiriyor. Stratejik yerlerde konumlanmış üslerden, tecrübeye ve karşılıklı çıkar ilişkilerine kadar pek çok faktörün rol oynadığı bu alanda, uçak gemileri tayin edi-

Daha önce, ABD önderliğinde ve Avrupa'nın ona yedeklenmesi biçiminde dünya ölçeğinde gerçekleşen hegemonya ilişkileri söz konusuydu. 2007-2008 krizinde en çok etkilenen ülkenin Amerika olması ve o güne kadar batmaz denilen devasa firmaların batışı, mevcut hegemonya ilişkileriyle tanımlanan sürecin sonuna geldiğini gösterdi.

ci bir öneme sahiptir. Böyle bir avantajdan yoksun olmak, Çin'in de Rusya'nın da hegemonya yarısında elini zayıflatıyor.

Hegemonik güç olma konusunda akla gelebilecek bir diğer odak, Avrupa Birliği'dir. Ancak, AB'nin de bu tür güçlü bir atılım yapabilmesinin önünde çeşitli engeller var. Birliği oluşturan ülkelerin çoğunluğunun ekonomilerinin neredeyse çökmüş olması ve bu oluşumun geleceğinin ekonomik anlamda sorgulanır hale gelmesi, böyle bir hegemonik yarışta şansını azaltıyor. Ancak, bu birliğin içindeki bir ülke olarak Almanya'nın durumu bir özgünlük taşıyor. Almanya, yaklaşık 10-15 yıldır Rusya ile pek çok konuda işbirliğine varan bir ilişki yürütüyor. İşte bu durum Almanya'ya önümüzdeki süreçte bir hegemonik güç olabilme olanağını sunuyor. Bilindiği gibi Çin'den sonra dünyada en fazla ihracat yapan ülke Almanya'dır; üretim araçlarının üretiminde devasa imkanları buluyor. Hatta yakın zamana kadar en çok ihracatı Almanya yapıyordu. Daha sonra Çin onu geçti. Çin'in genellikle ihracat ürünlerinde te-

mel kalemi oluşturan, tüketime yönelik ürünlerdir. Bu, emperyalist ülkelerin de işine gelen, işgücünün maliyetini aşağıya çekebilen, bu yönüyle tercih edilen bir durumdur. Çin'den alınan ucuz tüketim maddeleri, dünyadaki bütün emperyalist ülkelere bir avantaj sağlıyor. Ucuz işgücü, üretimde onlar için en önemli kıstaslardan biridir. Bir işçiye verebilecekleri ücretin alt limitini belirleyen şey ise, o işçinin kendi hayatını (emek gücünü) yeniden üretebilmesi için yapabileceği harcamadır. **Tüketim araçları ne kadar ucuza mal edilebilirse, asgari ücret o denli aşağı çekilebilir. İşte Çin'in bol miktarda üretmesini teşvik eden olgulardan biri de emperyalizmin bu eğilimidir.**

Almanya'nın Çin'den farkı, tüketim araçlarının üretiminde değil, üretim araçlarının üretiminde, yani **fabrika yapan fabrikaların** gelişiminde ileri teknoloji uygulayabiliyor olmasıdır. Son 10-15 yıllık süreçte Rusya'nın sanayi alt yapısını büyük oranda yeniden kurarak teknoloji Alman teknolojisidir. Ve bu teknolojinin kullanımı konusunda Rusya'yla Almanya ara-

sında bir işbirliği var. Aynı zamanda Almanya, enerji ve hammadde gereksiniminin önemli bir kısmını bu alandaki en büyük üreticilerden biri olan Rusya üzerinden sağlıyor. Kurulan bu işbirliği, iki ülkenin sanki birbirini tamamlayan ekonomilermiş gibi düşünülmesine yol açıyor. Rusya'nın, nükleer silahlar dahil muazzam bir askeri gücü var. Bu askeri gücün Alman teknolojisi kullanılarak yenilenmesi, dünyanın her yerinde ABD ile askeri anlamda boy ölçüşebilecek olanağa ulaşılmasını beraberinde getirebilir.

Rusya'daki fabrikaların pek çoğunu Alman firmaları yeniliyor. Aralarındaki bu işbirliğinin önü oldukça açık. Çünkü Alman ekonomisinin tıkanıdığı asıl nokta pazardır. Rusya ise Almanya'nın teknolojisini ihraç edebileceği muazzam bir pazara sahip. Ayrıca, Almanya'nın en büyük gereksinimi olan hammadde ve enerji de Rusya'da var. Bu işbirliği sayesinde dünya pazarında belirleyici güç olabilme konusunda büyük bir potansiyel oluşturuyorlar. Bu nedenle önümüzdeki süreçte, bu türden imkanlara sahip ülkelerle, onlara engel olmak isteyen güçler

arasında çeşitli yöntem ve araçlarla yürütülen bir mücadeleye tanık olunacaktır. **Bu zeminde, askeri yöntemlere de uzlaşmalara da işbirliklerine de başvurulacaktır.** Örneğin ABD, yakın vadede bir hegemonik güç olarak öne çıkma potansiyeli olmayan Hindistan'ı, daha çok Çin'i kompanse etmek için kullanıyor. Hindistan'ın, gerek önemli ticaret yollarındaki gerekse Hint Okyanusu üzerindeki egemenliği, onu askeri stratejik işbirliği yaptığı ABD nezdinde önemli bir partner haline getiriyor.

ABD'nin ayrıca yukarıda sözünü ettiğimiz Rusya-Almanya arasındaki işbirliğinin hegemonik güce dönüşmesini önleme yönünde girişimleri de söz konusu. Bunun başında, Almanya ile Rusya arasındaki coğrafi bağı koparmak geliyor. Avrupa'yı koruyacak füze savunma sisteminin yerleştirilmesi gündeme geldiğinde, Polonya'nın tercih edilmiş olmasında da bu hesapların rolü olmuştur. Kaldı ki ABD, Polonya ile çok özel ilişkiler kurmuş durumda. Amerikan sermayesi son dönem-

lerde bu ülkeye çok yoğun yatırımlar yaptı. Ayrıca bu ilginin giderek güneye sarkması ve Bulgaristan'ı da Romanya'yı da içerecek tarzda Balkanlar'da **ABD hegemonyası** yönünde gelişmesi bekleniyor.

Hatırlanacak olursa, Sovyet sistemiyle bütünleşmiş Doğu Avrupa ülkelerinin, Sovyetler dağıldıktan sonra Avrupa Birliği'ne girmesi için

***K*riz sonrasına yönelik olarak dünyayı yeniden şekillendirme mücadelesindeki taraflar ve bunlar arasındaki başlıca çelişme noktaları kısaca bunlardır. Ortadoğu'da yaşanan gelişmeleri, Arap Baharı'ndan Kürt meselesine kadar sürecin bütünü bu hegemonya mücadelesinin bir parçası olarak görmek gerekiyor.**

en fazla çaba gösteren ülke ABD oldu. ABD'nin amacı, birincisi bu ülkelerin tekrar Rusya hegemonyasına girmesini önlemek, ikincisi AB içerisinde önemli bir köprü başını tutmak; yani Almanya, Fransa gibi merkezi AB güçlerine karşı bir blok oluşturmak ve bu güçlerin AB içerisindeki serbest hareket edişinin önüne geçmekti.

Almanya-Rusya bloğunun etkinlik gösterebileceği bir diğer alan, Ortadoğu ve Kafkaslardır. Rusya'nın en önemli avantajı, sahip olduğu enerji kaynaklarını emperyalist kapitalist pazara, özellikle AB'nin ihtiyaç duyduğu en uygun koşullarda o coğrafyaya yönlendirebilmesidir. Bu durum, Rusya'nın hem ekonomik hem politik bir güç olmasını sağlayabiliyor. Bu nedenle, Rusya'nın bulunduğu yerde güvenliğinin tehdit edilmesi ve egemenlik alanının kendi güvenliğini sağlama noktasına kadar daraltılması, onun hegemonik güce dönüşmesini önleme atraksiyonlarından biri olarak görülüyor. **Bunun yolu da Ortadoğu ve Kafkasların denetiminden**

Ortadoğu'da özellikle Irak, Suriye gibi ülkelerle bağını keserek, onun yerine ABD emperyalizmiyle doğrudan işbirliği içinde oluşabilecek kukla yönetimler oluşturmayı amaçlayan bir planlamadır. Bunun için, bütünlüklü ulusal tavır alışa yol açabilecek Iraklılık, Suriyelilik, Mısırlılık gibi öğeler yerine, etnik, dinsel ve mezhepsel farklar öne çıkarılırken, alabildiğine küçük ve kolay denetlenebilir yapılar tercih edilecekti. Bugün Arap Baharı adı altında dinsel, mezhepsel kimlikler öne çıkartılarak bölgede sisteme karşı potansiyellerin ve direnç noktalarının etkisizleştirilmesi, Kürt halkı içerisinde örgütlü ve alternatif tavır alış imkanlarının da tasfiye edilmek üzere boy hedefi yapılması, bu kapsamda okunmalıdır.

geçiyor. Büyük Ortadoğu Projesi, büyük oranda bu türden hesapları kapsayan bir projedir. Diğer bir ifadeyle BOP, Sovyetlerin dağılması sonrasında dünyanın yeniden şekillendirilmesinin bir aracı olarak ortaya çıktı. Bu, aynı zamanda Rusya'nın Boğazlar üzerinden Akdeniz'e açılımını engellemeyi ve Ortadoğu'da özellikle Irak, Suriye gibi ülkelerle bağını keserek, onun yerine ABD emperyalizmiyle doğrudan işbirliği içinde oluşabilecek kukla yönetimler oluşturmayı amaçlayan bir planlamadır. Bunun için, bütünlüklü ulusal tavır alışa yol açabilecek Iraklılık, Suriyelilik, Mısırlılık gibi öğeler yerine, etnik, dinsel ve mezhepsel farklar öne çıkarılırken, alabildiğine küçük ve

kolay denetlenebilir yapılar tercih edilecekti. Bugün Arap Baharı adı altında dinsel, mezhepsel kimlikler öne çıkartılarak bölgede sisteme karşı potansiyellerin ve direnç noktalarının etkisizleştirilmesi, Kürt halkı içerisinde örgütlü ve alternatif tavır alış imkanlarının da tasfiye edilmek üzere boy hedefi yapılması, bu kapsamda okunmalıdır. Bu müdahaleler kapsamında, daha önce de çeşitli biçimlerde değerlendirmelerimize konu ettiğimiz gibi sıra İran'a da gelecek. Ancak mesele, büyük küresel aktörlerin hedefe koyduğu veya etkisizleştirmeyi amaçladığı ülkeleri, tespih taneleri gibi sıraya sokup düşürmesi kolaylığı içinde tanımlanmamalıdır. Ne Şii bloğu böyle kolay dağılır, ne de

ABD'nin Rusya, Çin, vb ülkelerle çelişmeleri, Libya, Suriye, vb ülkelerde denenen yöntemlerle aşılr. Örneğin, İran'a karşı uzun dönemdir bir ambargo uygulanıyor; teknolojik ürünlerin satışına izin verilmiyor. Ancak buna rağmen Almanya, bu ambargoyu deliyor; Amerika'nın koymuş olduğu ambargo kapsamında olan pek çok ürünü (oldukça gelişmiş teknolojik ürünlerini) satmaktan geri durmuyor. **Almanya ile İran arasında oldukça girift, nerede başlayıp nerede bittiği bilinmeyen bir işbirliği var.** İran'la benzer işbirliği içerisinde olan bir diğer ülke de Rusya'dır. Var olan hegemonik yarışta İran, Rusya ile beraber hareket edecek olursa, sözünü ettiğimiz ittifakın egemenlik alanı

Bugüne dek entegrasyon konusunda önemli adımlar atıldı. Kültürel, ekonomik, siyasal bir bütünlük sağlandı. Sınır, pek çok açıdan geçirgen hale getirildi. Hatta Kürt yönetiminin petrol ihracatı konusunda oluşturduğu politikalar da hayata geçiyor; ihracat için Basra değil Türkiye kullanılıyor; bu, bizzat teşvik edildi. Kısacası adım adım Kürt bölgesinin bağımsızlığı örülüyor. Ama asıl mesele, Türkiye'deki Kürtlerin bu gelişmelerin neresinde yer alacağıdır.

nın Hint Okyanusu'na kadar uzanması mümkün. Bu nedendir ki hegemonya savaşında ABD için en önemli tehditlerden birisi İran'dır. İran'la işbirliği içerisindeki Şii Bloğu parçalanabilirse, ondan sonrasında İran doğrudan bir hedef haline gelecektir. Rusya'nın bir biçimde bu blokla bağının koparılması için bugün de çeşitli yöntem ve araçlar devreye sokulabilir. Örneğin Kafkaslar ve Orta Asya'daki etnik, dinsel gruplar tetiklenerek Rusya'nın bu bölgedeki hareketi sınırlanabilir.

Kriz sonrasına yönelik olarak dünyayı yeniden şekillendirme mücadelesindeki taraflar ve bunlar arasındaki başlıca çelişme noktaları kısaca bunlardır. Ortadoğu'da yaşanan gelişmeleri, Arap Baharı'ndan Kürt meselesine kadar sürecin bütününe bu hegemonya mücadelesinin bir parçası olarak görmek gerekiyor. Örneğin, Rusya artık çok iyi biliyor ki mesele Tartus Üssü'nden ibaret değil. Eğer Suriye çökerse, Rusya'nın Akdeniz'le dolayısıyla da Afrika ile bağı kopacak.

Ortadoğu petrolünün, Rusya'ya alternatif, kolay ve güvenilir güzergahlardan Avrupa'ya aktarılması, Rusya'nın Avrupa enerji pazarındaki tekel niteliğinin kırılması büyük önem taşıyor. Bu, aynı zamanda Rusya'nın ekonomik gücünün, dolayısıyla askeri gücünün sınırlanması mücadelesidir ki, Ortadoğu'daki savaşın en temel nedenleri arasındadır. Bu nedenle Suriye'nin ne yapıp edip çökertilmesi veya en azından Esat'ın bir biçimde oradan uzaklaştırılması amacından kolay

kolay vazgeçilmeyecektir.

Ortadoğu, kriz sonrasındaki süreçte dair dünyanın yeniden şekillendirilmesi mücadelesinde, çatışmaları yönlendiren ve hegemonya yarışını sürdüren bütün odakların çıkarlarının çatıştığı bir alandır. Bu bölgenin temel iki özelliği, dünya ticaretinde en önemli ulaşım yolları üzerinde bulunması ve dünyada kolaylıkla pazara sunulabilecek en büyük enerji kaynaklarına sahip olmasıdır. Örneğin Sibiryada devasa enerji kaynakları var. Ama buradaki enerji kaynaklarının üretilmesi ve pazara ulaştırılması işinin altından bugüne dek kalkılabilemiş değildir. Bu durum, kaynaklarının pazara ulaştırılabilmesi çok kolay olan ve ana ulaşım yolları üzerinde bulunan Ortadoğu'yu, hegemonya mücadelesinde yer alan bütün güçler için ilgi odağı haline getiriyor.

Sovyetlerin dağılması sonrasında ABD'nin BOP kapsamında yeniden şekillendirmek üzere harekete geçtiği geniş Ortadoğu'da, yukarıda da belirttiğimiz gibi amaçlanan temel politika, bütün dinsel-mezhepsel kimliklerin teşvik edilmesidir. Bu kimlikler aynı zamanda, **ulusal ve sınıfsal temeldeki tavır alışları**, özellikle de farklı farklı ülkelerden

gelmiş olan ve aynı yerde çalışan işçilerin, emekçilerin ortak hareketini engellemenin bir aracı olarak güçlendirildi. Bu güçlendirme, son birkaç yıllık süreçte (yani Arap Baharıyla) ortaya çıkmış bir olay değil. Mevcut gelişmeler, yıllara yayılan bir hazırlığın ve alt yapı oluşturma çalışmalarının bir ürünüdür. Bugün Arap Baharı adı altında halkların baskıcı siyasal rejimlere karşı birikmiş tepkisi kontrol altına alınmakta ve istenmeyen yer ve biçimde dışavurması yerine bölgenin yeniden dizaynında meşruiyet ögesi olarak kullanılmaktadır. Ne var ki, bu süreçte fiili güç olarak kullanılan kesimlerin yeni bir düzen kurmada güven vermeyen kaygan niteliği, Libya'daki konsolosluk baskınında görüldüğü gibi çeşitli biçimlerde sorun üretmeye başladı. Örneğin Suriye'de gelişmeler kritik bir noktada. İşbirlikçi odaklarla ve "seyyar mücahit" denen savaşçılarla sonuca gitme politikası, deyim yerindeyse duvara toslanmış durumda. Bu konuda, Mali'yi işgal eden Fransa'nın yaşadığı fiyasko, **Kandahar'da işbirliği yapanların "dost" olarak bilinen güçlerce bombalanması** gibi pek çok örnek verilebilir. Bu durum ABD'yi, **sınıfsal kimliği belli olmayan ve yüzergezer denebilecek bu yapıları kullanırken, silahın kendisine de dönebileceği konusunda düşünmek zorunda bırakıyor.** Suriye'de de söz konusu güçlerin, gerek bugün kendi aralarındaki ilişkilerde gerekse sonuç alabilmek için verilecek mücadelede güven verici olmadığı anlaşıldığı oranda, farklı yöntem ve seçenekler devreye sokuluyor. Ancak

Ancak siyasal iktidarın, Türkiye Kürdistanı'na ilişkin sorunun bir şekilde çözülmesi konusunda, ABD'nin dayatmış olduğu yöntem ve araçlara razı edildiğini gösterir pek çok gelişme söz konusu. Açılım, Habur, Oslo, vb gelişmeler bunun göstergeleridir. Ancak, sözü edilen çözümün demokratik değil emperyalist çözüm olması, milliyetçi reaksiyonların oluşumunu engellemiyor.

Ortadoğu, kriz sonrasındaki sürece dair dünyanın yeniden şekillendirilmesi mücadelesinde, çatışmaları yönlendiren ve hegemonya yarışını sürdüren bütün odakların çıkarlarının çatıştığı bir alandır. Bu bölgenin temel iki özelliği, dünya ticaretinde en önemli ulaşım yolları üzerinde bulunması ve dünyada kolaylıkla pazara sunulabilecek en büyük enerji kaynaklarına sahip olmasıdır.

buna rağmen, emperyalist güçlerin Esad'a ya da Esad'ın devamı olacak bir siyasal yapılanmanın Suriye'de varlığına tahammülü yok. Bu nedenle, bir taraftan işbirlikçi çeteler içinden kötünün iyisi ile yola devam ederken, diğer taraftan başka bir müdahale gücü/aracı devreye sokuluyor. Bu, Ortadoğu halklarının çok iyi tanıdığı İsrail ile çeşitli hedefleri vurmak biçiminde olabileceği gibi Türkiye'nin daha aktif ve doğrudan rol alması biçiminde de olabilecektir.

YENİ BİR KONSEPT DEVREYE SOKULUYOR

ABD Dışişleri Bakanı Kerry'nin Türkiye'ye gelişini, Amerikan dış politikasındaki değişim çerçevesinde bir müdahale olarak okumak

gerekiyor. Öyle görünüyor ki, bölgedeki çatışma ve inisiyatif mücadelesinin kontrol dışı alanlara yayılmasını engellemek üzere, **uzlaşma ile çatışmayı bir arada barındıran yeni bir konsept** devreye sokulacaktır. **Çatışmanın derinleşme ve yayılma potansiyeli**, giderleri kısma ve savaş bütçesinde önemli oranda kısıtlama kararı alan ABD'nin yeni konseptiyle çelişiyor. Kaldı ki çatışmanın derinleşmesi başarı da getirmiyor. Bölgeye yayılan topyekûn türden çatışmaların yıllarca süreceği ve bunun altından kimsenin kalkamayacağı, en azından Beyrut pratiği nedeniyle biliniyor. Bu nedenle ABD'nin yakın dönemdeki tercihinin, bir taraftan uzlaşma masasını işaret etmek, diğer

taraftan kimyasal silah stokları dahil Suriye'nin askeri imkanlarını Türkiye, İsrail gibi güçlerin özel operasyonlarıyla zayıflatmak ve ambargolarla, siyasal ablukalarla sıkıştırmak biçiminde olacağını söyleyebiliriz. Çünkü Ortadoğu'daki politikanın gelişimi konusunda, Irak'taki durum ve Kürt meselesi, Suriye'deki askeri gelişmelere oranla daha can alıcı bir önem kazanmış durumda. Irak'taki çelişmeler, her an bir iç savaşa dönüşebilme potansiyeli taşıyor. Öyle görünüyor ki, böyle bir iç savaşta Kürtlerin tek başına kalmasını önlemenin yolu, Haşimi'nin Kürt bölgesine sığınması ile örüldü ve Kürtlerin Şii çoğunluk karşısında Sünnilerle ortak bir güç oluşturmalarının zemini hazırlandı. Bir süre

önce, Kürt yönetimin batıya doğru bir bölgeyi, orada yaşayan Sünni Araplardan ve Türkmenlerden arındırarak kendi etki alanındaki coğrafyaya dahil etmesi ve benzer şekilde güneye doğru yayılması sebebiyle çatışmalar beklenirken, bugün gelinen noktada savaşması beklenen güçlerin ittifak yaptığı görülüyor. **Kerkük, artık tampon bir bölge gibi. Musul ve Telafer'de çoğunluk Kürtlere geçmiş durumda. Maliki ile yaşanan çatışma ve gerilimin sonunda bu ittifak oluştu. Bu sonucu salt Haşimi ile açıklamak zor. Aksine süreci ABD'nin yönlendirdiğini ve "Maliki'ye karşı yapacağımız bir şey yok, uzlaşın" anlamına gelebilecek telkinlerle tarafları bir araya getirdiğini söyleyebiliriz. Maliki İran'a mesafeli olduğu için, ABD'nin tercih ettiği bir aktördür. Şu anda hala böyle bir misyonu var. Arkasında ekonomik, askeri bir güç olan Maliki, aslında**

parlamentoda çok güçlü değil ama dengelerle ayakta duruyor.

Irak'ta, etnik temelde, merkezi otoritenin dağılmasını beraberinde getirecek bir çatışma ortamını hiçbir kesim göğüsleyebilecek durumda değil. Bu bağlamda Kürt coğrafyasındaki bölgede caydırıcı olacak ve ABD'nin uzun vadede çıkarlarına hizmet edecek; Kuzey'e, Kafkaslara kadar uzanarak temel bir güç oluşturacak bir

yapı, yeni bir şekillenme tasarlanıyor. Bu planlama çerçevesinde ABD, özellikle Kürt bölgesinin savunulmasını, TSK'nın himayesine verdi. Irak'tan çekilirken elindeki silahları vererek Kürt yönetiminin silahlanma sorununu büyük oranda çözen ABD, herhangi bir savaş durumunda ihtiyaç duyabilecekleri hava gücü konusundaki hamilik için de Türkiye'yi ikna etmiş durumda.

Irak'ta, etnik temelde, merkezi otoritenin dağılmasını beraberinde getirecek bir çatışma ortamını hiçbir güç göğüsleyebilecek durumda değil. Bu bağlamda Kürt coğrafyasındaki bölgede caydırıcı olacak ve ABD'nin uzun vadede çıkarlarına hizmet edecek; Kuzey'e, Kafkaslara kadar sarkarak temel bir güç oluşturacak bir yapı, yeni bir şekillenme tasarlanıyor. Bu planlama çerçevesinde ABD, özellikle Kürt bölgesinin savunulmasını, TSK'nın himayesine verdi.

Ortadoğu'da özellikle Irak, Suriye gibi ülkelerle bağına keserek, onun yerine ABD emperyalizmiyle doğrudan işbirliği içinde oluşabilecek kukla yönetimler oluşturmayı amaçlayan bir planlamadır. Bunun için, bütünlüklü ulusal tavır alışı yol açabilecek Iraklılık, Suriyelilik, Mısırlılık gibi ögeler yerine, etnik, dinsel ve mezhepsel farklar öne çıkarılırken, alabildiğine küçük ve kolay denetlenebilir yapılar tercih edilecekti. Bugün Arap Baharı adı altında dinsel, mezhepsel kimlikler öne çıkartılarak bölgede sisteme karşı potansiyellerin ve direnç noktalarının etkisizleştirilmesi, Kürt halkı içerisinde örgütlü ve alternatif tavır alış imkanlarının da tasfiye edilmek üzere boy hedefi yapılması, bu kapsamda okunmalıdır.

İşte tüm bu nedenlerle, Ortadoğu'yu şekillendirme sorunu sanki Suriye'den Kuzey Irak'a doğru kaymış ve Kürt sorununa odaklanmış görünüyor. ABD, bir an önce Kürt yönetiminin merkezi Irak yönetimi ile olan sorunlarını çözmesini istiyor. Bu toplam nedenlerle Suriye Kürdistanı da ABD'nin acil gündemi içerisine girmiş durumda.

Dikkat edilirse, Kuzey Irak'taki Kürt bölgesinin özerkliği Türkiye'yi rahatsız etmiyor; hatta memnun bile görünüyor. Yakın zamana kadar "Kürt bölgesi kırmızı çizgimizdir, Irak parçalanırsa müdahale ederiz" denirken, bugün bu yönde gelişebilecek bir sürecin parçası olunmuş durumda. Bu gelişmelere bağlı olarak, Kürt bölgesinin adeta bağımsızmış gibi insiyatifli davranması beklenmelidir. Böyle bir adımın siyasal, ekonomik, askeri en büyük desteğinin de Türkiye'den olacağını söyleyebiliriz. Bu konuda Türkiye'deki ordu ve siyaset yapılanmasının AKP aracılığı ile hazırlandığı ve çok büyük bir tepkinin olmayacağı görülüyor. Zaten bugüne dek entegrasyon konusunda önemli adımlar atıldı. Kültürel, ekonomik, siyasal bir bütünlük sağlandı. Sınır, pek çok açıdan geçirgen hale getirildi. Hatta Kürt yönetiminin petrol ihracatı konusunda oluşturduğu politikalar da hayata geçiyor; ihracat için

Basra değil Türkiye kullanılıyor; bu, bizzat teşvik edildi. Kısacası adım adım Kürt bölgesinin bağımsızlığı örülüyor. Ama asıl mesele, Türkiye'deki Kürtlerin bu gelişmelerin neresinde yer alacağıdır.

Daha önce yaptığımız bir değerlendirmede, Kürtlerin BOP'un en önemli bileşeni olarak düşünüldüğünün altını çizmiştik. Bugün artık bu önem, atılan somut adımlara da içerilecek denli güncellik kazanmış durumda.

ABD'nin, uzun vadede geniş bir coğrafyada, Rusya içlerine kadar etkili olabilmeyi de hedefleyecek şekilde bir yığınak ve güç noktasına ihtiyacı var. Böyle bir işlevi Türkiye'nin yüklenmesi, çeşitli nedenlerle mümkün değil. Birincisi, Türkiye'nin bir NATO ülkesi olması, karar alma sürecini oldukça karmaşıktırıyor. İkincisi, Türkiye'de çok farklı siyasal dengelerin yer aldığı etkili siyasal yapılanmalar ve

güçlü politik bir bilinç var. Ayrıca, dönem dönem kabarak belirleyici noktaya gelen güçlü milliyetçi duyguların varlığı söz konusu. Bu, siyasal iktidar olarak AKP'nin hissettiği ve sık sık gözetmek zorunda kaldığı bir durumdur. Dolayısıyla Türkiye'nin, sözünü ettiğimiz politikalarda her zaman istendiği boyutta kullanılması mümkün görünmüyor.

İlk bakışta, Kürt hareketinin başına bomba yağdıran TSK'nın, Kürt bölgesinin hamisi olması bir açmaz/çelişki gibi görünüyor. Ancak siyasal iktidarın, Türkiye Kürdistanı'na ilişkin sorunun bir şekilde çözümlenmesi konusunda, ABD'nin dayatmış olduğu yöntem ve araçlara razı edildiğini gösterir pek çok gelişme söz konusu. Açılım, Habur, Oslo, vb gelişmeler bunun göstergeleridir. Ancak, sözü edilen çözümün demokratik değil emperyalist çözüm olması, milliyetçi reaksiyonların oluşumunu engellemiyor. Bu nedenle Tayyip Erdoğan, bir taraftan ABD çözümü için atraksiyonlar geliştirirken, diğer taraftan kabaran milliyetçi dalgaya bağlı olarak ayağının altındaki toprağın kaydığını hissettiği yerde milliyetçi söyleme sarılıyor. Bu süreçte dikkat çeken bir başka gelişme de, anti-emperyalizm sosu karıştırılmış milliyetçi bir eğilimle, çeşitli parti tabanlarından kayan kesimlerin İP çatısı altında buluşmasıdır. Sürecin beraberinde getirdiği ve giderek bir tehdide dönüşme potansiyeli taşıyan bir olgu olarak, bu da akılda tutulmalıdır.

Kaldı ki hegemonya, salt ekonomik güçle kurulabilen bir olgu değildir. Uluslararası alanda yaygın bir ticaret ağının kurulabilmesi, onu koruyabilecek bir askeri gücü de gerektiriyor. Stratejik yerlerde konumlanmış üslerden, tecrübeye ve karşılıklı çıkar ilişkilerine kadar pek çok faktörün rol oynadığı bu alanda, uçak gemileri tayin edici bir öneme sahiptir. Böyle bir avantajdan yoksun olmak, Çin'in de Rusya'nın da hegemonya yarışında elini zayıflatıyor.

Emperyalizm Kapitalizmdir

Bunca deneyimden sonra hala,
 bir ülkeye emperyalist müdahaleye karşı çıkanları,
 bir diktatörü savunmakla itham edebiliyor bazıları.
 Bunların arasında, özellikle saymak lazım,
 bu aralar yenilenme paradigmalarına fikri ilham oluşturan Wallserstein'i;
 "Hugo Chavez'in anlamadığı nokta, Batı dünyasının
 Libya'ya askeri müdahalede bulunmayacağıdır." diyordu.
 İşte bu "öngörü ve akıl"la eleştirdi, Wallerstein Newton'u.
 Alakası yokken, "körleştirici kesinlikler"le ilişkilendirdi
 fiziğini ve böyle aştığını zannetti Marksizm'i.
 Gerçekte ise, kimileri için, bu şekilde kesildi
 bilimsel aklın elektriği.
 Ve dünden bugüne veri taşıyamaz hale getirildi,
 toplumsal hafızanın diyalektiği.
 Düün, emperyalizmin kapitalizm olduğunu,
 tüm Marksist'ler bilirdi.
 Yani, emperyalizme olumluluk atfedip,
 antikapitalist olmak, mümkün değildi.
 Bugün artık ona da zemin oluşturuldu.
 Önce, olgunun adı değiştirildi;
 emperyalizm, dil ve sözlükten çıkarıldı.
 Sonra da yedeklenmenin algısal meşruiyeti sağlandı.
 Teorinin yeniden üretiminde,
 Marx'ın yerini liberaller aldı.
 Emperyalizmin tarihe karıştığına inandırılan yeni kuşak,
 Negri'nin "İmparatorluk" tanımıyla tanıştı.
 Şimdi örneğin, Libya'ya saldırı meşruiyeti için ortaya atılanların,
 hemen hepsinin yalan olduğu ortaya çıktı.
 Uluslararası Af Örgütü de, İnsan Hakları İzleme Örgütü de,
 Kaddafi'nin paralı asker kullanmadığını söyledi.
 Meğerse, kendilerine "direnişçi" diyen soytarılar,
 Mali'den, Çat'dan, Batı Afrika'dan gelen siyahileri,
 asker gibi gösterip katletmişlerdi.
 Hoş, anlamak isteyenler için, emperyalizmin Irak işgali
 çok mu farklıydı?
 Bu nedenle, içimiz acısa da, söylemek zorundayız.
 Galiba, solda durduğunu söyleyen birilerinin
 değer torbası, bir bütün halinde boşaldı.
 Ve gerçekte onlar için, kimin haklı olduğunun
 hiçbir önemi kalmadı.
 Öyle boş ve boşlukta bir duruştur ki bu,
 İnsana baş tacı ettirir özneliği
 Ve çok kaygan bir eksen üzerine oturtur geleceğini...

Emperyalist Politikalarda Olası Gelişmeler ve Kürt Sorunu

2. Bölüm: Kürt Sorunu Çözülüyor mu?

Bölge düzeyinde stratejik hesaplar kapsamında düşünüldüğünde, Kürt coğrafyasından *bu veya bu oranda sistem dışı duran örgütlenmelerin tasfiyesi, her dönem egemenlerin gündeminde olmuştur. Ne var ki 30 yıldır TC'nin politikası, nüanslar dışında değişmemiştir. Ancak bölgede kırmızı çizgilerinden vazgeçip hamiliğe soyunan bir Türkiye'nin aynı yöntem ve araçlarla devam etmesi, aldığı rolle ve bölge gerçekliği ile çelişir hale geldi.*

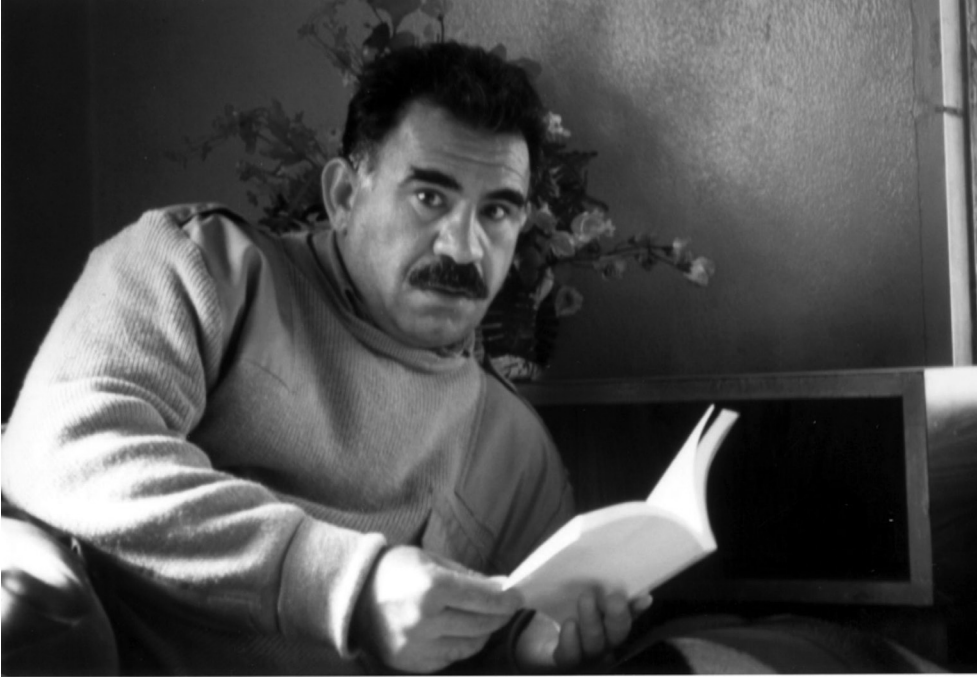
Bölge düzeyinde stratejik hesaplar kapsamında düşünüldüğünde, Kürt coğrafyasından *bu veya bu oranda sistem dışı duran örgütlenmelerin tasfiyesi*, her dönem egemenlerin gündeminde olmuştur. Ne var ki 30 yıldır TC'nin politikası, nüanslar dışında değişmemiştir. Ancak bölgede kırmızı çizgilerinden vazgeçip hamiliğe soyunan bir Türkiye'nin aynı yöntem ve araçlarla devam etmesi, aldığı rolle ve bölge gerçekliği ile çelişir hale geldi. Kısacası, yaşananlar bölgede üstlenilen misyonun zorunlu bir sonucudur. **Kuzey Irak'ta Kürt Sorunu, Barzani ile emperyalizmin istediği çerçevede çözülmüş durumda. Diğer tüm bölgelerdeki Kürt sorununun çözümündeki anahtar rolü ise, ancak PKK oynayabilir.**

Bu nedenle, bugün İmralı'da yalnızca Türkiye Kürtlerinin değil, diğer ülkelerdeki Kürtlerin de sorunları görüşülüyor. Ve özüne, Kürt sorununun, Kürt halkının talepleri paralelinde, demokratik muhtevada çözümü değil, emperyalizmin ihtiyaçları çerçevesinde bir düzenleme oluşturuyor. Amaç, Irak'taki işbirlikçi Kürt yönetimine hamilik eşliğinde, diğer bölgelerdeki **Kürt dinamiğinin sistem dışı alternatif niteliklerini mümkün olduğu oranda tasfiye etmektir.** Egemenlerin planlaması, gerillanın sınır dışına çekilmesinden ibaret değildir. *"Mahmur'un bir kuluçka, Kandil'in bir terör odağı olduğu"* ve mutlaka tasfiye edilmesi gerektiği dillendiriliyor. PYD'nin duruşu bir sorun olarak gündeme getiriliyor ve

Suriye'deki işbirlikçi güçlerle yaklaşması teşvik ediliyor. Yoksa **Irak Kürdistanı'ndaki Kürtlerin hangi sorunu çözüldü ki, Türkiye Kürdistanı'ndaki Kürtlerin sorunu çözülsün?**

BÖLGEYE KÜRT SORUNUNDA EMPERYALİST ÇÖZÜM DAYATILIYOR

Bütünlüklü düşünüldüğünde, "çözüm" diye dillendirilen olgunun, büyük oranda emperyalizmin dayattığı bir düzenleme olduğu görülür. Yoksa başka türlü AKP'nin gündene güne değişen siyasal **zikkalarını** açıklamak mümkün olmaz. Tekrar idamdan söz eder hale gelmiş olan T. Erdoğan'ın birdenbire, özel bir önem atfederek İmralı'yla görüşmeleri başlatması, Bülent

Arınç'ın "Ben de olsam dağa çıkar-
dım" diye demeç vermesi, kendili-
ğinden yaşanan gelişmeler değildir.
**Bu tür süreçleri, AKP'nin tercihle-
rinden ibaret görmek, böyle düşün-
enlere belki zihnini fazla yorma-
ma anlamında kolaylık sağlıyor.**
Ama bırakalım gelişmelerin arka
planını ve gerçek seyrini görebilme-
yi; tersine, **parmak Ay'ı gösterirken
parmağa bakmak** gibi bir sığlaşma
halini beraberinde getiriyor. Ve
AKP'nin yanıltıcı atraksiyonlarına
kapılmak kaçınılmaz bir hal alıyor.
"Ver başkanlığı al haklarını" veya
"Ergenekon'dan Kürtlerle çıkış" gibi
değerlendirmeler, bu türden sığlık-
ların dışavurumudur.

Sanıldığına aksine ne **başkan-
lık** meselesi, ne de **anayasa** konusu,
salt AKP kurmaylarının tercihle-
ri ile belirlenmiyor. Bugün Tayyip
Erdoğan, zaten aldığı uluslararası
destekle ülkesinde eşine az rastlanır
yetkide bir "başkan"dır. Ve gerçekte
amaçlanan, daha büyük yetkilerle
donanmaktan öte bir düzenleme-
dir. **Sorunun Türkiye'ye dayatılan
uluslararası boyutu, pragmatizm
temelli hareket eden Kürt hare-
keti nezdinde bir fırsat olarak
değerlendiriliyor.** Daha önce de
belirttiğimiz gibi ülkeleri küçük
birimlere bölerek yönetmek, emper-
yalizmin tercihleri arasındadır.
Örneğin başkanlık sistemiyle be-

raber Türkiye'nin 17-18 bölgeye
ayrılması, bunların hepsine valiler
atanması ve ortaya kendi yerel yö-
netimini seçen birimlerin çıkması
gibi düzenlemeler gündeme gele-
bilir. Hatta o durumda AB'ye geçiş

Sanıldığına aksine ne
başkanlık meselesi,
ne de anayasa konusu,
salt AKP kurmaylarının
tercihleri ile belirlenmiyor.
Bugün Tayyip Erdoğan,
zaten aldığı uluslararası
destekle ülkesinde eşine
az rastlanır yetkide bir
"başkan"dır. Ve gerçekte
amaçlanan, daha büyük
yetkilerle donanmaktan
öte bir düzenlemedir.

de hızlanabilir. Çünkü merkezi yö-
netimin inisiyatifi azalmış ve yerel
yönetimlerin Brüksel'le bağı artmış
oluyor. Bu yapılabilirse, emperya-
lizmin TC'yi yeniden düzenlemesi
de tamamlanmış olacak. Başkanlık
sistemi buna hizmet ediyor; plan-
lan düzenleme budur. Yoksa bugün
Erdoğan'ın yetkileri zaten sınırsız;
tek belirleyici konumunda. Yeni
Anayasa bunu bir ölçüde sınırla-
yacak. Başkanlığın altında yatan ve
başarılabilirse amaçlanan federatif

sistem bu içeriktedir. Kürtlerin des-
tek vermesinin ve komisyonda CHP
ile en basit demokratik konularda
dahi anlaşamayan AKP'nin BDP
ile anlaşmasının nedeni budur. Bu
konuda, yansıtılanın aksine, cemaat
ile aralarında bir sorun yok. Cema-
at, Kuzey Irak'ta çok örgütlü; okul-
ları, ekonomik ilişkileri var. Barzani
ile ilişkileri de çok iyi.

Emperyalist güçlerin doğrudan
planlayarak yönettiği ve gerçekte,
büyük bedeller karşılığında elde
edilmiş kazanımları tasfiye etmeyi
amaçlayan böyle bir sürecin, umut
ve sevinçle karşılanması ve adeta
**nihai özgürlüğün an meselesi ol-
duğu** biçiminde bir duruş sergilen-
mesi, **sistem tahlili ve mücadele**
anlayışı açısından sorunlu bir du-
ruşa işaretler. Bu, aşağıda da belir-
teceğimiz gibi Marksizm'e alternatif
gösterilen ve gerçekte sınıfsal bilinç
yitimini beraberinde getiren para-
digmasal duruşun sonucudur.

SINIFSAK BİLİNÇ YİTİMİ GELİŞMELERİN DOĞRU OKUNMASINI GÜÇLEŞTİRİYOR

Kürt sorununun kavranışında en
temel problemi, sorunun sanki çı-
kar çatışmaları olan farklı sınıflar
yokmuş gibi ele alınması oluşturu-
yor. Örneğin Irak Kürdistanı'nda
petrol kaynaklarından elde edilen
muazzam gelir, halk kesimleri ara-
sında paylaştırılmıymış veya yok-
sulluk yokmuş gibi değerlendir-
meler yapılıyor. Halbuki orada da
bütün zenginlik yine birkaç egemen
(feodal aile) arasında paylaşılıyor.
Ve bunların en büyüğünü Barzani
aşireti oluşturuyor. Bunun yanında
alabildiğine yoksulluğun ve işsizli-
ğin olduğu, düşük ücretle çalışma-
yan Kürtlerin yerine başka ülkeler-
den (Singapur, vb) işçi getirildiği
biliniyor. Yani, Irak Kürdistanı'nda-
ki yapı, bırakalım çözüme örnek
model oluşturmayı, aksine **emper-
yalizmle işbirliği içinde neden çö-
züm olmayacağını** göstergesidir.
Bugün Türkiye'deki Kürtler için var

Kuzey Irak'ta Kürt Sorunu, Barzani ile emperyalizmin istediği çerçevede çözülmüş durumda. Diğer tüm bölgelerdeki Kürt sorununun çözümündeki anahtar rolü ise, ancak PKK oynayabilir. Bu nedenle, bugün İmralı'da yalnızca Türkiye Kürtlerinin değil, diğer ülkelerdeki Kürtlerin de sorunları görüşülüyor. Ve özünü, Kürt sorununun, Kürt halkının talepleri paralelinde, demokratik muhtevada çözümü değil, emperyalizmin ihtiyaçları çerçevesinde bir düzenleme oluşturuyor.

olan demokratik haklar mücadelesi, Irak Kürdistanı'ndaki Kürt halkı için de geçerli. O coğrafyada sorununun çözen, yalnızca Kürt feodal-leridir. Eğer mesele dil meselesine indirgenmeyecekse, halkın hiçbir sorunu çözülmüş değildir. Orada da sınıflar mücadelesine ihtiyaç var. Hatta mevcut oligarşik yapı ile halk arasındaki mülkiyet uçurumu, sınıflar mücadelesini daha acil bir ihtiyaç haline getiriyor. Aynı durum, PYD'nin etki alanı için de geçerli. Sınıfların konumu ve halkların bu ilişkilene içindeki yeri dikkate alınmadan, basit/biçimsel bir çözüm ortaya koymak, Suriye'de de Türkiye veya İran'da da yanlıştır.

Sınıfsal temelden yoksun hareket edilince, günlük çıkarlar veya anlık hesaplar öne çıkmakta, oluşan kaygan zeminde, red ve kabul ölçüleri de karışmakta ve kimin dost kimin düşman olduğunun sıkça değiştiği ölçüsüz bir ittifak anlayışı ağır basar hale gelmektedir. Ekolojik Demokratik Cinsiyet Özgürlükçü Paradigma'nın pratik ilk ürünü olarak görülen ve bir anda moral değer olarak ifade edilir hale gelen Suriye Kürdistanı'ndaki yapının, henüz **en zorunlu güvenceler** bile alınmamışken, ÖSO diye bilinen işbirlikçi yapıyla ittifak ilişkisi içine girmesi ve Esad'ın elindeki kentleri beraber almayı da içeren bir anlaşma imzalaması, paradigmaya dair eleştirel söylemlerimizi doğrular niteliktedir. Sorunların çatışmasız aşılabileceği, bunun doğada da böyle olduğu iddia edilirken, diğer taraftan Esad'ın elinden ele geçirdiği kentle-

ri geri alma hesapları yapmak, paradigmasal bir çelişkidir.

KÜRT HAREKETİNİN TARİFSİZ BEDELLER KARŞILIĞINDA OLUŞTURDUĞU VE DAHA İLERİ TAŞINABİLME POTANSİYELİNİ İÇEREN KAZANIMLAR BİZZAT YAPICILARININ ELİYLE TASFİYE EDİLMEK İSTENİYOR

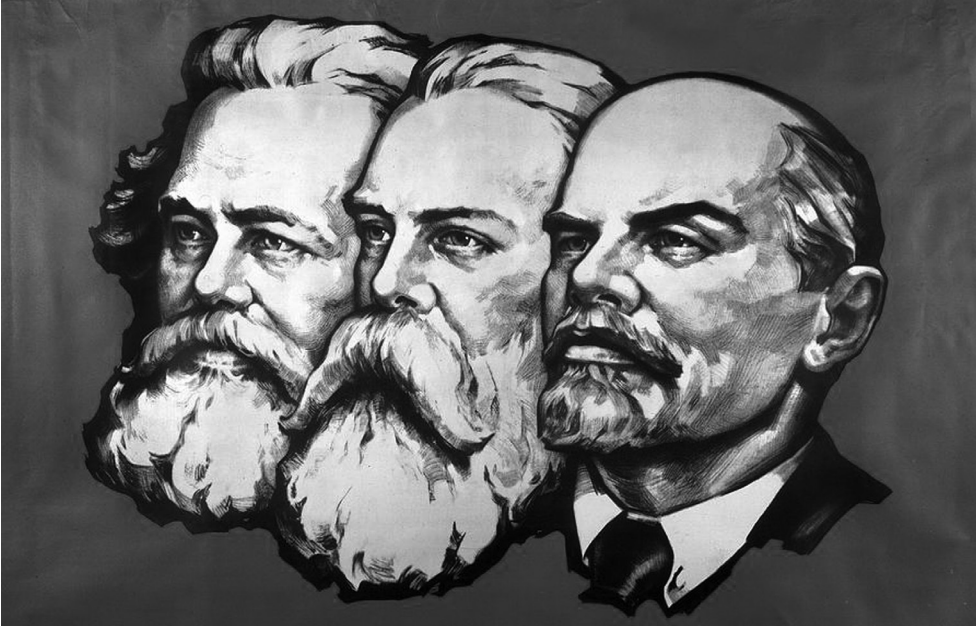
Karmaşık ilişkiler ağının kaygan bir zeminde varlığını sürdürdüğü Ortadoğu'da, olup biteni anlamamanın ve doğru yorumlamanın olmazsa olmaz koşulu, yöntemde bilimsellik ve tutarlılıktır. Aksi takdirde genelinde, tarihin anda ve doğrunun öznellik kulvarında boğulması her an mümkündür; hatta kaçınılmazdır. Tarih boyunca, egemenin yanıltma ve manipülasyonlarındaki başarı, sınıflı toplumların deva-

mının güvencesi olmuştur. Bunun için, inanç sömürsünden bilim ve felsefenin çarpıtılmasına kadar pek çok yönetime başvurulmuş, kabulü zor olgular zamana yayılmış, kırılmayan direnç noktaları aşındıra aşındıra etkisizleştirilmiştir.

Bugün de AKP eliyle uygulanan, itibarsızlaştırma veya kriminalize ederek etkisizleştirme yöntemlerinin yeterli olmadığı noktada, **rıza oluşturarak tasfiye** yöntemine başvurulduğu görülüyor. Deyim yerindeyse, Kürt hareketinin tarifsiz bedeller karşılığında oluşturduğu ve daha ileri taşınabilme potansiyelini içeren kazanımlar, bizzat yapıcılarının eliyle tasfiye edilmek isteniyor. Bu nedenle, **örgütlü Kürt hareketinin iradesinin nerede duracağı, tercih ve yönelimleri büyük önem taşıyor.**

Bu önemli ve hassas konunun doğru tartışılabilmesi için uygun bir yöntem geliştirmek, öncelikli bir ihtiyaçtır. **Sorunun duygusal veya psikolojik öğeler üzerinden tartışılması** nasıl doğru değilse, bu konuda ne söyleyip ne yapılması gerektiğini bütünüyle Kürt hareketine bırakan edilgen bir duruş da doğru olmaz. Yapıcı eleştirilere dahi tahammülsüz, tekeli yaklaşımının bu süreçteki olumsuz rolünün ise, biliniyor olduğuna inanmak istiyoruz. **Burada amacımız, devletle**

görüşme halindeki yapıyı yıpratmak değil, aksine pozitif rol almaktır. Ne var ki kendi dışından etkilenme niteliği adeta yok denecek kadar az olan bir duruşla karşı karşıyayız. Bu nedenle, amacımızın ters okunmasını veya öznelleştirilmiş yanıtlar almayı göze alarak bu konuya giriyoruz. Latince de bir deyim vardır, "Argumentum ad hominem" diye. Bir argümana cevap verirken, argümanı eleştirmekten ziyade argümanı yapan kişiye saldırarak tanınılan. Muhataplarımızın bu eğilime düşmeden, yazdıklarımızı değerlendirmelerini umut ediyoruz.

**PARADİGMA FARKI
MARKSİST PARADİGMANIN
AŞILMASIYLA DEĞİL
O KÜLLİYATIN
KAPSAMINDAKİ BİRİKİMİN
YA YOKSAYILMASI YA DA
ANLAŞILMAMASI ÜZERİNE
KURULMUŞ**

Sınıfsal mücadeleden vazgeçip, kimlik temelli mücadele ekseninde kitleselleşme tercihlerini öne çıkarma konusunda sadece tarihte değil, bugün de pek çok örnek vardır. Güney Afrika Ulusal Kongresi de, Meksika'da Zapatista'lar da, Lübnan'da Hizbullah, vb. de buna örnektir. Tabii bunların hemen hepsinin sosyalizm veya özgürlükten söz etmesi, ama hiç birinin

o amaca ulaşamaması da ortak özelliktir.

Geçmişte de devrimciler, sosyalist içerik kazanmamış kimi haklı savaşırlardan/direnışlerden güç alırdı. Onları, gündeme geldiği tarihsel bağlam içinde değerlendirirdi. **Ama bunu, sınıfsal perspektifin terki için değil, güçlendirilmesi için yapardı.** Atina'daki kent demokrasisinden de Hallacı Mansur, Münzer, Pir Sultan, vb'den de bu bağlamda öğrenmiştir. Örneğin **dinin tarihsel rolünü yadsımamış, ama bugün de doğru ve gerekli bir olgu olduğunu savunma hatasına düşmemiştir.** Burjuva demokrasisinden (çok partililik, temsili sistem, vb.) öğrenmiş, ama onu bugün için savunur duruma düşmemiştir.

Evet yaşanmakta olan bir paradigma farkıdır. Mücadele yolunda kazanılmış, doğru ile yanlış ayırmanın en isabetli yolu olan ölçek, yani sınıfsallık devre dışı bırakılmıştır. Bu, bir anlamda zihnin enerjisini/ışığını kesmektir. Hayatın doğrulayıcı pratiğinde kendini test etme konusunda, **dönüp dolaşıp meselenin, "kitleselleşme ve marjinalite" ikilemine getirilmesinin sebebi budur.** Halbuki ezilenler, tarih boyunca az sayıyla ve kısıtlı imkanlarla mücadelelerini sürdürmüştür. İmkan ve sayı çoğaltmak için değerlerini eğip bükme, sınıf-

sal düşmanlarına öykünme yoluna gitmemişlerdir. Örnek alınan kimi modellere dikkatle bakıldığında (Katalanlar, İrlandalılar, vb.) zafer gibi gösterilen aşamadan sonra, ya kapitalizmin yeni efendileriyle beraber varlığına razı olunduğu, ya da egemene karşı mücadelenin (yani sınıfsallığın) mayalanmakta olduğu görüldü. Bugün sadece ve yalnızca efendisini değiştirmekten ibaret Mısır ve Tunus'taki hamlelerin bu denli övülmesi ve mücadelede kazanım adına denklik kurulması, söylediklerimizi doğrular pratiklerdir. **Arap Baharı sürecinde yaşanan yanılığın duruş ve "devrim" söylemleri heyecanlar, bir turnusol olarak görülmelidir.** Bugün de **devrim yerindeyse, bir çeşit "Kürt Baharı" yaşanmakta, daha etkili düzeye taşınabilme potansiyeli içeren güç ve kazanımlar, renkli söylemler eşliğinde tasfiye edilmek istenmektedir.** Bu bağlamda, Arap Baharı'nı "devrim" diye alkışlayan çevrelerin, bugün "Kürt Baharı"nın aynı heyecan ve duygularla alkışlanması bizleri şaşırtmamalıdır.

Aslında bu sürecin fiili boyutu nasıl bir gece ansızın ortaya çıkmadıysa, bugün Marksizm'i incelemeyen reddetme meşrutiyetinin yaygınlık kazanmış olması da birden bire ortaya çıkmadı. On yıllar boyunca Marksizm'in tek bir eserini okumayan, bu öğretinin "1800'lü yıllara özgü, bugün geçerliliği kalmamış dönemsel bir paradigma" olduğuna inandırılan toplumsal bir kesimin, farklı bir paradigma ile donanmış duruşuyla karşı karşıyayız. Yani mesele paradigmasaldır, **tekel değil bütünlüklü bir sorundur.** Bu nedenle, konumuz paradigma olmasa da, bir alt başlık boyutunda da olsa, Marksist paradigmanın alternatifi olarak yansıtılan Ekolojik Demokratik Cinsiyet Özgürlükçü Paradigma'ya değinmek durumundayız. **Çünkü ortada, paradigmatik yani temel önemde yanılığın vardır. Ve bugün atılan yanlış adımlar, yanlış bir paradigmanın**

Emperyalist güçlerin doğrudan planlayarak yönettiği ve gerçekte, büyük bedeller karşılığında elde edilmiş kazanımları tasfiye etmeyi amaçlayan böyle bir sürecin, umut ve sevinçle karşılanması ve adeta nihai özgürlüğün an meselesi olduğu biçiminde bir duruş sergilenmesi, sistem tahlili ve mücadele anlayışı açısından sorunlu bir duruşa işaretir.

yan etkileri (sonuçları) olarak okunmalıdır.

EKOLOJİK-DEMOKRATİK PARADİGMA SINIFSA ÇELİŞMELERİ REDDEDEN UZLAŞMA TEMELLİ BİR PARADİGMADIR

Marksizm'in aşılması iddiaları eşliğinde gündeme getirilen bu paradigmanın, Marksizm'in incelenerek aşılması yerine, tarihsel muarızlarının söylemlerinden derlenerek oluşturulduğu, dikkatle bakıldığında daha ilk metinlerde görülebilir. En temel iddialarından biri, Marksizm'in sınıf farklarını/çelişmesini abarttığı ve çatışmayı mutlaklaştırdığı biçimindeydi. Bu çelişmenin uzlaşmazlığı reddedilirken, doğadan, fizik veya kimyadan verilen örneklerle, adeta uzlaşma mutlaklaştırılıyordu. Paradigmanın bu temel boyutunun doğru anlaşılması, bugün iktidarla neden ve nasıl bir uzlaşma içerisinde olduğunu anlamak açısından önemlidir.

Öcalan'dan aktarıyoruz:

"Savunmalarında epistemolojik açıdan yenilikler var. Karşılıklı besleyici diyalektiğe dayalı paradigma ile sınıf çatışması teorisinin pek anlaşılmadığı belirtiliyor ve sınıfların birbirini beslemesinin mümkün olup olmadığı soruluyor. Savunmalarında diyalektiğe yeni bir yorum kattım. Aslında sınıfsal açıdan Marx olaya kendi koşulları üzerinden yaklaştı. Bu nedenle kaba ve katı bir diyalektik yorum geliştirdi. Antagonizma tartışmaları önemlidir. Ama Marks'ın anladığı anlamıyla Antagonizma doğru değildir. Bizim bakış açımıza göre doğada hiçbir

şey tamamen yok olmaz. Birbirini besleme daha önemlidir. Yıkıcılık doğru değildir. Birbirini tamamen yok etmek doğru değildir. Zaten biliyorsunuz doğada mutlak yokluk yoktur, mutlak kesinlik de yoktur. İki ucu yok etme temelinde birbiriyle mücadelesi doğru değildir.

(...)

"Bununla beraber bu mücadele yaratıcıdır ve özgürleştiricidir. Ama doğada esas olan, yüzde 99 karşılıklı beslemedir. Çatışma ise yüzde 1'dir. Bu açıdan Marks'ı eleştirmek lazım. Onda her şey siyah beyazdır." (abç)

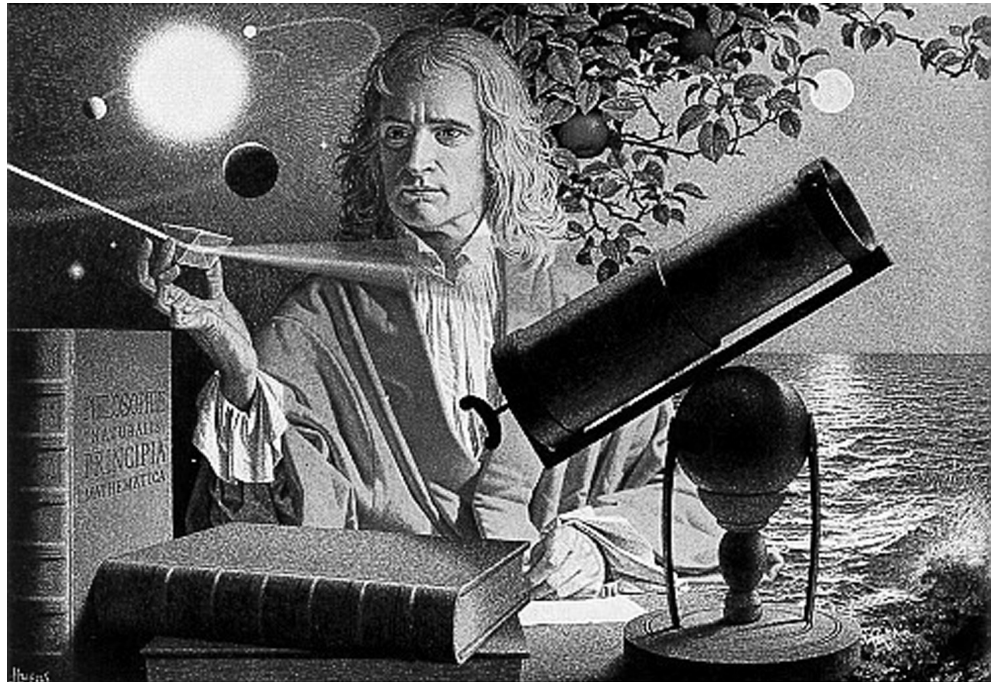
Öcalan'ın bu paradigmasal değerlendirme ve örnekleri dönem dönem paralel yazılarla desteklenmiştir. Bir örnek olarak aktarıyoruz:

"19.yy'ın şartlarında Marks'ın yorumu daha çok çatışma üzerine kurulmuştu. Marks'a göre, zıtlar birbirini yok ederek senteze ulaşırlardı. Oysa Bilge'nin yaklaşımı biraz daha farklı oldu. 'Doğada hiç bir şey ta-

mamen yok olmaz. Birbirini besleme daha önemlidir. Yıkıcılık doğru değildir.' diyerek, bu konudaki yaklaşımını tekrar açma gereği duymuştur. Daha önce de diyalektik ilişkiyi su üzerinden açıklamıştı. Su molekülü 2 Hidrojen ve 1 Oksijen atomunun uygun bağlarla birbirine bağlanmaları ile oluşur. Hidrojen gazı yanıcı, Oksijen ise yakıcıdır. Yani birbirine tamamen zıt iki atom bir araya gelip tamamen farklı bir oluşum yaratabiliyor ki, su söndürücüdür. Normalde yanıcı ve yakıcı iki maddeyi bir araya getirseniz yanar ama arada öyle bir bağ kuruluyor ki -biz buna ilkel uzlaşma da diyebiliriz- bir arada yaşayabiliyor, sentez oluşturabiliyorlar. Bu bağ yapısı, diğer su moleküllerinin de birbirlerine bağlanmasını sağlıyor.

Aşırı indirgemeciliğin doğru bir yöntem olmadığını biliyoruz. Toplum gibi karmaşık bir yapı da basitçe izah edilemez ama hakikatin bir yönünü kavramak için benzetmelerden faydalanabiliriz. Su molekülü üzerinden açıkladığımız tez-antitez-sentez diyalektiğini sosyal bilime de uygulayabiliriz. Antagonist olan iki olgu olarak devlet ve demokrasi de (veya toplum) ilkeli uzlaşma temelinde bir senteze ulaşabilir." (Mustafa İrmak, Gündem Gazetesi, abç)

Ayrıca Öcalan'ın Newton fiziği ile Kuantumu kıyasladığı "Newton pa-

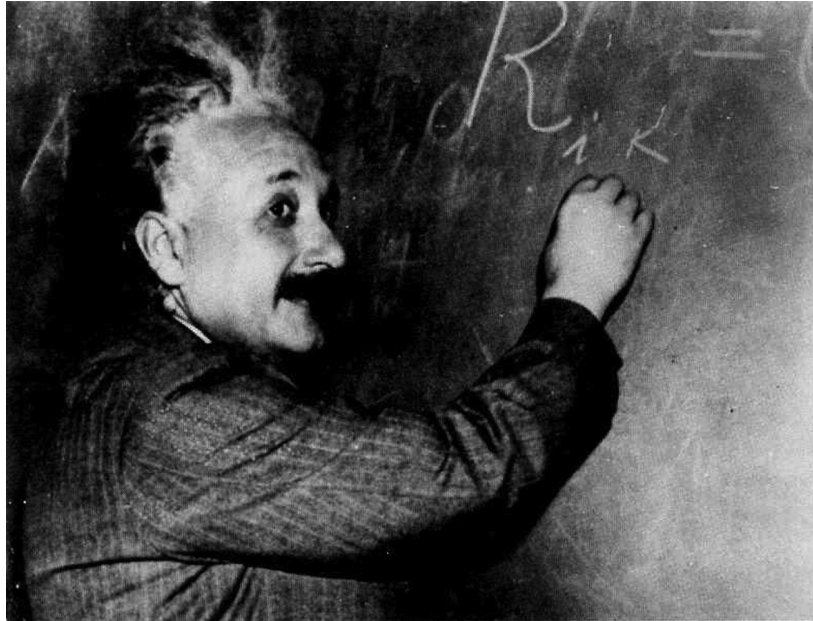
radigması dogmatik ve kesintisizdir, aynı zamanda milliyetçidir, faşizme kadar götürür. Kuantum çoğulcu ve özgürlükçüdür, demokratiktir.” biçimindeki değerlendirmesi, konumuz bağlamında üzerinde durulmayı gerektiren önemli bir içeriktedir.

Öncelikle belirtelim ki, **karşıtların birliği ve mücadelesi yani çelişki, doğada da toplumda da gelişme ve değişimin dinamiğidir.** Çelişmeyi, emek sermaye çelişmesinden ibaret görmek ve bunu da, “doğada çatışma yüzde 1’dir” diyerek adeta bir istisnaya indirgemek, **bilimsel olmayan sorunlu bir yaklaşımdır.** İddia edildiğinin aksine, çelişmenin dolayısıyla da birbiri ile mücadele halinde olan taraf ve öğelerin varlığı, doğa ve toplum yaşamının bütünü için geçerlidir. Uzlaşır veya uzlaşmaz niteliktedir, ama her durumda en az bir çelişme vardır. Taraflardan biri diğerine üstün geldiği ve çelişmeli durumun aşıldığı hallerde yeni bir denge durumu oluşur, yeni durum da yeni çelişmelerle tanımlanır. Bu, **doğanın diyalektikliğidir.**

Yeryüzü şekillenmesinde ve genel anlamda doğada sözünü ettiğimiz türden farklı iki güç çatışır. Rüzgar, fırtına, sel, vb. dağları yıkarken, başka doğa olayları da dağları oluşturur. Her hareketi etkileyen bu iki farklı güç, doğada makro düzeyde daima varlığını korur. Örneğin, bir tarafta güneşin çekim kuvveti vardır, diğer tarafta merkez kaç kuvveti. Bazı koşullarda bir denge oluşur; ama denge sürekli değil, geçicidir. Çünkü kuvvetler (hatta hiçbir şey) sabit kalmaz. Sürekli değişim/gelişim olur; farklı güçler arasındaki çatışma sonrasında yeni farklı güç ve çatışmalar, yeni dengeler gündeme gelir. Çatışma olmadan hiçbir zaman denge olmaz, gelişmenin dinamiğini yaratan çelişme ve çatış-

madır.

Su örneğine gelince, su gerçekten de çok güçlü yanıcı olan hidrojenin, çok güçlü yakıcı olan oksijenle birleşmesi sonucu oluşur. Ortalama bir gram hidrojen, 8 gram oksijenle tam yanar. Bu yanmada 1 gr hidrojen 28 bin kalori ortaya çıkarır. Eğer bu yanma olayı, hidrojenle oksijenin iyi karıştığı bir ortamda olursa, bilinen en güçlü patlayıcıdan daha güçlü bir patlamayla (ABD’nin Saddam’ın yeraltı sığınaklarını yok etmek için kullandığı şok bombaları bu türdendi) hidrojen ve oksijen birleşir ve su meydana gelir. Suyun oluşumu, doğadaki bilinen en güçlü patlamalardan biridir. 50 gr hidro-

jen, hava ile karıştığında oluşabilecek patlama bir evin duvarlarını yıkabilecek güçtedir. **Su, doğada bir sonuçtur.** Bir çeşit denge, hatta büyük patlamaların devamında ortaya çıkmış güzel bir sonuç olması itibarıyla bir çeşit devrimdir. Bu nedenle, **suyun söndürücülüğüne bakıp, sanki hidrojenle oksijen gürültüsüz patırtısız suyu oluşturmuş biçiminde bir değerlendirme yapmak, kimya bilgisi olarak doğru olmadığı gibi sosyal olgulara taşınma biçimi de yanlıştır.** Anlaşılması açısından bir benzetme yapmak gerekirse, 1 gr benzin yandığında 11 bin kalori ortaya çıkar, hidrojenin yanarak suyu oluşturması sürecinde bu, çok daha

fazladır. Ve birbirine karşıt olan iki şeyin patlayarak yeni bir şeye dönüşmesidir. Su içerisinde moleküler düzeyde hidrojen yoktur, bambaşka bir molekül ortaya çıkmıştır, ama yapısına bakılırsa bu iki madde de vardır. O enerjinin ancak tersine verilmesi halinde ayrıştırma mümkün olur. Bu da bir çeşit karşıdevrimdir. Yani **sosyal bir denklik kurulacaksa, suyun oluşumu, birbirine karşıt olan iki sınıfın çatışarak, yeni bir durum, yeni bir toplum oluşturmaya anlamına gelir.**

Newton-Kuantum kıyaslaması ise, Fizik bilgisi açısından da diyalektikle kurulan bağ açısından da sorunludur. Newton mekaniği, Kuantum mekaniği ya da Einstein’ın Görelilik Kuramı, birbirinin karşıtıymış gibi ortaya konuyor. Gerçekte Newton, ölçülebilir koşullardaki hızı inceler. Buna göre, yeryüzündeki bir cisim duruyormuş gibi görünse bile, çok hızlı hareket eder, güneşin etrafında döner, ama biz o maddeyi durağan görürüz. Newton fiziğinin belirli ölçülerdeki hızlara özgü kuralları, dün oldu gibi bugün de yarın da geçerlidir. Ancak **atomik ve astronomik boyutlarda düzeltilmesi gerekir.**

Görelilik kuramı hıza bağlıdır. Newton’un ölçülebilir hızları konu alan denklemi ile Einstein’ın denklemine, ses hızına yakın hızları uyguladığımızda elde edeceğimiz sonuçlar benzerdir. Felsefi olarak da düşünecek olursak, Newton’un düşüncesi bilimin gelişiminde bir dönüm noktasıdır. **Newton, doğmanın yerine bilimselliği koyar.** Geliştirdiği teori, varlıkların arasındaki ilişkilerde, **mutlaka bir neden-sonuç ilişkisi bulunduğunu,** her olayın bir başka olayın sonucu olduğunu ortaya koyan bilimsel bir teoridir. **Newton’un karşıtı felsefi idealizmdir.** Newton’un bu

bilimsel düşüncesinde hiçbir şey nedensiz değildir, her şeyin maddi /ölçülebilir bir nedeni vardır. Bir olayın nedeni olmadan meydana geleceğini düşünmek, felsefi idealizmdir; eşyadaki içsel çelişmeyi inkar etmek metafiziktir. **Bu bağlamda Newton'un bilimsel düşüncesinin mahkum ettiği ve özellikle Ortaçağ'dan kalma düşünceler masum değildir.**

Yüksek hızlardaki olguları açıklamada Newton'un denklemi bir oranda yetersizdir; hıza göre bir düzeltme yapmak gerekmiştir, bunu da Einstein yapmıştır. Ancak, **Newton olmadan Einstein olmaz. Onlar, birbirini tamamlar ve her ikisi de olaylara neden-sonuç ilişkisi içinde bilimsel bağlamında bakar.** Hiçbir bilim adamı ikisini birbirinden ayırmaz. Yöntemin özü, neden-sonuç ilişkisine dayalı bilimsel çalışma yöntemidir. Felsefe, bilimlerin en üst düzeyde sentezidir. Materyalist felsefe, neden-sonuç ilişkisini, olayların arasındaki ilişkide kullanılır. Neden-sonuç ilişkisini reddedenler ise, bu ilişkinin yerine doğmayı koyar.

Sorunlu olarak gördüğümüz bu paradigmanın bir özelliği de, toplumsal olayları doğadaki olaylarla özdeşleştirmektir. Bu durum mekanikliğe düşürür. Örneğin, hidrojen olayında sürece giren iki madde, bir de ateşleyici vardır. Yani sürece katılan etmenler sınırlıdır. Ama toplumsal olaylarda sürece aynı anda yüzlerce değişik etmen girebiliyor. Bunlardan biri etken/belirleyici konumdadır ve diğerleri ile mücadele halindedir ve olasılıklar daha fazladır. Aslında suyun oluşumu da belirli sıcaklık koşullarına bağlıdır. Yani hidrojen ile oksijen her sıcaklıkta su oluşturmaz.

Bu konu bağlamında sözü, kısa da olsa savunmaya, yani yanıldığı ve genelde bilimin özelde Kuantumun önermelerini diyalektik yöntemle içeremediği iddia edilen Marksizm'e bırakalım.

“Engels şöyle der:

...Negatif ve pozitif uçlar gibi, bir uyuşmazlığın iki kutbu birbirinden ayrılmaz oldukları kadar birbirine karşıttırlar da. Ve bağdaşmazlıklarına rağmen iç içedirler.

‘Diyalektik Sorunu Üstüne’ adlı bir yazısında Lenin, karşıtların çatışması ve birleşmesi kanununu bir sürü örnek vererek evrenselleştirmektedir.

Matematikte + ile -, diferansiyel ile entegral, mekanikte etki ve tepki, fizikte elektrikte negatif ve pozitif, kimyada atomların birleşmesi ve ayrılması, sosyal bilimlerde sınıflar mücadelesi.

Sınıfsal temelden yoksun hareket edilince, günlük çıkarlar veya anlık hesaplar öne çıkmakta, oluşan kaygan zeminde, red ve kabul ölçüleri de karışmakta ve kimin dost kimin düşman olduğunun sıkça değiştiği ölçsüz bir ittifak anlayışı ağır basar hale gelmektedir.

Günümüzde bilimler eşyanın çelişmelere dayanan özelliklerini daha da aydınlatmaktadırlar. Örneğin fizik bilimi, atomun karşıt güçlere dayanan karmaşık dünyasını ortaya çıkarmış bulunmaktadır. Eskiden ışık, elektron ve diğer maddeler alanında dalga ve parçacık kuramı gibi zıtların kesin ayrılığı bugün için bütün değerini yitirmiştir. Louis Broglie'nin dediği gibi, dalga ile zerre, ışık bakımından da, madde bakımından da ‘birbirine ayrılmaz şekilde bağlı şeylerdir.’

Paul Langevin, karşıt güçlerin dalga ve zerre şeklinde bir arada bulunduğunu belirttiikten sonra şöyle demektedir;

‘Bütün bilimlerin tarihi, buna benzer diyalektik süreçlerle doludur. Ben, diyalektik materyalizmin temel fikirlerini kavradıktan sonra fizik bi-

limini daha iyi anlamaya başladım” (Engels'e Göre Doğanın Diyalektiği, Georges Cogniot – Guy Besse)

UZLAŞMA TEMELLİ PARADİGMA SINIFTAN KAÇIŞTIR; SINIFTAN KAÇIŞ İLKELİLİKTEN KAÇIŞTIR

Bilinir ki mücadelenin eksenine uzlaşmanın konulması pragmatizmi, pragmatizm de ilkelerin eğilip bükülmesini beraberinde getirir. Marksizm'in yani sınıf eksenli paradigmanın aşılması iddialarıyla gündeme getirilen paradigma doğru değerlendirildiğinde görülecektir ki, **uzlaşma masalarına atfedilen abartılı işlevin de, sık sık değişen talep listeleri ve taktiklerin de, tekrara dönen ama sonuç veremeyen tarihsel süreç vurgularının da kaynağında paradigmasal yanılğı yatmaktadır.**

Gündemde yazan **Veysi Sarısözen**, Suriye'deki çatışmaların neresinde nasıl durulacağını ölçülerine işaret ettiği yazıda, **pragmatizmin ilkeleri nasıl aşındırdığına dair ibret verici bir duruş sergilemişti.**

Hemen her sorun gibi Suriye meselesi de gerçekte, doğru bir değerlendirme ve duruş için sınıfsal perspektifin ne denli gerekli/zorunlu olduğunu ortaya koymakta, adeta Marksizm'in işgal-savaş konusundaki saptamalarını doğrulayıcı bir laboratuara dönüşmektedir. Tüm bu öğretici pratiğe rağmen, Sarısözen gibi, **pragmatizmin en ölçsüz halini ölçek diye öne çıkaranlar oluyor.** Veysi Sarısözen, “Suriye’de kimi desteklemeli? El cevap: Kürd’ü destekleyeni...” başlıklı yazısında “Şu anda Suriye’de kim ‘Kürt sorununda çözüm’ adımı atarsa, biliniz ki, bu güç gelecekte tersini yapacak olsa da, desteklenecek güç de odur.” demektedir ve “Suriye’nin dostları”ndan, ‘Esad rejimi’ne kadar, mevcut tüm güç ve olasılıkları sıralayıp, bunların içinden kimin destekleneceği konusunda tek ölçeğin, “Kürt’ün desteklenmesi” olduğu değerlendirmesini yapmıştır.

Aynı yazar, son İmralı görüşmeleri gündeme geldiğinde, bu aşınmanın giderek derinleştiğinin işaretlerini verdi. Barış görüşmelerinin başarısız olması halinde bölgede “merkez güç” olma ve “AB hayallerinin” suya düşeceği uyarısını yaptı. Gelişmeleri başından beri istikrarlı biçimde takip edenlerin bilmediği bir konu değil; yıllardır her vesileyle, Türkiye oligarşisine, Kürt sorununun çözülmesi durumunda bölgede en büyük güç haline gelineceği şekeri uzatılmıştır. Bu yapılırken, özellikle 1071 Malazgirt’in ilk eşik, 1415 Çaldıran’ın ikinci eşik olduğu hatırlatılır ve üçüncü eşikte o büyük bütünleşmeye işaret edilirdi. **Bu duruş da, devletin sınıfsal niteliği gereği atmayacağı adımları bugünden yarına olacakmış gibi göstermek de paradigmanın yan etkileridir.** İkinci BDP heyetinin Öcalan ziyareti sonrasında basına sızan görüşme tutanaklarında geçen “**MİT’i düşürseydiler, Türkiye’de tüm kaleler düşmüş olacaktı.**”, “**Ne ev hapsi, ne de af bunlara gerek kalmayacak. Herkes, hepimiz özgür olacağız.**”, (başkanlık sistemi kastedilerek) “**Esas olarak HDK’yi parlamentoya uyarlamak gibi düşünebiliriz**” biçimindeki ifadeler de bu kapsamda değerlendirilmelidir. O tutanaklar için çok şey söylenebilir. Ancak bizim özellikle vurgulamak istediğimiz boyut, sınıfsal niteliği gereği yerine getirme ihtimali olmayan adımları, **devletten sanki bugünden yarına yerine getirecekmiş gibi beklemek, buna inanmaktır. Hele ki, gerçekte ardında emperyalizmin olduğu Başkanlık sistemi içerisinde HDK’nin meclise uyarlanabileceğine inanmak ve bunun AKP ile el ele gerçekleşebileceği ön kabulü ile planlama**

yapıp konum tayin etmek, sınıf perspektifinin yitirilmesinin ne denli vahim sonuçlar doğurduğuna örnektir.

Özetle söylersek, ülkeyi emperyalizmin dikensiz gül bahçesi haline getirmek için, önündeki her engeli kriminalize ederek etkisizleştirmeyi yöntem haline getiren AKP’den “tutsaklara özgürlük” beklemek, ancak **gerçekleri karartmak için komisyon kuracağını defalarca kanıtlamış güç ve kurumlardan, gerçek anlamda bir hakikatler komisyonu kurmalarını beklemek, saflıktan öte bir duruma işaretler.** Tabii bu bir paradigma farkıdır. Daha doğru anlaşılması açısından söylemek ge-

rekirse; **bir devrim anlayışı, örgüt anlayışı ve çalışma tarzı farkıdır.** Ve son tahlilde devrim ve sosyalizm hedefinden vazgeçmektir. **Mücadele süreçlerinin ortaya koyduğu bir gerçekliktir; kimlik eksenli örgütlenme kitleselleşir, mücadele edilen gücü geriletip sarsabilir de, ama yıkamaz, düşüremez. Bugün yaşanmakta olan süreç bu gerçekliği bir kez daha doğrulamaktadır.**

165. YILINDA MANİFSTO ÖĞRETMEYE DEVAM EDİYOR

Biliniz ki araçlar, yöntem ve amacın hizmetindedir; onlara yüklenen işlev, sistem tahlilini, amaca ulaşmak için izlenen yolu ele verir.

Bugün sosyalizmden söz etmek, özgürlük ufuklu olmak her halükarda anlamlıdır. Ancak anarşizm eksenli pek çok projede olduğu gibi, **nihai hedefe güzelleme yapmak, o amaca ulaşmak için yeterli değildir.** Aksine, tüm “**tarihsel önem**” vurgularına rağmen, **sonuçsuz kalarak birbirini tekrar eden uzlaşma masaları, giderek umutsuzluk, geleceğe inançsızlık ve özgüven yitimi yaratır. Bu nedenle bugünün ihtiyacı olan duruş, sisteme/devlete, taşımadığı nitelikler atfedip, sistemi tanıma konusunda temel önemdeki hatalara düşmek yerine, onlara anladığı dilden cevap vermek ve emperyalist çağda**

burjuvazinin bütünüyle gericileştiği gerçeğinden hareketle, halkın sorunlarını halkla ve doğru müttefiklerle beraber çözmektir.

Devrimcilerin, yol gösterici niteliklerine rağmen neyi, nerede, nasıl yapacaklarının bulunduğu anlar olur. Bu, üstlenilen görevlerin ve izlenen yolun niteliği gereği anlaşılır bir durumdur. Önemli olan böyle anlarda doğru kaynaklara başvurmak, âna geleceği feda eden

pragmatizm tuzağına düşmeyerek değerlerde istikrarı korumaktır. İnsanlığın fikri üretimi, tüm bulandırıcı çabalara rağmen doğru seçimler yapıp, bunu yollarına içerebilenler için tarih boyunca hep biriken bir zenginlik olarak varlığını sürdürmüştür. Bu yolda önemli basamaklardan biri de Şubat ayında 165. yılını kutladığımız Manifesto’dur. O eser, bakış açısındaki bulanıklığın yerini, sınıfsal bir bakış açısının alması açısından da tarihsel önemdedir. Örneğin, “**Bütün insanlar kardeştir**” sloganının yerini, “**Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!**” sloganı alır. Bugün, sınıflar mücadelesinde **birikim bardağının boş tarafını**

gösterme eğilimindeki yaygınlığa rağmen, ehven-i şer tuzağına düşmeden ve ana eksenleri duygusal faktörlere feda etmeden bir duruş sergilenmelidir. Sanıldığı gibi aksine bu, ne Kürt hareketinin ne de Kürt sorununun özgünlüğünü yok saymaktır. Bu konun teorik çerçevesine daha önce yeterince değindik. Bu çerçeve, Kürt hareketi söz konusu olunca bir çeşit **ilke liberalizmine** düşenlerin de yabancı olduğu bir olgu değildir. Ne var ki buna rağmen, “*Ulusal hareketten sınıfsallık beklenmez*” veya “*Kürtler kaderlerini istedikleri gibi tayin edebilirler*” biçimindeki gerekçelerin arkasına sığınarak girilen **ilkesiz destekleme veya yedeklenme** ilişkisi, “bilme”nin “yapmak” için yetmediğini gösteriyor. **Bilmek durumundadır ki, böylesi tarihsel dönemeçlerde, doğruları hatırlatmak, dostluğun gerekleri içerisinde, yanlışa göz yumaktan veya destek olmaktan çok daha anlamlı ve önceliklidir.** Biz, Engels’in “*Sibiryadan Kaliforniya’ya tüm ülkelerin milyonlarca işçisinin ortak programı*” olarak tanımladığı Manifesto’nun yol göstericiliğinde yürümek isteyenlere bir kez daha, o yolda kazanım ve gücün, ânla değil istikrarla ve gelecek ufkuyla ölçüldüğünü anımsatmayı görev biliyoruz.

Bilindiği gibi Kievski, ulusların kendi kaderini tayin hakkını, emperyalizm koşullarında “erişilemez” görür. Lenin ise çeşitli örnekler vererek, bu hakkın mümkün olduğunu anlatır. Gerçi bu, emperyalizmin ilk dönemlerinde yaşanmış bir tartışmadır. Bugün artık emperyalizmin girmediği bir ülke ve işbirliği kurmadığı bir egemen kalmamıştır. Ekonomik, askeri gücüyle ve ideolojik araçları ile çok özel ilişkilere geçen, devletleri yıkıp/çözüp yeni kukla devletler kuran emperyalizm, kendi çıkarlarının gerekmesi halinde, Kosova’da olduğu gibi gidip kendi eliyle kukla bir devlet kurabilir. **Böyle bir durumda, bu gelişme-**

yi nasıl tanımlamak lazım; örneğin Kosova’da Arnavutların kendi kaderini tayin hakkı gerçekleşmiş mi oluyor? Aynı şekilde, Kuzey Irak’ta emperyalizmle işbirliği içinde bir kukla devlet kurulması halinde durumu nasıl tanımlayacağız? Kosova’da üniformalarında ulusal bayraklarının yanında ABD bayrağı taşıyan UÇK’lıları veya Irak işgali sürecinde işgalci emperyalist güçleri kafasında ABD şapkasıyla karşılayan kesimlerin bugün devlet düzeyine varan oluşumlarını, ulusların kendi kaderini tayini kapsa-

Suriye Kürdistanı’ndaki yapının, henüz en zorunlu güvenceler bile alınmamışken, ÖSO diye bilinen işbirlikçi yapıyla ittifak ilişkisi içine girmesi ve Esad’ın elindeki kentleri beraber almayı da içeren bir anlaşma imzalaması, paradigmaya dair eleştirel söylemlerimizi doğrular niteliktedir.

mında görüp saygı mı duyacağız?

Biz, U.K.K.T.H.’nın gerçekleşmesinden mutlaka sosyalizm beklemiyoruz. Bunun, devrimle gerçekleşip demokratik diğer dönüşümler eşliğinde sosyalizme evrilmek gibi bir çözümü vardır. Ne var ki çeşitli nedenlerle bu hak, kapitalizm koşullarında ve tabii ki mutlaka bağımlı bir tarzda da gerçekleşebilir. Burada mesele onu U.K.K.T.H. olarak görüp görmeme değildir; destek sunup sunmamaktır. U.K.K.T.H.’nin ona önderlik eden yapının niteliğinden bağımsız olarak demokratik bir hak olması ile “demokratik çözüm” aynı şey değildir. İşte bizler birer kukla yaratan o çözümlere, **demokratik değil gerici** çözümler diyoruz. Tabii burada, “*Emperyalizmin bu gelişme aşamasından sonra, devrim olmadan demokratik bir çözüm müm-*

kün mü?” sorusu akla geliyor. Kâğıt üstünde mümkün gibi görünse de gerçekte artık emperyalizm, bu tür bir gelişmenin kendi dereleri dışında bir yere akmasına izin vermez. Bu nedenle böyle “izin”ler ancak zor yolu ile alınabilir.

KÜRT SORUNUNUN SINIFSAK TEMELDE VE İLKE LİBERALİZMİNE DÜŞMEDEN GELİŞTİRİLECEK ÇÖZÜM DIŞINDA BİR ÇÖZÜMÜ YOKTUR

Kürt sorunu öylesine temel önemde bir sorundur ki, bırakalım duygularla veya günübürlük akılla çözülmeyi, **programatik gereklilikler yerine getirilmediği takdirde** çözüm adına atılan her adımın beraberinde karşıt milliyetçi adımları tetiklemesi büyük bir olasılıktır. O halde **programatik gereklilikler nedir, bunun karşıt milliyetçi tetiklenme yerine, demokratik talepleri olan diğer kesimleri de kapsamı fiilen nasıl gerçekleşir?**

Demokratik programın içerik ve niteliği, ülkenin demokrasi sorunuyla, dolayısıyla demokratik devrimle doğrudan ilintili bir sorundur. Demokratik devrimi tamamlamamış ülkelerde, sürecin sosyalist programı önceleyen nitelikler taşıması, demokratik güçlerin de, taleplerin de geniş bir yelpazede çeşitliliğini beraberinde getirir. Bu çeşitliliğin gözetilmesi, aynı zamanda programın gerçekleşme güvencesidir/koşuludur. Hatta, diğerini dikkate almadan, tekilleştirilerek öne çıkarılan talepler, gerçekleşmemekle kalmaz, bir başka talebin kazanılmasının önünde engel de oluşturur. Diğer bir ifadeyle, Kürt halkının Türkiye toplumunun bir parçası olmaktan, dolayısıyla sistemle arasındaki sınıfsal ilişki ve çelişkilerden kaynaklı sorunları aşmak ve maddi yaşam koşullarından sosyal kültürel alana kadar taleplerini karşılamak için bir mücadele verilecekse, bu mücadele Türkiye’nin her yerindeki insanların vereceği mücade-

nin benzeridir. Bu nedenle ezilenin ezilenle, yani emekçi kadının emekçi erkekle, işçinin ezilen Kürtle, Kürdün inanç özgürlüğü konusunda sorunu olan halk kesimleriyle aynı programda buluşması, ihtiyaç olan empatiyi ve karşılıklı sahiplenmeyi beraberinde getirecek ve kardeşleşme ihtimali olan kesimlerin, egemen manipülasyonların etkisinde karşı karşıya gelmesi önlenmiş olacaktır.

Ne var ki bugün gelinen aşamada, algı zayıflamasının ve yöntemsizliğin yaygınlaşması sebebiyle, çözümsüzlük anlamına gelebilecek çözümler de, pragmatizm ve programsızlık da daha kolay kanıksanabilmekte, uzun erimli mücadeleler günü birlik ufuklarla ikame edilebilmektedir. Bu nedenle Kürt sorununa nasıl bir çerçeveden bakıldığı büyük önem taşıyor. Bu, öylesine temel önemde bir mesele ki, istense de halkların diğer sorunlarından yalıtılarak ele alınamaz; dolayısıyla da sistemle karşılıklı "kazan-kazan" yönteminin sınırlarına veya günlük aklın programdan uzak ufkuna sığdırılmaz. Kürt halkı, ezilme oranı, kültürel farklar, vb nedenlerle bir özgünlük taşısa da bu durum, maddi yaşam koşullarını değiştirmek ve özgürleşmek için verilecek olan demokrasi mücadelesinde tekilleştirilmiş (kendi taleplerinden ibaret) bir program oluşturup ayrı hareket etmeyi gerektirmez. **Verilecek mücadelenin bütünlüğü; ortak hareket, sahiplenme ve refleks bütünlüğünü de beraberinde getireceği için, milliyetçi, vb kışkırtmaların toplumda mayalanma olasılığı azalır.**

Mücadelenin aynı sınıfsal temellerde verilmesi halinde de bazen fiili/fiziki güçlükler sebebiyle, ayrı duruşlar (belirli halk kesimleri ile tanımlanan mücadeleler) söz konusu olabilir. Bu, anlaşılır bir durumdur ve sonuçta aynı toplumsal amaca doğru yürüdüğü için, kutuplaşma eğilimlerini beslemez. Ama bir halkın geleceği ve buna dair mücadele

programı, varolan sınıflı yapıdan bütünüyle bağımsız ele alınıp sadece ulusal kimlik çerçevesine oturtulursa, çok uluslu bir toplumda birinin adımı diğerini tetikler.

Bu tür sorunların önüne geçilebilmesi için gerekli olan bilinç ve değerlerin oluşumunda, "ezilen ulusun milliyetçiliği"ne belirli oranlarda esnek yaklaşabilen Marksistlerin tayin edici bir önemi vardır. Ne var ki bugün çeşitli nedenlerle Marksistler/devrimciler de siyasal süreçte belirleyici olacak güç ve imkanlara sahip değil. Bu nedenle bugün, halkın diğer demokratik taleplerine cevap vermeyen ve bü-

Evet yaşamakta olan bir paradigma farkıdır. Mücadele yolunda kazanılmış, doğru ile yanlış ayırmanın en isabetli yolu olan ölçek, yani sınıfsallık devre dışı bırakılmıştır. Bu, bir anlamda zihnin enerjisini/ışığını kesmektir. Hayatın doğrulayıcı pratiğinde kendini test etme konusunda, dönüp dolaşp meselenin, "kitleleşme ve marjinallik" ikilemine getirilmesinin sebebi budur.

yük oranda emperyalist denklemler (hatta dayatmalar) eşliğinde gündeme gelen adımlar, Türkiye'de milliyetçi kutuplaşma ve çatışmaları tetikleyebilir. Böyle bir süreçte egemen sınıflar, kendilerine yukarıdan dayatılan politikaya karşı çıkmaktansa bu politikanın doğuracağı sonuçları yönlendirmeyi; **toplumdaki demokratik eğilimleri kabaran milliyetçiliğin hedefi haline getirmeyi** tercih edecektir.

Kısacası devletle bugün "kazan-kazan" ilişkisine giren kesimlerin sonuçta bu süreçten sınırlı da olsa

bazı kazanımları olacak, **ama toplumsal mücadeleye sınıf temelli (daha bütünlüklü) bakanların mücadele etmesi gereken devasa bir faşist kitlesi ortaya çıkacaktır. Bu çatışma, öngörülenden de öte boyutlara varabilir.** Bu nedenle hemen bugünden, devrimcilerin bu konudaki birikimleri hatırlanmalı ve kâğıt üzerinde çizilen pembe tablolar yerine, hayatın gerçekliğini dikkate alan, anlaşılır ve uygulanabilir yöntemler geliştirilmelidir.

Gerçekte HDK'nin oluşumu sürecinde yaşanan tartışmalar, bugün yaşanan farklı algı ve duruşun ilk etabıydı. O gün nasıl, sınıfsal bakışın birikime dayalı kaygı ve önerilerinin aksine, pragmatik temelde ve temsil olgusunu karikatürize eden biçimde hareket edildiyse, bugün de yaşananlar, aynı duruşun farklı bir zeminde dışavurmudur. Bu duruşun Karadeniz'de yaşanan sorunu doğru değerlendirme, dolayısıyla da çözüm üretme şansı yoktur. Demek ki, HDK'nin salon toplantısına Karadeniz'den birilerinin çağrılı olması, Karadeniz halkının temsili anlamına gelmiyor; "Orada yapımız/ilişkilerimiz var" demenin fiilen bir anlamı olmuyor. Hele de Sinop'ta böyle bir sorunun yaşanmış olması daha çok düşündürücü ve öğretici olmalıdır. Bazı bölgeleri gerici ve tutucu olsa da Sinop, eskiden beri sol geleneğin güçlü olduğu, çok kültürlülüğe alışkın bir yerdir. Böyle bir yerde dahi saldırıya uğramış olmak, hiçbir alt yapı çalışması yapılmadan gidildiğini gösterdiği gibi, nasıl bir program ve mücadele hattı izlenmesi gerektiğine dair de önemli ipuçları veriyor.

12 Eylül öncesinde, üzerinde yaşadığımız coğrafyada sınıflar mücadelesi temelinde bütünlüklü bir çalışma vardı. Devrimcilerin derdi, Rize'de sadece Lazları, Mardin'de yalnızca Kürtleri örgütlemek değil, halklara bir bütün halinde ulaşmaktı. Bu nedenle tüm halk kesimleri o program ve mücadelede kendini buluyordu. **İşte bugün paradigma**

gereği, sınıfsal uzlaşma temelinde geliştirilen duruşun sözünü ettiğimiz türde bir kapsayıcılığı, dolaşısıyla da kutuplaşmaları önleyen sigortaları yok.

Bizler elbette geliştirebilecek çatışmaları yine sistemle açıklayacak, mücadelemizin hedefine gericiliği ve karşıdevrimi koyacağız. Ancak, “bu durumu hiçbir biçimde dikkate almadan ‘çözüm’e gittiğini zannedenlerin hiç mi hatası yok?” diye sorma hakkımız da olacak. Hele ki, geçtiğimiz günlerde, **KCK adı altında yıllarca sürdürülen saldırıların DHKP-C versiyonu yaşanırken**, buna karşı çıkılacağına AKP’den daha fazlasını istemesine ek “önlemler” almasını talep etmek, bu “önlem”in ne anlama geldiğini bizzat kendi deneyimleri ile bilen ve “Barış Ve Demokrasi” ismiyle anılan bir partiye yakışmamıştır. Bu, aynı zamanda sürecin nasıl tehlikeli bir ittifak anlayışı üzerine bina edilmekte olduğunun da göstergesidir. Gerçi sendikaları da kapsayarak büyüyen operasyonlar sonrasında BDP, bu kez de AKP’yi kendisine muhalif her sese saldırmakla suçlayıp bu durumun sürece uymadığını söyledi. Gerçekte bu açıklama da yaptığımız değerlendirmeleri doğrular niteliktedir. Yazımızın bütününlüğünü anlatmaya çalıştığı gerçeklerden biri de budur, böyle bir yapı ile mi ülke ve hatta Ortadoğu demokratikleştirilecektir?

Tekrar ve ısrarla belirtiyoruz, mesele reel politik gereği kimi taktik manevralardan ibaret olsaydı, bunu konu etme ihtiyacı bile duymazdık. Ancak, geline aşamada bugüne dek büyük bedeller karşılığında elde edilen kazanımların da tüketilmesini beraberinde getirecek bir sürece girilmekte olduğuna inandığımız için, **yedeklenenlerden veya koşulsuz destek sunanlardan**

farklı olarak, dostluğumuzun gereğini, doğru duruşa işaret ederek göstermeyi tercih ediyoruz. Böyle anlarda sorumluluk, duygusal veya psikolojik etkileşimle değil, **ilkesel gerekliliklerle hareket etmeyi gerektirir.**

Öngörü ile karışık bir dost hatırlatması; bilindiği gibi kimlik eksensiz paradigmanın temel önemdeki gerekçelerinden biri de kitleselleşmedir; halbuki bizler bu süreçten BDP’nin oy kaybederek çıkmasını hiç de zayıf bir olasılık olarak görmüyoruz.

MAHİR ÇAYAN’DAN VE MANİFESTO’DAN SON SÖZ YERİNE

Kapitalizmin emperyalizm aşamasıyla beraber ilerici niteliğini bütünüyle yitiren burjuvazi için **milliyetçiliğin** de işlevi değişmiştir. **Mahir Çayan** bu durumu, “burjuvazi ‘vatan, millet bayrağını’ geminin bordosundan aşağıya attı.” biçiminde ifade eder. Yine bu dönem için “sermayenin vatanı yoktur” sözü uluslararası tekellerin çıkarlarının ortaklaşmasını tanımlar. **Bu dönemde milliyetçilik, ırkçılığa daha çok yakınlaşmıştır.** Emperyalist paylaşım savaşları dahil çeşitli dönemlerde demagojik amaçlarla kullanılan milliyetçilik, şoven bir içerik kazanmış, özellikle de ezen ulus milliyetçiliği olarak karşımıza çıkmıştır.

Ezilen ulus milliyetçiliğinin, ezen ulus milliyetçiliği ile aynı kefeye konulamayacağından hareketle, örneğin Kürt milliyetçiliği kimi çevrelerce hoşgörülebiliyor. Gerçekte ise bugün artık, ezen ulus milliyetçiliği ile aynı kefeye konmasa da **milliyetçiliğin ezilen ulusa da bir yararı yoktur.**

Milliyetçiliğin halklar arasında ayırım koyan niteliği yerine emekçilerin kardeşliğinin öne çıkarılması, proleter devrimin niteliği gereği de bir zorunluluktur. **Marks**, yaklaşık 165 yıl önce “halklar arasındaki ulusal farklılıklar” için “her geçen gün biraz daha yok oluyor.” demiş ve “proletaryanın egemenliği ile daha çabuk yok olacağı” öngörüsünde bulunmuştu.

“İşçilerin vatanı yoktur. Onlardan sahip olmadıkları bir şeyi alamayız. Proletarya, her şeyden önce, siyasal gücü ele geçirmek, ulusun önder sınıfı durumuna gelmek, bizzat ulusu oluşturmak zorunda olduğuna göre, kendisi, bu ölçüde, ulusaldır, ama sözcüğün burjuva anlamında değil.

Halklar arasındaki ulusal farklılıklar ve karşıtlıklar, burjuvazinin gelişmesi ile ticaret özgürlüğü ile dünya pazarı ile üretim biçimindeki ve buna tekabül eden yaşam koşullarındaki tekdüzelik ile her geçen gün biraz daha yok oluyor.

Proletaryanın egemenliği, bunları daha da çabuk yok edecektir. Eylem birliği, en azından önde gelen uygar ülkelerinki, proletaryanın kurtuluşunun ilk koşullarından biridir.

Kişinin bir başkası tarafından sömürülmesine son verildiği ölçüde, bir ulusun bir başkası tarafından sömürülmesine de son verilmiş olacaktır. **Ulus içindeki sınıflararası karşıtlığın kalkması ölçüsünde bir ulusun bir başkasına düşmanlığı da son bulacaktır.** (Komünist Manifesto)

Kapitalist Sistem Çürüdüğüçe Pis Kokular Daha Fazla Yayılıyor

Dindar toplum yetiştirme sloganıyla eğitim sistemi içinden çıkılmaz bir kaosa itilmiştir. En son tanık olduğumuz adına 4+4+4 denilen tamamen sermayenin ihtiyaçlarını karşılamak üzere dizayn edilmiş çağ dışı uygulamalarla çocukların beynini teslim almaya çalışmaktadırlar.

Binlerce yılın karanlığından çıkmışçasına hayatımıza giren gericilik insanlığın binbir çeşit acılarla biriktirdiği değerleri aşındırıyor. Elbette tarihin tekerleği geriye doğru çevrilemez ancak beyinler teslim alındığında, bilinçler çarpıldığında yavaşlatılabilir. Öyle tarihsel dönemler vardır ki, binlerce yıllık gelişim küçük bir zaman dilimine sığar. Egemenler kurdukları düzenin değişmemesi, işleyen çarklarının tekerine çomak sokulmaması için süreci engellemeye çalışırlar. Sömürü sistemlerini sürdürmek için fiziki zor aygıtlarını (silah, cezaevi vb.) kullanmanın yanında beyinleri çelmelemek için çeşitli üstyapı kurumlarını da (hukuk, din vb.) devreye sokmaktan çekinmezler.

Dindar toplum yetiştirme sloganıyla eğitim sistemi içinden çıkılmaz bir kaosa itilmiştir. En son tanık olduğumuz adına 4+4+4 denilen

tamamen sermayenin ihtiyaçlarını karşılamak üzere dizayn edilmiş çağ dışı uygulamalarla çocukların beynini teslim almaya dönük projeler bunun ifadesidir. Devlet, Diyanet İşleri Bakanlığı üzerinden kurduğu yüzbinlerce kişiden oluşan kadrolar üzerinden halkın inançlarını bile kendi ihtiyaçlarına göre düzenlemeye, ona yön vermeye çalışmaktadır. Çarşaf, sarık, sakal, cübbe vb. simgeler üzerinden mağduriyet edebiyatı yapılarak inançlı insanların iyi niyeti sömürülmekte ve siyasete alet edilmektedir. Birbirine taban tabana zıt kavramlar istismarda ustalaşmış kişilerce yan yana getirilerek toplumda zaten düşük olan algı iyice aşağı çekilmektedir. Tarih boyunca hiçbir zaman birlikte anılmamış hatta birbirinin karşıtı olan çarşaf ile özgürlük; bilimle din vb. kavramlar rahatça yan yana getiri-

lererek birlikte anılması sağlanmaya çalışılmaktadır. İşin en acı yanı ise kendine devrimci-demokrat diyen kimi kesimlerin bu sahtekârlığa alet olmasıdır.

DİN EGEMENLERİN ELİNDE KORKUNÇ BİR SİLHAHA DÖNÜŞÜYOR

Her din veya inanış kendinden önce gelenleri bozulmuş, çürümüş ilan eder. Bütün iyiliklerin ve güzelliklerin kendinde toplandığını, insanların tek kurtuluş şansının kendi inanç sistemlerini kurmak olduğunu iddia eder. Sınıflı toplumların rekabetçi kültürünün bir ürünü olan bu yaklaşım doğru olmadığı gibi hiçbir inanış sistemi kendiliğinden bir iyilik ve güzellik de üretmez. Hatta bir bütün olarak sömürü sistemi ve insanın kendine yabancılaşması ortadan kalkmadığı sürece kalıcı bir sonuç elde edilemez. Gü-

Hıristiyanlık doğuşundan kısa bir süre sonra sömürücülerin hizmetine girmiştir. Roma İmparatorluğu başta olmak üzere hemen tüm egemen sınıflar onu sömürü mekanizmasını gizleyen bir paravan olarak kullanmaktan geri kalmamıştır. Kiliseler egemen ilişkiler içinde zamanla öylesine güçlenmişlerdir ki, en güçlü sömürücü güç haline gelmişlerdir. Ortaçağ'da Hıristiyan dünyanın topraklarının neredeyse yarısını ellerine geçirmekle kalmayıp kendilerine karşı çıkanları cadı, şeytan vb. sıfatlarla en ağır işkencelerden geçirerek katletmişlerdir.

nümüzde emperyalist-kapitalist sistemi ve sınıf savaşımı mücadelenin merkezine konulmadığı sürece ne kadar idealize edilirse edilsin hiçbir inanış biçiminin başarı şansı da yoktur.

Yahudilerin içine siyonizm zehrinin akitilmesi üzerinden çok uzun yıllar geçti. Yahudiler artık Tevrat da anlatılan o mazlum kavim değil. Hatta II. Emperyalist Paylaşım Savaşı sırasında milyonlar halinde katledilen bir halk hiç değil. Bunun kabahatini tabii ki birilerinin yaptığı gibi toptancı davranıp bir halkı suçlu ilan ederek Yahudi halkının tamamına yüklememek gerekir. Kabahati, onları emperyalizmin uşağı haline getiren egemen sınıflarda aramak gerekir. Yoksa bilinçleri çelmeleşmiş sıradan bir Yahudi'yi, işçiyi, emekçiyi yada sosyalisti suçlayarak yalnızca emperyalistlerin halkları düşmanlaştırıcı politikalarına yedeklenilmiş olunur.

Daha dün din kardeşliğinden, cihattan bahseden sahtekârlar emperyalizm mazlum Irak veya Afganistan halkının milyonlarcasını katlederken seyretmekle kalmamış; uşaklıkta birbirini ezmişlerdi. Arap Baharı denilen süreçte ise İslam dünyasındaki hemen her müftü veya dini otorite çeşitli fetvalar vererek dün kardeş gördükleri kesimleri katletmek için cihat çağrıları yapmaktadır. "Müslüman bir karıncayı bile incitmez" söylemleri bir kenara fırlatılarak emperyalizmin ve siyonizmin saflarında sıraya geçilmek-

tedir. Radikal veya ılımlı hangi adla anılırsa anılsın din üzerinden yapılan siyaset sonucu Ortadoğu'nun kadim halkları birbirine boğazlatılmaktadır. Kısa bir süre önce Suriye'de adına muhalefet diyen kan emiciler masum halkın üstüne kimyasal silah atmaktan çekinmemiştir. Bırakalım herhangi bir inanışı kendisine insanım diyen hiç kimsenin aklından bile geçirmemesi gereken cinayet biçimlerini (boğaz veya uzuv kesme, işkence vb.) soğukkanlılıkla işlemekten çekinmedikleri gibi emperyalistleri Suriye'ye müdahale etmediği için de eleştirmektedirler. Hangi inanç sistemi, hangi akıl bu vahşete sessiz kalabilir? Bırakalım inanç sistemlerini kendine insanım diyen hangi varlık ruhunu şeytana (emperyalizm) satabilir?

Hıristiyanlık doğuşundan kısa bir süre sonra sömürücülerin hizmetine girmiştir. Roma İmparatorluğu başta olmak üzere hemen tüm egemen sınıflar onu sömürü mekanizmasını gizleyen bir paravan ola-

rak kullanmaktan geri kalmamıştır. Kiliseler egemen ilişkiler içinde zamanla öylesine güçlenmişlerdir ki, en güçlü sömürücü güç haline gelmişlerdir. Ortaçağ'da Hıristiyan dünyanın topraklarının neredeyse yarısını ellerine geçirmekle kalmayıp kendilerine karşı çıkanları cadı, şeytan vb. sıfatlarla en ağır işkencelerden geçirerek katletmişlerdir. Bu korkunç engizisyon işkencelerinde ve yakma faaliyetlerinde milyonlarca insanın öldürüldüğü bilinir. Katolik kilisesinin parçalanması sonucu çıkan mezhep savaşlarında yüzlerce yıl boyunca yine milyonlarca insan öldürülmüş, tüm Avrupa boydan boya yakılıp yıkılmıştır. Kilisenin günahları saymakla bitmez. Vatikan, faşizmin tüm dünyayı bir salgın hastalık gibi sardığı bir dönemde Franco'nun, Mussolini'nin, Hitler'in vb. daha sayısız faşist celadın bir numaralı destekçisi, finansörü, koruyucusu olmuştur. Faşizmin Kızılordu tarafından ezildiği, faşist katil sürülerinin köşe bucak saklanacak yer aradığı bir dönemde onlara kol-kanat veren yine Vatikan olmuştur. Soğuk savaş döneminde komünizmi yok etmek adına dünyanın her yerinde yürütülen kirli faaliyetlerde Vatikan ve diğer kiliseler bizzat rol almıştır.

DİNİN TOPLUMSAL İLİŞKİLERDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

Doğanın bir parçası olan insanın tarihsel serüveni içinde kendisini derinden etkileyen, çaresiz bırakan

Daha dün din kardeşliğinden, cihattan bahseden sahtekârlar emperyalizm mazlum Irak veya Afganistan halkının milyonlarcasını katlederken seyretmekle kalmamış; uşaklıkta birbirini ezmişlerdi. Arap Baharı denilen süreçte ise İslam dünyasındaki hemen her müftü veya dini otorite çeşitli fetvalar vererek dün kardeş gördükleri kesimleri katletmek için cihat çağrıları yapmaktadır."Müslüman bir karıncayı bile incitmez" söylemleri bir kenara fırlatılarak Emperyalizmin ve Siyonizm'in saflarında sıraya geçilmektedir.

Saf duygularla herhangi bir dine veya inanç sistemine inanan insanlarla devrimcilerin hiçbir zaman sorunu olmamıştır/olmayacaktır. Ancak dini kendi çıkarlarına alet eden, insanların cahilliğinden, temizliğinden yararlanarak menfaat sağlamaya çalışanlardır sorunumuz. Şimdi yada gelecekte “yarın yanağından gayri her şeyi paylaşmak” için mücadele edecek herkes ayırım gözetmeksizin birleşmeli; insanın insana kulluğunu, sömürüyü insanlığın literatüründen sonsuza kadar çıkarmalıdır.

olaylar belleğinde iz bırakmıştır. Bilmediği, korktuğu, çaresiz kaldığı vb. her durumda insanın bilinci çarpılmış; gerçeklik yerini mistisizme bırakmıştır. Karşılaştığı sorunları aşmak için gücünün yetmediği her durumda bir dışsal kurtarıcıya ihtiyaç duymuştur. İnsanın karşılaştığı zorlukları aştığı her dönem yine kendi ürünü olan inanışların da ortadan kalktığı ve yerini yeni çelişmelere bıraktığı görülür. Doğanın zorlukları aşıldıkça kurtarıcı, koruyucu olarak görülen doğaüstü güçler de kendiliğinden sönmülmüştür.

Yaşadıkları karşısında kendini çaresiz hisseden ezilenler kurtuluşu, adaleti hayallerinde yarattıkları vahalarda (reenkarnasyon, cennet vb.) sürdürmeye çalışmışlardır. Sömürünün gizlenemez duruma geldiği ve ezilenlerin haykırıışlarının yükseldiği dönemlerde din adeta bir kurtarıcı gibi algılanmıştır. Marx, 1843 yılında kaleme aldığı Hegel'in Hukuk Felsefesinin Eleştirisine Giriş adlı çalışmasında “*Dinsel sıkıntı, hem gerçek sıkıntıların bir dışavurumu hem de gerçek sıkıntılara karşı bir protestodur. Din, ruhsuz bir dünyanın ruhu olduğu gibi, ıstırap içindeki yaratığın feryadı ve kalpsiz bir dünyanın kalbidir. Din halkın afyonudur.*”, derken sömürü çarkı altında ezilen insanların dini sığınacak bir liman olarak gördüklerini anlatır. Karşılaştığı gerçekliğin (zulüm) karşısında kendini çaresiz hisseden insan kendini rahatlatacak, acılara katlanmasını sağlayacak bir şeye ihtiyaç duyar, o da dindir. Din,

ezilenler açısından çölün ortasında bir vahadır.

Din, insanın gördükleri, yaşadıkları karşısında kaçıp kurtulmaya çalıştığı bir sığınaktır. Ezilenlere bu bile çok görülmüş, dinler ortaya çıkışlarından kısa bir süre sonra egemenler tarafından iğdiş edilmiş, kendi hizmetleri için uygun bir araca dönüştürülmüştür. Sınıflı toplumlara geçişle birlikte din, egemenler tarafından toplumu kontrol altında tutmak ve sömürünün gizlenmesi için basit bir araca dönüştürülmüştür.

Ezilenler karşısında bir avuç olan sömürücüler egemenliklerini sürdürmek için tarih boyunca kendi çıkarlarını sanki tüm toplumun çıkarıymış gibi yansıtmıştır. İktidarlarını sürdürmek için her şeyi göze alan egemenler bu uğurda sayısız savaşlarda oluk oluk kan akıtmaktan hiç çekinmemiştir. Başlangıçta kendisine karşı olsa da her kişiyi ve düşünceyi satın almak, ehlileştirmek için her yolu, her yöntemi mubah görmüştür. Roma İmparatorluğu ilk çıktığında Hıristiyanları arenalarda aslanların önüne atarken zaman içinde bu inanışı kendi denetimine aldıktan sonra yaygınlaşması için büyük uğraşlar vermiştir. Hıristiyanlık “*Bir yanağına tokat atılıyorsa öbür yanağını uzat*” formuna sokulduktan sonra imparatorlar tarafından itibar görmüş, gelişmesi için her imkan seferber edilmiştir. Roma İmparatorluğu'nun zulmünü olağanlaştıracak itaatkar bir inanışa indirgendiğinde kabul görmeye

başladı ve her yere yayıldı. Müslümanlık da tıpkı Hıristiyanlık gibi egemenlerin sömürüsünü maskeleyecek bir noktaya geldiğinde hızla yayılmasının önü açıldı. Toprakların ve zenginliklerin derebeyleri ve kiliseler arasında bölüşüldüğü; halkın açlığa, yoksulluğa mahkûm edildiği aklın durduğu koşullarda cennetten tapu dağıldığına tanık olunuyordu. İnsanlar büyücü diye yakılıyordu.

Yeni eskinin bağrından doğar. Feodalizmin çözüldüğü, halkın tepkisinin patlama noktasına geldiği koşullarda burjuvazi iktidarı aristokratlardan alabilmek için halkın tepkilerine önderlik etmiştir. Bu, eşitlik, özgürlük ve adalet bayrağının dalgalandığı dönemdi. Burjuvazi, üç renkli bayrağı salladığı kısa bir tarihsel kesit dışında hep gerici bir rol oynamıştır. Aristokrasinin binlerce yıl kullandığı kurumlar yeniden düzenlenerek şimdi burjuvaziye hizmet verir noktaya gelmiştir. Burjuvazi iktidarı almadan önce kiliseyi tüm kurumlarıyla hırpalarken, istediğini aldıktan sonra onu yeniden elden geçirip ihtiyacına göre yeniden konumlandırmakta herhangi bir duraksama yaşamamıştır.

KAPİTALİZM EL ATTIĞI HERŞEYİ ÇÜRÜTÜR

Kapitalizm, insanlaşma öncesi son sistemdir. Yabancılaşma öyle bir boyuta ulaşır ki, artık insan bırakalım diğer insanlarla ilişkilerini akrabalarıyla, annesiyle, babasıyla, kardeşiyle, eşiyle, çocuğuyla bile ilişkilerini çıkar/menfaat üzerine kurar. Hatta daha ileri giderek diyebiliriz ki: İnsan kendisine karşı bile dürüst olamaz. Kişiliği parçalanır. Hiçbir sevgisi, duygusu, düşüncesi gerçek değildir. Yaşam sahte bir gerçeklik (yalan) üzerine kurulur.

Kapitalizmin insanı bunca vahşileştirdiği bir dünyada ona ait kurumların da temiz ve sağlıklı olması beklenmemelidir. Hiçbir inanç veya

düşünce ilişkilerinde emperyalist-kapitalist sistemi tamamen karşısına almadığı sürece pisliğin kaynağı olan bu girdaptan kurtulamaz.

1 Mart 2013 tarihinde Katolik Kilisesi'nin papası XVI. Benedict istifa etti. Katolik Kilisesi'nde 600 yıl aradan sonra ilk defa bir papa eceleyle ölmek dışında istifa etti. Bu duruma kimse şaşırmadı hatta bekleniyormuş gibi hemen herkes tepkisiz kaldı. İstifanın hemen ardından ise Vatikan'da dönen dolaplar bir bir ifşa edilmeye başladı. Dünyanın her yanındaki kiliselerle ve en üst düzey rahiplerle, kardinallerle ilgili çeşitli iddialar medyaya servis edildi. Aralarında eşcinsel ilişkilerin, küçük çocuklara taciz ve tecavüzün yer aldığı çok ciddi başlıkların yer aldığı belgeler/bilgiler basın yoluyla günlerce teşhir edildi. Bu konuda çeşitli ülkelerde davalar açıldı, istifalar yaşandı. Eski papayı istifaya götüren adımlardan birisi de Vatikan'ın mafyayla, yolsuzlukla, çeşitli kirli iş ilişkileriyle ilgili dökümanların en yakınındakiler tarafından basına ve savcılığa teslim edilmesiydi. Eski papanın Nazilerin gençlik örgütü üyesi olduğu da ortaya çıkmıştı.

Papa XVI'ncı Benedikt'in (eski papa) suçları yenisinin yanında önemsiz kalır. Vatikan'a yeni seçilen Jorge Mario Bergoglio'nin (Papa Francis) sicilinin hepsinden karanlık olduğu belgeleriyle çarşaf çarşaf yayınlandı. 1976-83 yılları arasında Arjantin kiliselerinin başında bulunan yeni Papa Francis kendi arkadaşlarını, meslektaşlarını Arjantin'deki askeri cuntaya ihbar ettiği, yakalattığı biliniyor. Bunların dışında sol görüşlü ailelerin çocuklarının para karşılığı satışını organize ettiği bilindiği ve hakkında davalar açıldığı halde bu bilgilerin onun seçilmesi için hiçbir engel teşkil etmediği anlaşılıyor.

Kapitalist sistemde din ile siyaset, para o kadar iç içe geçmiştir ki piramidin tepesine çıkıldıkça yayılan pis koku o kadar ağırlaşıyor. Kirlenme o derece artıyor.

Hatırlanacak olursa II. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda tüm kiliseler faşizmin hizmetine verilmiş, rahipler adeta faşizmin birer aletine dönüştürülmüştü. Soğuk savaş döneminde kilise tarihinde bir ilk yaşanarak İtalya dışından biri yani Jan Pol Papa seçilmişti. Jan Pol'un Polonyalı olması üzerinden sosyalist bloğun çökertilmesi için yoğun faaliyetler sergilenmişti. Yeni seçilen Papa Francis'in Arjantin kiliselerinin başı olma özelliği kullanılarak Latin Amerika'da yükselen sol dalganın önü kesilmek istenmektedir. Papa Francis tüm kötü şöhretine ve karanlık siciline rağmen emperyalistler için Latin Amerika'daki koşulların ağırlaşması sonucu tercih edilmiştir. Önümüzdeki dönem Latin Amerika halklarını çok zorlu bir süreç bekliyor. Halkların temiz, saf inançlarını kendi çıkarları için kullanmaya çalışan egemenler ba-

***Kapitalist sistemde
Din ile siyaset, para
o kadar iç içe geçmiştir
ki piramidin tepesine
çıkıldıkça yayılan pis
koku o kadar ağırlaşıyor.
Kirlenme o derece artıyor.***

şaramayacak. Halklar ağır bedeller ödeyerek kazandığı güzellikleri egemenlere yağmalatmayacaktır.

SOSYALİZM TÜM İNANÇLARIN GÜVENCESİDİR

Sosyalizmle inanç sistemleri arasında uzlaşmaz bir çelişki olduğu iddia edilir. Sosyalizmle din arasında savaş olduğu söylenir. Sosyalizmin inançları yasakladığı, ibadethaneleri yok ettiği söylenir. Bu iddialar nereden kaynaklanmaktadır? Bu kadar iddiaya ve yaygın kanaate rağmen hala sosyalizm ile inanç sistemleri arasında bir sorun olmadıktan bahsedilebilir mi?

Sosyalizm bir insanlaşma projesidir. İnsana yabancı olan her şey ona

da yabancıdır. Sosyalizm, yabancılaşmanın, bencilliğin, bireyciliğin, rekabet kültürünün panzehiridir. Sosyalizm, insanın insana kulluğunu, açlığı, yoksulluğu, sömürüyü, zulmü sonsuza kadar yok etmenin; eşitliğin, kardeşliğin, adaletin, barışın, sevginin adıdır. İlişkilerimizde yapaylığa, yüzeyselliğe, çıkar ilişkilerine yer olmaz. Karşılıksız sevmeyi bir yaşam biçimi olarak algılamış ve yaşamının merkezine koymuş olanların dünyasıdır sosyalizm. Haksızlık nerede ve kim tarafından yapılırsa yapılsın adaleti yerine getirmek için hiç çekinmeden canını ortaya koyanların kavgasıdır bu. O yüzden sosyalizmi herhangi bir inanış biçimiyle şu veya bu biçimde karşı karşıya getirmek, çelişki/ çatışma aramak en hafif deyimle art niyettir. Bugün Küba'da, Çin'de, Vietnam'da veya geçmiş sosyalizm deneyimlerinde sosyalistlerin inançlı kişilerle veya onların ibadet biçimleriyle, ibadethaneleriyle hiçbir sorunu olmamıştır. Kişi ile inandığı şey arasındaki ilişkiye sosyalistler hiçbir zaman karışmamış hatta bunun önündeki engellerin kaldırılması için de çaba sarf etmiştir. Sorun inanç biçimleri arasından herhangi birinin yanında taraf olmaktır. Birini diğerine karşı desteklemektir. İnancı kişilerin tercihi olmaktan çıkarıp kendi dışındakilere zorla dayatmaktır. İnananlar üzerinden çıkar sağlamaktır. İşte devrimcilerin karşı çıktığı durum budur.

Saf duygularla herhangi bir dine veya inanç sistemine inanan insanlarla devrimcilerin hiçbir zaman sorunu olmamıştır/olmayacaktır. Ancak dini kendi çıkarlarına alet eden, insanların cahilliğinden, temizliğinden yararlanarak menfaat sağlamaya çalışanlardır sorunumuz. Şimdi ya da gelecekte "yarın yanağından gayri her şeyi paylaşmak" için mücadele edecek herkes ayırım gözetmeksizin birleşmeli; insanın insana kulluğunu, sömürüyü insanlığın literatüründen sonsuza

İsrail Asıl Özrü Ortadoğu Halklarından Dilemelidir

Özür” telefonunun, Suriye’de çatışmaların yoğunlaştığı, tarafların yeni hamleler için yığınak yaptığı bir döneme denk gelmesi önemlidir. 17 Mart’ta Rusya, Akdeniz’de kalıcı olarak donanma bulunduracağını açıkladı ve 5-6 savaş gemisinin sürekli bölgede kalacağını söyledi. Rus savaş gemilerinin Tartus ve Beyrut’a demirleyerek yüzlerce asker ve tonlarca askeri malzeme getirdiği basına yansıdı. Rusya geri adım atmak bir yana Suriye’de yaşananlara daha çok müdahil olacağını işaretlerini veriyor.

23 Mart tarihinde ABD Başkanı Barack Obama, Ortadoğu’ya düzenlediği gezide İsrail, Ürdün ve Filistin’i ziyaret ederek çeşitli görüşmeler yaptı. Obama, Netanyahu ile bir basın toplantısı düzenleyerek İsrail’e tam destek verdiğini açıkladı. İran konusunda ise ABD’nin tehditkar tutumunu sürdürürken İsrail’in kendi başına hareket etmekte özgür olduğunu söyledi. Obama’nın Ortadoğu’ya yaptığı gezinin sonuçları kısa sürede görülmeye başlandı. Filistin konusunda yeni yerleşim yerlerinin yapımının bir süreliğine dondurulması, Gazze ablukasının hafifletilerek Hamas’a küçük tavizler verilmesi gibi göstermelik ve Arap kamuoyunu rahatlatmaya dönük adımlar atıldı.

Obama’nın ziyareti sırasında İsrail Başbakanı Netanyahu’nun Başbakan Erdoğan’ı telefonla arayarak

“özür” dilediği flaş haber olarak verildi. Hatta görüşmenin belirli bir aşamasında Obama’nın da devreye girerek yönlendirdiği açıklandı. Hükümet sözcüleri bunu çok büyük bir başarı olarak pazarlamaya çalışsa da detaylar ortaya çıkmaya başladıkça hiç de “yeni” bir durum olmadığı görülür. Hatta Mavi Marmara baskınının bu yolla örtbas edilmeye çalışıldığını söylemek abartılı olmaz. “Özür” telefonunda İsrail’in operasyon sırasında “hatalar” yaptığı (operasyonun kendisi değil) ve tazminat ödemesi karşılığında Türkiye tarafının da, aralarında İsrail eski Genelkurmay Başkanı Gabi Ashkenazi’nin bulunduğu kişiler hakkında açtığı davalardan vazgeçeceği ifade edildi. Laf kalabalığını bir kenara bırakıp konuşulanları sadeleştirdiğimizde İsrail tarafının ölenlerin ailelerine tazminat ödeyeceğini Türkiye tarafının ise tüm da-

valardan vazgeçeceğini anlıyoruz. Özünde İsrail tarafının geçmiş yıllarda defalarca teklif ettiği tazminat konusunun sonunda Türkiye tarafınca kabul edildiği görülüyor.

“Özür” telefonu ile İsrail’in Mavi Marmara baskınındaki faşist yüzü teşhir edilmiyor; aksine bir formalite yerine getiriliyor. Netanyahu, neden telefon ettiğini açıklarken; “Değişen gerçekler, bölgedeki ülkelerle ilişkilerimizi yeniden ele almamızı gerektirdi. Suriye krizinin sürekli kötüleşmesi en önemli kaygımız... En çok korktuğumuz da kimyasal silahların terör gruplarının eline geçmesidir.”, diyerek amacın Suriye ve İran olduğunu açıkça ortaya koyuyor. Netanyahu, açıklamanın devamında iki ülke arasında çeşitli “fırsat”lardan bahsederek bu “özür” telefonunun “derin” bir işbirliğine imkân sağlayacağını söylüyor.

“ÖZÜR” TELEFONU ORTADOĞU’DA YENİ BİR DÖNEMİN İŞARETİDİR

İstanbul’da biraraya gelen işbirlikçiler 18 Mart tarihinde yaptıkları toplantıda, ABD’de yaşayan ve Suriye ile hiçbir alakası olmayan Gassan Hito’yu başbakan seçmek zorunda kalmıştı. Bu gelişmenin hemen ardından muhalefet safları karıştı ve istifalar yaşanmaya başladı. Suriye Ulusal Koalisyonu Başkanı Muaz el-Hatib istifa etti. Özgür Suriye Ordusu da Gassan Hito başkanlığında kurulan geçici hükümeti tanımadığını açıkladı. Hito’nun başbakan seçilmesinin ertesi günü, işbirlikçiler Halep’te kimyasal silah kullanarak 25 kişiyi katletti. Suriye’deki kirli savaşın başından beri ilk kez kimyasal silah kullanıldı. Bu yeni gelişme savaşın geleceğine dair büyük soru işaretleri yaratıyor. Suriye’de cin şiseden çıkmak üzere.

“Özür” telefonunun, Suriye’de çatışmaların yoğunlaştığı, tarafların yeni hamleler için yığılmak yaptığı bir döneme denk gelmesi önemlidir. 17 Mart’ta Rusya, Akdeniz’de kalıcı olarak donanma bulunduracağını açıkladı ve 5-6 savaş gemisinin sürekli bölgede kalacağını söyledi. Rus savaş gemilerinin Tartus ve Beyrut’a demirleyerek yüzlerce asker ve tonlarca askeri malzeme getirdiği basına yansdı. Rusya geri

Özür” telefonundan bir gün sonra, İsrail uçakları Golan tepelerindeki Suriye Ordusu’na ait mevzileri vurdu. Netanyahu ile ortak basın toplantısında, Obama’nın İsrail’in İran’a dönük bir saldırı yapmakta özgür olduğunu söylemesi önemlidir. Bu açıklama, Türkiye’ye füze kalkanının ve Patriot’ların da yerleştirilmesiyle birleştirildiğinde, yapılan hazırlığın kapsamı ve derinliği ortaya çıkıyor. “Özür” telefonu ile İran’a yapılacak bir saldırıda Türkiye hava sahasının ya da NATO üslerinin aktif olarak kullanılabileceğinin işaretleri veriliyor.

adım atmak bir yana Suriye’de yaşananlara daha çok müdahil olacağını işaretlerini veriyor.

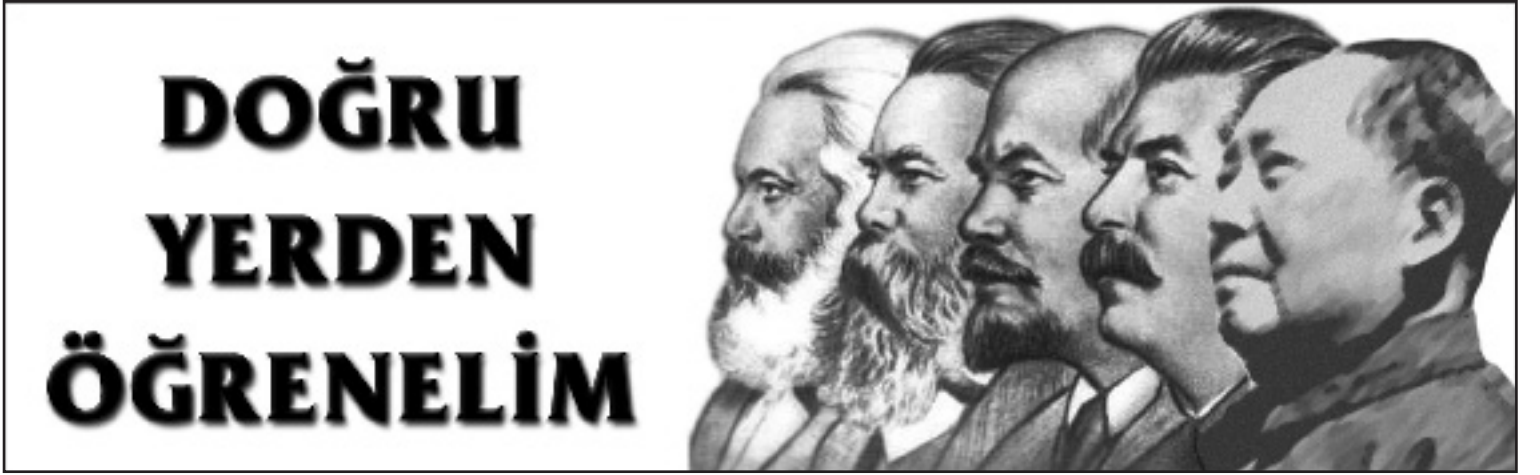
21 Mart tarihinde NATO Başkomutanı Stavridis’in basın yoluyla Suriye’ye müdahale için tüm hazırlıkların tamamlandığını “Libya’da olduğu gibi göreve hazırız” biçiminde ilan etmesi önemlidir. Bu gelişmenin hemen ardından 22 Mart’ta Lübnan’da Hizbullah’ın da içinde yer aldığı hükümetin başbakanı Necip Mikati istifa etti. Gerekçesi, yeni seçim yasasındaki anlaşmazlık olarak yansıtılsa da sorun çok daha derin gözüktüyor.

ABD, PKK ile Türk devleti arasındaki görüşmelerden Suriye’ye dönük agresif adımlar bekliyor. ABD, PYD’nin bölgedeki askeri gücü ve etkinliğini muhaliflerin potasında eritebilmeyi sağlarsa, Suriye’de dengeleri değiştirebileceğini düşün-

yor. Suriye’de çatışmalar artıp mücadeleye derinleştikçe emperyalistler çemberi daha fazla daraltmaya çalışacaktır. Kısacası emperyalistlerin sonuç almak için gözlerini iyice kararttıkları görülüyor.

“Özür” telefonundan bir gün sonra, İsrail uçakları Golan tepelerindeki Suriye Ordusu’na ait mevzileri vurdu. Netanyahu ile ortak basın toplantısında, Obama’nın İsrail’in İran’a dönük bir saldırı yapmakta özgür olduğunu söylemesi önemlidir. Bu açıklama, Türkiye’ye füze kalkanının ve Patriot’ların da yerleştirilmesiyle birleştirildiğinde, yapılan hazırlığın kapsamı ve derinliği ortaya çıkıyor. “Özür” telefonu ile İran’a yapılacak bir saldırıda Türkiye hava sahasının ya da NATO üslerinin aktif olarak kullanılabileceğinin işaretleri veriliyor.

Fransızca Konuşmak -1-

Marksist yöntem incelediği bir nesneyi, olguyu ya da tarihsel bir dönemi şu veya bu yönüyle değil, süreç içindeki tüm yönleriyle ve onu etkileyen diğer faktörlerin bağlantılarıyla birlikte ele alır.

Sadece sonuca bakarak bir şeyin iyi veya kötü, doğru ya da yanlış olduğunu söylemek, bir yargıya varmak günümüzde neredeyse alışkanlık haline geldi. Düşünme tembelliği veya kolaycılık olarak açıklanabilecek bu durum bir yöntem eksikliğine işaretler. Olgulara sadece kuşbakışı bir perspektifle bakanlar yaşanan olaylar arasındaki neden sonuç ilişkisini doğru kuramazlar. **Bilimsel yöntem (diyalektik) ele aldığı bir nesnenin geçirdiği tüm süreçleri, onu etkileyen faktörleri ve gelecekte izleyeceği rotayı elde ki veriler eşliğinde analiz etmeye çalışır.** Başlangıçla bitiş arasındaki aşamaları dikkate almayan bir yaklaşım idealizme kaymak zorundadır. İster güncel isterse geçmişe dair pratikler incelensin, yalnızca sonuçtan yola çıkarak yapılan değerlendirmeler daima eksik ve hatalı olmaktadır.

Burjuvazinin beslediği yazarların tarihsel olayları yok sayarak ya da çarpıtarak yaşanan gerçekleri tersyüz etmeye çalışmasına şaşmamak gerekir. Fransız halkının faşizme diremediğini söylemek kadar faşizmin Fransa'dan kovulmasını Nor-

mandiya çıkarmasına indirgemekte bahsettiğimiz tarih çarpıtcılığına güzel bir örnektir. Burjuvaziye hizmet eden yazarlar sahiplerinin sesi olmayı sürdürecektir. Onlar, belki geçici bir körlük yaratmayı başarabilecektir ancak insanların gerçeği görmesini engelleyemeyeceklerdir. Nikaragua devriminde halkın doğrudan demokrasinin en güzel örneklerini sergilemesini görmeyip sonuca bakarak yalnızca Sandinistlerin seçim yoluyla iktidarı ABD destekli karşı-devrimci güçlere kaptırmasını eleştirmek yanlıştır. Sandinistlerin devrimin kazanımlarını güvenceye almadan seçime gitmesi tabii ki eleştirilmeli ancak devrim sonrasında ABD destekli kont-gerillaların halkın en az %10'unu katletmesi ve ambargo göz ardı edilmemelidir. Yunanistan İç Savaşı'nı incelemeye dahi tenezzül etmeyenler işin kolayına kaçarak suçu Yunanistan Komünist Partisi ve Stalin'e atmaktadırlar. "Komünistler yenildi öyleyse yanlıştı" ya da "Stalin Yunanistan'ı sattı." gibi yüzeysel ve çoğu zaman burjuva tarihçilerinin iddialarını tekrarlamaktan öteye gitmeyen söylem ve açıklama-

malar niyet kötü olmasa da burjuva ideolojisine hizmet etmektedir. Daha iyi anlaşılacak adına güncel bir konuyu ele alalım. Chavez öldü. Venezuelada yaşananları yüzeysel olarak değerlendirip 21. yüzyılın sosyalizmi olarak alkışlayanlar olduğu gibi daha da ileri gidip Latin Amerika devriminin gerçekleşmekte olduğunu dahi iddia edenler çıkmaktadır. Hatta Chavez'in cenaze töreninde konuşan Ahmedinejad hızını alamayıp «Hz.İsa ve Mehdi ile birlikte dünyaya geri dönecek» demiş ve kendi ülkesinde bile tepkiyle karşılaşmıştı. Chavez'i nasıl değerlendirmek gerekir? O gerçekten 21. yüzyılın sosyalizmini mi inşaa ediyordu? Evet gerçekten de Chavez yönetiminin halkçı uygulamalar yaptığı doğrudur. Küba'nın da desteğiyle yoksulların sağlık, eğitim vb. alanlarda gelişme kaydetmesi sevindirici ve desteklenmesi gereken adımlardır. Madalyonun diğer yüzünde ise Venezuelada kapitalist sistemin sönümlenmesi bir yana burjuvazinin 8-10 yıl gibi kısa bir sürede sermayesini 4-5 kat gibi görülmemiş düzeyde artırması söz konusudur. Biz madalyonun sadece

bir yüzünü değil her iki yüzünü de görmek zorundayız.

Marksist yöntem incelediği bir nesneyi, olguyu ya da tarihsel bir dönemi şu veya bu yönüyle değil, süreç içindeki tüm yönleriyle **ve onu etkileyen diğer faktörlerin bağlantılarıyla birlikte ele alır.** Marksizm, döneminin en ileri üç ülkesince temsil edilen üç temel akımı, yani Alman felsefesi, İngiliz ekonomi politiği ve Fransız siyasetinin birikimi ve eleştirisi üzerinde yükselmiştir. 1789 Fransız İhtilali'nde halkın gösterdiği cesaret ve kararlılık tarihin akışını değiştirmiştir. Danton'un deyişiyle "*cesaret, yine cesaret ve daha fazla cesaret*" Fransız işçi sınıfı ve halkının sloganı olmuştur. İşçi sınıfı 1830, 1841 ve 1848 gibi çeşitli tarihlerde koşullar ne olursa olsun bir an olsun yıldıza kapılmamıştır. En zor koşullar altında dahi cesaret ve kararlılıkla yürümesini bilmiştir. 1871 yılında halk, Fransız-Alman Savaşı'ndan sonra ülkeyi Alman burjuvazisine satan egemenlere ve Alman Ordusu'na karşı kararlılıkla direnmişti. Paris Komünü işte bu koşullarda doğmuş 18 Mart'tan 28 Mayıs tarihine kadar 72 gün boyunca komünarlar aç, susuz direnmiş kanının son damlasına kadar savaşmıştı. Paris'te tam bir katliama girişen burjuvazi sınıf kinini kusarak 30 bin işçiyi katletmiş ve 80 binini ise sürgünle cezalandırmıştı. **Fransız halkının onlarca yıl boyunca gösterdiği cesaret ve kararlılık üzerine Marx ve Engels "Fransızca konuşmak" tabirini kullanmaktaydı.**

PARİS KOMÜNÜ YENİLDİ ANCAK KAYBEDEN BURJUVAZİ OLDU

1871 Paris Komünü yenildiğinde burjuvazi işçi sınıfı üzerinde vahşet düzeyinde katliam ve baskılara başvurmuştu. Kapitalist sistem işçi sınıfının bir daha başkaldıramayacak düzeyde ezilmesi için elbirliği etmişçesine çaba gösterdi ancak tüm baskılara rağmen Paris

Komünü'nden yaklaşık bir yıl sonra işçiler sendikalarda örgütlenmeye başladı. Fransız işçi sınıfı 6 yıl içinde bir araya gelmeyi başararak Lyon'da Sosyalist İşçi Kongresi'ni (1878) düzenledi. 1880 yılında Rouen Kongresi'nde ise Karl Marx ve damadı Lafargue ile Guesde'nin hazırladığı program kabul edildi. 1901 yılında işçi sınıfı Fransız İşçi Partisi'nde toplanmış ve Enternasyonele katılmıştır. I. Emperyalist Paylaşım Savaşı sırasında gerici bir konuma savrulanlarla devrimi savunanlar arasındaki ayrım savaş sonrasında iyice belirginleşmişti. Sovyetler Birliği öncülüğünde kurulan III. Enternasyonal'e katılım ya da teslimiyetçi II. Enternasyonal'de kalma konusunda yaşanan tartışmalar Fransız Sosyalistleri'nin Tours'ta 1920 yılında yaptığı **18. Kongresi'nde** iyice belirginleşmiş ve bugüne kadar sürecek bir ayrılığın işareti olmuştu. Parti içindeki çoğunluk Fransız Komünist Partisi adını alırken azınlıkta kalanlar ise Sosyalist Parti olarak yollarına devam etme kararı almıştı. 1922 yılında FKP (Fransız Komünist Partisi) kuruldu.

1929 krizinin tüm dünyada uzun yıllara yayılan bir etkisi oldu. Kriz, ancak savaş yoluyla pazarların yeniden paylaşılması uğruna on milyonlarca insanın ölümü, yüz milyonlarcasının yaralanması ve ülkelerin yakılıp yıkılması sonucu kısmen aşılabildi. Bu sürece nasıl gelindi? Emperyalist devletler pazar sorununu bu kadar kan, vahşet ve zulüm olmadan da aşamaz mıydı? Bugün 1929 krizini aşan boyutta bir kriz yaşandığı söylenirken emperyalistler pazar paylaşımı için yeni bir savaşa neden başvurmuyor? Sorular çoğaltılabilir ancak dünle bugün arasındaki en önemli fark Sovyetler Birliği, Komünist Enternasyonal ve dünyadaki işçi sınıfının örgütlülüğü ile ezilen halkların direnişidir. 1929 yılında kapitalist sistem bütün olarak kriz yaşarken aynı dönem Sovyetler Birliği yine

görülmemiş düzeyde atılım yapıyordu. Kapitalist devletler uçuruma yuvarlanırken, Sovyetler Birliği ekonomik, kültürel, sanatsal vb. her açıdan yükselerek tırmanıyordu. İki sistem arasındaki bu fark dünyanın dikkatini çekmiş; işçi sınıfının ve halkların yönünü Sovyetler Birliği'ne ve sosyalizme dönmesine yol açmıştı. Sovyetler Birliği dışında Komünist Enternasyonal'in de bir çekim merkezi olması işçi sınıfı ve ezilen halkların mücadelesine bütünlüklü bir mücadele temelinde yön vermesi emperyalist kampta ayrıca bir rahatsızlık yaratmıştı. Emperyalist kampın 1929 krizini aşmak için ufukta gördüğü tek seçenek sosyalist kampı yok etmektir ama nasıl olacaktı bu iş? Sosyalist kamp dokunanı yakan bir kor gibiydi. Öyleyse bu koru bir maşayla almak gerekiyordu. Bu maşa kim veya kimler olacaktı?

FAŞİZMİN DÜNYA ÇAPINDA YÜKSELİŞİNE FRANSTZ İŞÇİ SINIFI TEPKİSİZ KALMADI

1922 yılında İtalya'da Mussolini faşist iktidarını çoktan ilan etmişti. 30 Ocak 1933 yılına girildiğinde ise Hitler Başbakan olmuş ve iki gün sonra parlamentoyu feshetmişti. Ardından Naziler parlamentoyu (Reichstag) yakarak suçu komünistlere atmaya çalışmıştı. Fransa'da ise aynı günlerde Radikal Parti'den Daladier Başbakan oldu. Faşizmin dünya çapında yükselmesinden Fransa da etkilendi. Faşist örgütlerin baskısıyla Daladier'in istifası ardından 6 Şubat 1934 tarihinde bu kez Paris'te bir ayaklanma girişimi oldu. Meclisi kuşatan faşistler yoğun çatışmalar ardından dağıldı. Üç gün sonra yani 9 Şubat'ta bu kez 50 bin işçi Paris'te gösteri düzenledi ancak polisin vahşice saldırısı ve göstericilere ateş açması sonucu 6 işçi ölmüş yüzlercesi de yaralanmıştı. 12 Şubat'ta sendikaların çağrısıyla örgütlenen greve ülke çapında 4,5 milyon işçi uyararak işyerlerini terk etmiş; 1 milyondan fazla kişi

ise gösterilere katılmıştı. Sadece Paris'te 150 bin işçi eylemlere katıldı. Bu muazzam kalabalık işçi sınıfı ve sola güven duygusu vermenin dışında oluşturulan birleşik eylem komiteleri aracılığıyla ileride kurulacak Halk Cephesinin yolunu da göstermiş oluyordu. 9 Şubat'ta katledilen işçilerin cenaze törenine 200 bin kişi katıldı. 1934 yılında Fransa genelinde dev mitingler yapıldı. Mart ayında Paris Komünü mezarlığındaki anmaya 200 bin kişi katıldı. Halk Cephesi'nin çağrısıyla 500 bin kişi Paris'te toplandı. 14 Temmuz'da Bastille'deki gösteriye yine 500 bin kişi katıldı.

1932 yılında Fransız Sosyalist Partisi Romain Rolland ve Henri Barbuessé'nin çağrılarına rağmen, Savaşa ve Faşizme Karşı Dünya Komitesi'ni boykot etmişti. 1933 yılında FKP'nin (Fransız Komünist Partisi) birleşik cephe önerisini de reddetmişti. 1934 yılında tabanda yaşanan kaynaşma ve birlik havası sosyalist partiyi de etkilemiş ve nihayet 27 Temmuz 1934 tarihinde Birleşik Cephe ilan edilmişti. 10 Eylül tarihinde İngiliz Dışişleri Bakanı Samuel Hoare ve Fransız meslektaşı Pierre Laval'ın gizli bir toplantıda İtalyan faşizminin Etopya'yı işgali karşısında herhangi bir yaptırım uygulamama kararı aldıkları ortaya çıktı. Radikal Parti içinde tepkilerin artması sonucu yapılan kongrede Halk Cephesi'ne katılma kararı alındı. Böylece 180 bin üyeli Radikal Parti'nin de eklenmesiyle Halk Cephesi'nin gelecek seçime ortak bir programla girmesi kesinleşti. Halk Cephesi, 90 sol siyaset ve kuruluşu içinde barındıran faşizme karşı bir cepheye dönüştü.

7 Ocak 1935 yılına girildiğinde Pierre Laval ile Mussolini İtalya'da Roma Anlaşması'nı imzaladı. 6 Şubat'ta faşist örgütlenmeler Roma Anlaşması'nın da etkisiyle Notre-Dame'da gösteri düzenlediler. 10 Şubat'ta işçi sınıfı Paris'te 100 bin kişilik bir anma gösterisiyle cevap verdi. 1935 yılı da bir önceki yıl

gibi işçi sınıfının çok büyük gösterilerine sahne oldu. 14 Temmuz'da Halk Cephesi Bastille'de 500 bin kişilik dev bir miting düzenlendi. 3 Ekim 1935 tarihinde ise İtalyanlar Etopya'ya saldırdı.

FAŞİZME KARŞI MÜCADELEDE BİRLEŞİK CEPHE BİR UMUT OLDU

1936 yılı Avrupa için bir dönüm noktasıydı. 1936, faşizmin gerçek yüzünün açığa çıkmasının yanında adeta onları bir kukla gibi oynatan emperyalist devletlerin de peçesinin yırtılıp atıldığı, dünya halkları nezdinde gerçek yüzlerinin açığa çıktığı bir yıldır. Avrupalardaki hemen tüm ülkelerde

1936 yılı Avrupa için bir dönüm noktasıydı. 1936, faşizmin gerçek yüzünün açığa çıkmasının yanında adeta onları bir kukla gibi oynatan emperyalist devletlerin de peçesinin yırtılıp atıldığı, dünya halkları nezdinde gerçek yüzlerinin açığa çıktığı bir yıldır.

işçi sınıfı ve halklar arasında anti-faşist mücadele yükseldi. Saflar gün geçtikçe sıklaştıkça çatışmalar başladı. Sınıf savaşı görülmemiş boyutlara vardı. İşte böylesine büyük bir tarihsel atmosferde 1936 yılının Ocak ayında Halk Cephesi'nin seçim programı doğdu. İlk turu 26 Nisan'da ikinci turu ise 3 Mayıs'ta düzenlenen seçimlerde 12 milyon kişi oy kullandı. Seçimlere katılım %84 gibi yüksek bir düzeydeydi. Seçimlerden Leon Blum'un lideri olduğu Sosyalist Parti (SFIO) birinci siyasi güç olarak çıkmıştı. SFIO 2 milyona yakın bir oyla 147 milletvekili çıkarmıştı. Fransız Komünist Partisi (FKP) ise büyük bir sürpriz

yaparak 1,5 milyon oy almış ve 72 milletvekili kazanmıştı. SFIO'dan sonra cephenin büyük ortağı Radikal Parti ise büyük oy kaybederek 1,4 milyon oy almasına rağmen 106 sandalye çıkarabilmişti. Böylece Fransız Parlamentosu'nun 612 sandalyesinden 389'unu kazanan Halk Cephesi seçimlerin galibi olmuştu. Fransız Komünist Partisi yeni kurulacak hükümete katılmayıp dışardan destek verdi. Sosyalist ve Radikal Parti'nin katıldığı yeni hükümetin başbakanlığına Leon Blum getirildi.

O dönem çeşitli ülkelerde kurulan Halk Cephesleri ortak bir hedef (anti-faşist vb.) için belirli bir program etrafında bir araya gelmiş çeşitli sınıf ve tabakaların oluşturduğu ittifaklardı. Komünist Enternasyonal'in tavsiyesiyle faşizme karşı tüm halk kesimlerini bir araya getirmek için önerilen Halk Cephesi kavramı sürekli eleştirilmiştir. Halk Cephesi'nin sınıf temelli olmadığı, iktidar hedefinden uzaklaşmasına yol açtığı çeşitli kesimlerce iddia edilmiştir. Hiçbir konuda birbiriyle anlaşamayan, uzlaşmaz gözüken çeşitli sağ ve sol sapmalar ne hikmetse Halk Cephesi'nin işe yaramadığı konusunda hemfikir olmuşlardır. İddiaların aksine dünyanın çeşitli yerlerinde kurulan Halk Cephesleri büyük işlevler yüklendi ve zorlukların altından başarıyla çıkmasını bildi. Halk Cephesleri işçi sınıfı ve diğer halk kesimlerini birleştirerek başta anti-faşist mücadele olmak üzere emperyalist-kapitalist sistem karşısında bir umut oldu. Halk Cephesi'nin kazanımlarını anlayabilmek için yokluğunda nelerin kaybedileceğine bakmak gerekir. İşçi sınıfı herhangi bir ittifaka girmeyip tek başına mücadele etmeyi deneseydi acaba ne olurdu? Japon işgali karşısında Çin Komünist Partisi herhangi bir ittifaka girmeseydi ne Japon faşistlerini kovabilir ne de Guomintang gericilerini yenibilirdi. İspanya Komünist Partisi

Halk Cephesi'ni kurulmasına öncülük etmeseydi ne Frankocular'a karşı 4 yıl boyunca direnebilir ne de anti-faşist mücadelenin dünya çapında yükselmesinde katalizör görevi görebilirdi. İspanya'da Halk Cephesi kurulmadan önce Komünist Parti'nin üye sayısı 30 bini geçmiyor ve önemsiz bir grup olarak görülüyordu. İç savaş derinleştikçe halk kimin gerçekten devrimin yanında kimin oportünist olduğunu kendi gözleriyle görebilirdi. O süreçte komünist parti yüzbinlerce üyeye sahip olmakla kalmayıp milyonlarca işçi ve emekçi için de umut olmuştu. Halk Cephesi başta Arnavutluk, Yugoslavya, Bulgaristan, Çekoslovakya, Macaristan vb. devrimini yapmış ülkelerle sınırlı kalmayıp İtalya, Yunanistan, Avusturya vb. devrim aşamasına gelmiş pek çok ülkede de büyük gelişmeler kaydetmişti. **Halk Cephesi'nin başarısını salt devrim yapıp yapmamakla ölçmeye çalışmak büyük bir yanılıdır. İster devrimini yapmış ülkeler isterse devrimin yarım kaldığı ülkeler incelensin Halk Cephelerinin 4-5 yıl gibi kısa bir sürede işçi sınıfı ve emekçiler için sonuçları günümüze kadar uzanan köklü kazanımlar sağladığı rahatlıkla görülebilir.**

HALK CEPHESİ'NİN KAZANIMLARI GÜNÜMÜZE IŞIK TUTUYOR

Seçim sonuçları Fransa'da büyük bir umut yaratmıştı. Dalga dalga grev ve işgaller Fransa'yı kapladı. Milyonlarca işçinin katıldığı eylemlerin ardından 7 Haziran'da başbakanlık sarayında işveren ve işçi sendikalarıyla (tek büyük sendika CGT) işveren temsilcileri arasında ünlü "Matignon Anlaşması" imzalandı. **Bu anlaşma ile işçi sınıfı o zamana kadar hiçbir ülkede (Sovyetler Birliği hariç) görülmedik haklar kazandı. Bu kazanımların en önemlilerinden biri grev hakkıdır. İşçi ücretlerinde (%7 veya %15) büyük artışlar sağlandı. Halk Cep-**

hesi anlaşmadan birkaç gün sonra meclisten işçi sınıfını gözeten çeşitli yasalar çıkardı. Bu haklardan en önemlisi haftalık çalışma süresinin 48 saatten 40 saate düşürülmesidir. Ayrıca işçi sınıfı toplu sözleşme hakkını kazandı. Tüm çalışanlar yılda 2 hafta ücretli tatil ve tatil sürecinde trenlerden %40 indirim ile yararlanma imkânına kavuştu. 29 Temmuz tarihinde ise ağır işkollarında çalışanlara erken emeklilik hakkı tanındı.

Halk Cephesi hiçbir burjuva hükümetinin aklından bile geçirmeyeceği adımları peş peşe atmaktan çekinmedi. Faşist dernekler kapatıldı. Uçak endüstrisi ve demiryolları gibi sektörlerde kamulaştırmalar başla-

M. Maurice THOREZ

dı. 200 büyük kapitalistin denetiminde olan Merkez Bankası devletin denetimine alındı. 1936 sonlarında zorunlu temel eğitim yaşı 14'e yükseltildi. Birçok okul ve eğitim kurumu inşa edildi. 20 milyar frank değerinde dev altyapı tesislerinin inşasına karar verildi. Bu kapsamda Modern Sanatlar Müzesi, Geleneksel Halk Sanat Müzesi, Keşifler Sarayı, İnsan Müzesi, Ulusal Bilimsel Araştırmalar Merkezi vb. inşa edildi. Bu eserler bugün bile Fransa'nın en prestijli mekânlarıdır. Tüm bu adımlar burjuvazi ve uşaklarınca

Halk Cephesi'nin çıkardığı her yasanın ve reformun sabote edildiği koşullarda gerçekleştiriliyordu. Halk Cephesi'nin uygulamalarının kolayca hayata geçirildiğini düşünmek hata olur. Fransız burjuvazisi bu adımları sabote etmekle kalmayıp; başarısız olması için tüm imkân ve olanaklarını da seferber etti. Burjuvazi, Fransa'nın altın stoklarını sıfırlanacak düzeyde yurt dışına kaçırarak yapay bir ekonomik kriz yaratmak için uğraştı. Burjuvazinin ekonomiyi sürekli sabote etmesi frankın defalarca devalüe (değer düşürme) edilmesine yol açtı. Bu durum sonraki yıllarda cepheyi parçalamada önemli bir koz olarak değerlendirildi.

Halk Cephesi'nin başarısız olduğu alanlardan en önemlisi ve hayati olanı İspanya İç Savaşı'nda takındığı tavidir. Fransız hükümeti İspanyol Halk Cephesi'ni yalnız bırakmıştır. Fransızlar İspanya'dan uzak durarak aynı akıbete (darbe) uğramayacaklarını; hatta belki de kurtulabileceklerini düşündüler. Fransız burjuvazisinin hükümet üzerindeki basıncının patlama noktasına varması da İspanya'dan uzak durmaya çalışmalarına yol açmış olabilir. Emperyalist ve faşist kampın dışardan basıncı da bu kararı etkileyen bir başka faktördür. 25 Kasım'da Almanya ve Japonya anti-komünist pakt kurdu. Fransız Komünist Partisi'nin hükümeti dışardan desteklemek zorunda kalması (İspanya'da olduğu gibi) bir başka handikaptır. **Ne olursa olsun hatanın en büyüğünü içerde aramak gerekir. Fransız Halk Cephesi İspanya'dan uzak durarak kendi ayağına ateş etmiş, sonunu hazırlamıştır.** Fransız hükümetinin deve kuşu gibi başını kuma gömerek çevresinde olup bitenlere gözünü kapatması, faşizmi azdırmamak adına uzlaşmacı tavrı sonunda kendini vurmuştur. Fransız hükümeti iç savaş başladığı sırada İspanyol hükümetinin çok acil ihtiyaç duyduğu ve önceden parasını ödediği silahları teslim etmedi. Alman ve

İtalyan faşizminin doğrudan askeri müdahalede bulunmasına göz yumarak, İspanya'ya dost ülkelerin yardım yapmasını çeşitli bahanelerle oyalayıp engelleyerek suç işledi. İspanya'nın kaderinin belirlendiği savaşlar öncesinde İngiltere ile birlikte Münih'te Alman ve İtalyan faşizmiyle anlaşma imzalayarak siciline bir kara leke daha sürdü. Fransız hükümetinin tüm bu günahlarına rağmen Fransız halkı ve Komünist Parti bu suça iştirak etmedi. İspanya İç Savaşı'nın başlamasının hemen ardından 9 Ağustos'ta FKP tarafından Paris'te İspanya yanlısı 40 bin kişilik bir destek mitingi yapıldı. Komünist Enternasyonal'in kararıyla İspanya'ya gönderilen Uluslararası Tugaylar üyeleri, askeri malzemeler, insani yardımlar vb. her türlü organizasyonun planlanması ve sevkiyatında Fransa ve FKP hayati bir konuma sahipti. İspanya'ya yapılan yardımların koordinasyonu büyük oranda FKP kadrolarınca yürütülüyordu. FKP kadrolarından pek çoğu Uluslararası Tugaylar saflarında savaşmış çoğu da İspanya'da can vermişti.

1937 yılı Halk Cephesi için hiç

de iyi gitmedi. 13 Şubat'ta başbakan Leon Blum burjuvazinin ekonomiyi baltalanmasına daha fazla dayanmadı. Blum, ekonomik ve sosyal hakları askıya almasına rağmen burjuvaziye yaranamayıp istifa etmek zorunda kaldı. Yerine Sosyalist Parti tarafından desteklenen Chautemps geçti ve Frank'ı tekrar devalüe etmek zorunda kaldı. Chautemps Kabinesi burjuvaziye verilen bir tavizdi. Fransız Komünist Partisi yıl sonunda ateş çemberinin içinde olan bölgeyi burjuvaziye teslim etmemek uğruna Halk Cephesi programını tekrar onaylayarak hükümete destek kararı verdi.

1938 yılına girildiğinde FKP'nin bu desteği de işe yaramadı ve Halk Cephesi fiilen dağıldı. Program sadece kâğıt üzerinde kaldı. Fransız Komünist Partisi'nin üyeleri pek çok yerde baskıya uğradı ve tutuklamalar başladı. 12 Mart'ta Alman faşizminin Avusturya'yı işgali sonrası oluşan tepkiler ve halkta oluşan tedirginlik üzerine Leon Blum tekrar başbakanlığa getirildi ancak bir ay sonra yerini Radikal Parti'den Daladier'e bırakmak zorunda kaldı. Fransız hükümetinin iyice sağa kayması sonucu 29 Eylül'de İn-

giltere, Fransa, Almanya ve İtalya arasında Münih Paktı kuruldu ve Çekoslovakya Nazilere hediye edildi. Meclisteki oylamada FKP'nin 73 milletvekilinin birden Münih Paktı'nın aleyhine oy kullanması üzerine Daladier pek çok Halk Cephesi kararnamesini iptal etmekle kalmayıp 40 saatlik işgünü yasasını da yırttı. Aralık sonunda ise Fransız-Alman Paktı kurularak Fransa iyice faşizme teslim oldu.

1939, Fransız Komünist Partisi için kara bir yıldır. 6 Eylül'de Alman faşizmi Polonya'ya saldırarak işgal etti. Fransa'da sol ezildi. FKP yasadışı ilan edildi. Gazeteler yasaklandı. Komünistler sendikalardan, belediyelerden ve devlet görevlerinden uzaklaştırıldı. FKP üyeleri kitlenin halinde tutuklanıp cezaevlerine dolduruldu.

Faşizmin tüm dünyada yükselişi ne bir tesadüf ne de kaçınılmaz bir sondu. Faşizmin yükselişi yalnızca emperyalist-kapitalist sistemin bir tercihiydi. Faşizmin bir kara bulut gibi dolaştığı bir dönemde Fransız halkı ve işçi sınıfı boyun eğmek, rıza göstermek yerine mücadeleyi, kavgayı seçti.

O Kocaman Bir Çınardı

İnançlarından ödün vermeden, yaşamayı ve yoldaşlarıyla birlikte olmayı çok severdi.

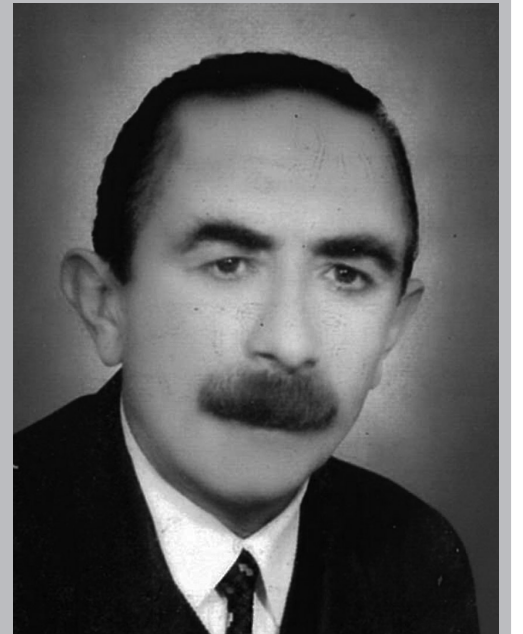
Uzaklardan dahi olsa bir yoldaşının sesini duymak onun yüreğinde çağlayan bir ırmak olur, akardı dostluğa, yoldaşlığa dair tüm paylaşımlara doğru.

Kendisi terziydi. Fikri'ce öğrenmişti yoldaşlığı ve mücadele de ısrarlılığı nakşederdi çevresindekilere.

12 Eylül'de emniyette ve Mamak zindanlarında sağlam bir dikişin sökülmeşi gibi sağlamca kaldıysa, o sağlamlıkla da çıktı dışarı. Yoktu inancından bir sökülme. Aynı heyecan, aynı sıcaklıkla karşıları mücadele eden yoldaşlarını. Hani, bazen de haklı olarak sitem ederdi geçmişini inkar edenlere ve samimiyetsizlere.

Terzi Hüseyin Karakoca, ani bir kalp kriziyle, her ne kadar da fiziksel olarak aramızdan ayrılmış olsa da; her zaman olduğu gibi o halen mücadelenin bir yerlerinden dikiş tuturmaya devam ediyor.

Bir Yoldaşın

ÜRETEN BİZİZ, YÖNETEN DE BİZ OLACAĞIZ

Tarımda Tekelleşme Ve İthalata Dayalı Anlayışın İflası 2

İskender Kahraman

24 Ocak Kararları ile birlikte Türkiye tarımında önemli değişim ve dönüşümlerin yaşandığını sık sık dile getiririz. Bu değişim ve dönüşüm süreci aynı zamanda emperyalizmin yeni sömürgeciliği taktiksel anlamda nasıl uyguladığının en tam ifadesidir. Bilindiği gibi 24 Ocak Kararları ile birlikte tarımda destekleme alımları (ki ulus devlet anlayışının bir parçasıdır) girdi ve kredi sübvansiyonları gibi uygulamalar kaldırılmış ve tarımda devletin rolü küçültülmeye başlanmıştır. Bunun yanında ithal ikameciliğin ortadan kaldırılması ve pazarın emperyalist tekellere açılmış olması da ulus devlet anlayışının geri plana itilmesinde önemli işlevler görmüştür. Bu bağlamda sermaye, hayatın her alanında olduğu gibi tarımda da belirleyici bir hale gelmiş, köylü ile doğrudan ilişkiye giren devletin (Kamu İktisadi Teşekkülleri aracılığıyla) yerini sermaye almıştır.

Neo-liberal politikaların uygulanmaya başlanması ise küçük üretici üzerindeki sermaye hakimiyetini pekiştiren bir işlev görmüştür. Bugün yaşanan sorunların temelini de esas itibarıyla 1980 faşist cuntası ile açıklayabiliriz. Zira emperyalist saldırganlığı/sömürüyü kalıcı hale getirmenin en önemli engellerinden

birinin toplumun örgütlülük zeminini baltalamak, ortadan kaldırmak olduğunu bilen egemenler, faşist cuntayla birlikte tüm örgütlülükleri dağıtmış ve muhalefeti adeta zaptı altına almıştır. IMF ve DB aracılığıyla uygulanan politikalar ise, gelinen noktada tarımın tasfiyesini yaratan bir araca dönüşmüştür.

Bilindiği gibi tarımdaki dönüşüm her ne kadar iç dinamiklerin aldığı biçim ve rolle bir değişime uğrasa da, bu durum ülkemizde dışsal faktörlerin müdahaleleri ile daha kısa bir zaman diliminde sağlanmıştır. Emperyalist tekellerin ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli mekanizmalar kullanılarak az gelişmiş ülkelerin üretim alanlarının çok kısa bir sürede kontrol altına alınması bunun ifadesidir.

Özelleştirmeler ile birlikte başlayan bu süreç, giderek bütün tarım alanının (üretimden, perakende satışa kadar) tekellerin ihtiyacı doğrultusunda dönüşmesine olanak sağlamıştır.

Bugün gelinen noktada emperyalist/kapitalist sistemin yaşadığı krizler sonrasında piyasa değerleri düşen gıda şirketlerinin yine yabancı tekeller tarafından ele geçirilmesi bu bağlamda değerlendirilmesi gereken bir sonuçtur.

Evet; gelinen noktada ciddi bir dönüşümden bahsetmek mümkün. Ve salt tarım alanında dahi değerlendirilebilecek olan bu dönüşüm, esas itibarıyla bir yabancılaşma sürecidir de. Tarım alanında yaşanan bu yabancılaşmayı birkaç başlık altında değerlendirmek gerekirse tohumculuktan, gübre piyasasına, Tarım ilaçlarından, gıda parakendeciliğine kadar birçok konudaki değişim sürecini incelemek yeterli olacaktır.

Kimyasal Gübre Piyasası ve Tekellerin Rolü

Kimyasal gübreler, bitkilerin besin gereksinimini karşılamak amacıyla mevsimsel olarak kullanılan ve tarımsal üretimde tek başına %40 verim artışı sağlayan bir girdi alanıdır. Bilindiği gibi ülkemizde bu alanda da üreticiyi destekleme anlayışıyla kamu kuruluşları kurulmuş ve büyük oranda hem çeşitliliği hem de üreticiyi destekleyen tarzda fiyat uygulamalarıyla üreticinin en büyük yardımcı kuruluşları haline gelmiştir. Özellikle TÜGSAŞ, bu alanda çok önemli roller üstlenmiştir. Ancak kar getirmiyor anlayışı ile TÜGSAŞ ve ona bağlı olan birçok kamu kuruluşu 2005 yılında alınan kararlarla satılmış ve kamunun bu alandaki belirleyiciliği rafa

kaldırılmıştır. 2005 yılında yapılan özelleştirmelerle TÜGSAŞ'a bağlı Gemlik Gübre, Samsun Gübre ve İGSAŞ'ın özelleştirmeleri sağlanmış ve AKP'ye yakınlığıyla bilinen Yılyak Yakıt Pazarlama Tic. A.Ş Gemlik Gübre Sanayinin hisselerini, Yıldız Entegre Ağaç San. Ve Tic. A.Ş ise İGSAŞ ve Kütahya Gübre'nin varlıklarını satın alarak gübre piyasasında belirleyici hale gelmişlerdir.

Bugün Türkiye tarımında kimyasal gübre kullanımının % 55'i yerli üretimle karşılanırken % 45'i ise ithal gübre sağlanarak karşılanmaktadır. Bu durum aynı zamanda ithalatçılar için önemli bir kazanç kaynağı sağlamakta ve ticaret burjuvazisi için bulunmaz bir nimet olarak görülmektedir. Türkiye'nin kimyasal gübre üretiminde kullanılan hammaddelere sahip olamaması doğal olarak hem yabancı tekellerin hem de ona aracılık eden işbirlikçi burjuvazinin iştahını kabartan bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda ise iç piyasadaki gübre fiyat değişimlerini tekeller belirlerken, bundan hem emperyalist tekeller hem de işbirlikçi sermaye kesimleri büyük vurgunlar vurmaktadır. Burada en büyük zararı gören kesim ise yine emekçi köylüler olmaktadır. Sık sık gündeme gelen 'hasat gübre fiyatını dahi karşılamıyor' diyerek sıkıntısını dile getiren köylülerin sıkıntısının ise esas itibarıyla gübre fiyatlarını kendi çıkarları doğrultusunda belirleyen tekellerin fiyat politikalarından kaynaklandığını söylemek mümkün.

TARIM İLAÇLARI PİYASASI

Türkiye'de yılda yaklaşık 33 bin ton tarım ilacı tüketilmektedir. Bu alan aynı zamanda 350 milyon dolarlık bir pazardır. Bilindiği gibi Türkiye, tıpkı kimyasal gübre üretiminde olduğu gibi tarım ilacı hammaddesi açısından da dışa bağımlı bir ülkedir. Dolayısıyla tarım ilacı imalatında kullanılan hammaddelerin yaklaşık % 90'ını ithal eden bir pozisyonadadır. Kısacası bu alan da,

diğer alanlarda olduğu gibi tekellerin ve ona aracılık eden firmaların iştahını kabartmaktadır. Yine bu alanda aracılık yapan ve AKP'ye yakınlığıyla bilinen HEKTAŞ, piyasanın % 22'lik payını elinde tutmaktadır. HEKTAŞ aynı zamanda Bayer, Syngenta, Dupont gibi emperyalist tekellerin aracılığını ve dağıtımcılığını da üstlenen bir kuruluş olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. HEKTAŞ aynı zamanda uzun bir suredir inşaat ve emlak piyasasında da kendini hissettirmekte ve özellikle de TOKİ ihalelerinde boy göstermeye başlayan firmalardan biri olma özelliğine de sahiptir. HEKTAŞ bünyesinde otomotiv, çimento, demir-çelik, gıda, kimya, finans ve

Tekeller ve işbirlikçileri aynı zamanda elinde bulundurdukları piyasayı kullanarak üretimin birçok alanına etkide bulunmaktadırlar. Örneğin Nestle'nin kakao üretiminden Türkiye'deki fındık üretimine kadar birçok politikayı belirlediği malum. Geçtiğimiz yıllarda fındık üretimine konan kotaların arka planında da bu tekellerin rolünü görebilmek mümkün.

hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren 50'yi aşkın şirketle son dönemin yıldızı parlayan (AKP eliyle parlatılan) şirketlerden de biridir.

Dünyada tarım ilaçları ve tohumculuk sektörünün % 80'ini elinde tutan dört tekil var: Monsanto (ABD), Dupont (ABD), Bayer (Alman) ve Syngenta (İsviçre). Piyasanın geri kalanını tutarlarsa Cargill, Dow Chemical, Zeneca, Novartis ve Ciba-Geigy gibi tekeller. Bugün dünya tarım kimyasalları piyasasının üçte ikisi, tohum piyasasının ve tarım ilaçları sektörünün yüz-

de yüzü bu tekellerin elindedir. Bu saydığımız tekellerin en ünlüsü, en güçlüsü Monsanto aynı zamanda GDO'lu tohum piyasasının % 91'ini elinde tutuyor. Monsanto, kendi işçilerine zehirli dioksin maddesini bulaştırmakla, Vietnam Savaşı'nda direnen Vietnam Halkının katli ile adı kirlenmiş bir tekil. ABD'nin, Vietnam Halkının direnişini bastırmak için kullandığı savaş araçlarından birisi de bu firmanın yoğun bir şekilde ürettiği ve ABD Ordusuna sağladığı kimyasal silahlardı. Bu kimyasal silahlardan "Agent Orange", Vietnam'da "yaprak dökmek amacıyla" binlerce hektar ormanın yok edilmesinde kullanılan bir tarım ilacıydı.

Görüldüğü üzere tıpkı gübre piyasasında olduğu gibi bu alandaki fiyat belirlemeleri yine emperyalist tekeller ve ona aracılık eden firmalar tarafından sağlanmaktadır. Evet, tarımsal üretim ve pazar ilişkilerinde neoliberal dünya düzeninin kuralları egemenliğini giderek artırmaktadır. Mısır, soya fasulyesi, pamuk gibi GDO'lu (Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar) ürünlerin ülkemizde kullanımında da bunu görüyoruz. Riskli görülen ve başta Avrupa olmak üzere birçok ülkede gıda sektöründe kullanılmasına izin verilmeyen GDO'lu ürünlerin ithalatı konusunda çelişkili haberleri sıkça duyar olduk. Ülkemizin bu ürünlere ihtiyacı olup olmadığı tartışılarsun esas gözden kaçan ülke tarım politikalarında iç dinamiklerin etkinliğinin giderek azalmasıdır. Daha fazla verim, daha fazla kâr adına insan sağlığını geri plana iten bir ticari anlayış da hakimiyet alanını genişletmektedir. Dolayısıyla üreticiyi koruma anlayışı rafa kaldırılmakta, devlet adına koruma anlayışı ise tekellerin çıkarına odaklanmaktadır.

TARIM BANKACILIĞI

Merkez Bankası verilerine göre; 2009 yılı Mart ayı itibarıyla Türkiye'de bankacılık sektöründe faaliyet gösteren 49 bankanın

32'si mevduat, 13'ü kalkınma ve yatırım, 4'ü ise katılım bankasıdır. Mevduat bankalarından sadece Ziraat, Halk ve Vakıflar Bankası'nın sermayesi kamuya aittir. Ancak bu sadece görünürde böyledir. Zira 31 Aralık 2008 tarihli resmi gazetede yayımlanan **'Avrupa Birliği Müktesebatı'** programına göre devletin bankacılık sektöründen elini çekme kararı alınmış ve söz konusu bankaların kamu nitelikleri günden güne değişmeye başlamıştır. Bu uygulamaya göre bankacılık sektöründe devletin ve kamunun etkisinin kaldırılması öngörülmektedir. Finans kapital ve tekellerin ihtiyaçları ve dönüşüm istekleri doğrultusunda gerçekleşen bu süreç bugün büyük oranda şekillenmiş ve bankacılık sektörü emperyalizmin eline geçmiştir.

Bu uygulamalarla birlikte üreticiyi destekleyen kamucu anlayış, banka ve dolayısıyla destek kredisi/sübvansiyonlar anlamında köylüyü yine emperyalist tekellerin kucağına itmiştir. Zira tarımı destekleyen politikaların bırakılması ve yavaş yavaş üreticilerin kalesi olarak bilinen kooperatifler ve birliklerin tasfiye ediliyor olması (Ki bu hamle Fiskobirlik ve Tar-İş'le başlamıştı) köylüyü özel bankaların kredi girdabına doğru itmektir. Tarım Kredi Kooperatifleri gibi kuruluşlar özellikle üreticiye uzun vadeli ve düşük faizli kredilerle mağduriyetlerini giderecek bir zemin hazırlamaktaydılar. Kooperatiflerin esas niteliğinin üreticinin mağduriyetini azaltmak gibi bir fonksiyonu vardır. Ancak devletin bu kooperatiflere yönelik hamlesiyle birlikte mağduriyetler katlanarak büyümektedir.

Bugün kredi borcu yüzünden birçok köylünün toprağı ipoteklenmiş durumdadır. Banka borçları nedeniyle mahsülü de para etmeyen birçok köylünün, gelecek yılın ürününü ipotek altına aldırıldığı biliniyor. Türkiye genelinde 403 bin 870 çiftçinin, Tarım Kredi Kooperatifleri'ne, 4 milyar 259 milyon lira borcu var.

Mazot, Gübre, İlaç, Tohumluk, Makine gibi Tarım girdi fiyatlarındaki büyük artış, çiftçi ve köylüleri borçlarını ödeyemez hale getirdi. Borçları yüzünden, mazot ve gübreye ödeyecek parayı bulamayan çiftçiler, faizlerle ve icralarla uğraşır hale geldiler. Zor durumdaki üreticiler gelen noktada topraklarını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya. Girdi maliyetlerinde oluşan artışa rağmen IMF dayatması sonucu devlet desteği alamayan, ürünü de para etmeyen çiftçi, bazı yabancı bankaların 'cazip imkanlarla' sunduğu kredi karşılığında ipotek altına aldırıldığı tarlasını da kaybetme noktasına geldi. Tarım arazilerine el koyan özel yabancı bankaların neredeyse tamamı, Yahudi Rotschild ailesine diğer bir kısmı ise Finansbank'a ait. Türkiye'nin toplam tarım bütçesi 4 milyar 950 milyon lira. Oysa çiftçinin kullandığı kredi 13.5 milyar liraya ulaştı. Haciz tehdidiyle karşı karşıya kalan çiftçinin yabancı bankalara olan borcu 7 milyar liraya ulaştı. Borcunu ödeyemeyen üreticinin toprağı elinden çıkmaya başladı.

Tüm bu kötü gelişmelere rağmen herhangi bir önlem alınmaması ise egemenlerin kar hırsını yeterince gözler önüne seriyor. Hatta bırakalım bu duruma ilişkin çeşitli önlemler almayı başta AKP iktidarı olmak üzere egemenler varolan kamucu anlayışı (Küçükte olsa uygulanmaya devam eden destek kredileri gibi) tasfiye etmeye yeminli gibi davranıyor.

GIDA SEKTÖRÜ VE TEKELLER

Bağımsız politika üretebilme kabiliyetine sahip ülkeler için gıda üretimi toplumsal bir görev olarak algılanır. Ve gıda sanayi, tarımda sağladığı bitkisel ve hayvansal hammaddeyi yine bağımsız/kamucu bir anlayışla geliştirip güçlendirdiği imalat sanayi ile birlikte işleyerek topluma ucuz ve sağlıklı besinler sunmayı amaçlar. Halkın ucuz ve sağlıklı bir tüketim yapması ve aç-

lığın önlenmesi amacıyla üretim planlı bir seyir izler ve bilimsel bir döngü sağlar. Sosyalist ülke pratikleri bu anlayışa uygun yeterince veriler sunmuştur. Ancak kar anlayışının temel eksene oturduğu kapitalist ülkelerde ne tüketicinin sağlığı ve yaşamı, ne de üreticinin yaşadığı sıkıntılar dikkate alınmamakta, planlı bir ekonomik politika yerine anarşik uygulamalarla kapitalistlerin kasalarını doldurmak hedef haline gelmektedir.

Ülkemizde son 25 yıl içinde gıda sektörünün tamamıyla tekellerin eline geçtiğini gözlemlemek mümkün. Gıda sektöründe yine diğer alanlarda olduğu gibi yaşanan değişimlerin 1980 faşist cuntasıyla birlikte başladığını söyleyebiliriz. Bilindiği gibi Cumhuriyet'in kurulmasıyla birlikte yaşanan uluslaşma süreci birçok alanda olduğu gibi gıda sektöründe de kamucu anlayışın gelişmesini sağladı. Ve bu anlayışla inşa edilen çeşitli kamu işletmeleri kuruldu. Bu işletmeler ise büyük oranda Şeker, Çay, tütün, et, süt vb. gibi birçok alanda etkinlik göstermeye başladı.

Ancak Sektörde özellikle 1980 sonrasında birçok değişim söz konusu olmaya başladı. Sözleşmeli tarıma yönelme, KİT'lerin özelleştirilmesi vb. gibi birçok uygulama, küreselleşme adı altında gündeme gelmiş ve uluslar arası anlaşmalar doğrultusunda ulusal tarım politikaları ve toplumsal anlayış rafa kaldırılmıştır.

1990'ların başında özelleştirme kapsamına alınan SEK (Süt Endüstrisi Kurumu), EBK (Et Balık Kurumu) ve YEMSAN gibi tarımsal KİT'ler çok düşük fiyatlarla, hatta arsa bedellerini dahi karşılamayan fiyatlarla özel sermayeye peşkeş çekilmiştir. KOÇ, TEKFEN, YİMPAŞ; TİKVEŞLİ gibi sermaye çevreleri bu alanlarda hakim olmaya başlamış, fiyatlar, üreticiye ödenen bedeller ve insan sağlığını dikkate alacak tüm kararlar söz konusu sermaye çevrelerinin insafına bırakılmıştır.

1980 öncesinde dünya ekonomi-

sine ithal ikameci bir tarzla eklenmiş olan Türkiye kapitalizmi, emperyalizmin ihtiyaçları doğrultusunda dışa açılma söylemleriyle birlikte, nispi de olsa bağımsız olan araçlarını ortadan kaldırdı. Dolayısıyla dış ticaret politikasında gıda ürünlerini de kapsayan bir süreç başlamış oldu. Bu kapsamda 1984 yılında gıda ürünlerinin ithalatında uygulanan vergi ve harçlar önemli oranda aşağı çekildi ve yabancı tekellerin boy göstereceği bir zemin de yaratılmış oldu.

Bu politikaların uygulanmasıyla birlikte tarımsal üretimde olumsuz etkilenmeler yaşanmaya başladı. Hayvancılık ve buna bağlı üretim bu bağlamda etkilenen en önemli sektörler haline geldi. Tarım ve gıda ürünlerinin dış ticaretine yönelik önlemlerin kaldırılmasıyla birlikte canlı hayvan ve et ithalatında büyük sıçramalar yaşanırken, hayvancılığın gerilemesi doğal bir olgu olarak karşımıza çıktı. Hayvancılığın gerilemesi ise süt, peynir, yağ gibi besin maddelerinin ithalatına zemin hazırlamış oldu.

1980-90 döneminde yaklaşık yılda 1.6 milyar dolar fazla veren dış ticaret dengesi, 1990-99 döneminde 600 milyon dolara düşmüş, IMF niyet mektuplarının bir sonucu olarak ise 2000'li yıllarda 200 milyon dolar açık vermeye başlamıştır.

Sadece çay sanayinde yaşanan gelişme dahi tekellerin Türkiye'yi nasıl bir pazar olarak kullandığının kanıtıdır. 1986 yılında çay sanayinde özelleştirmelerin başlamış olması, uluslar arası çay tekellerinin Türkiye'ye girmesine olanak sağlamış oldu. Bu alanda Türkiye'ye ilk giren tekelle ise Unilever Lipton oldu. İlk olarak Dosan şirketi tarafından (aracı kullanılarak) Rize Pazar'da üretimine başlayan Unilever, daha sonra 1994'te Arhavi, 2004'te ise Fındıklı tesisleriyle üretimine devam etti. Lipton, iç piyasadan aldığı yaş çayı Hindistan, Kenya, Sri Lanka gibi ülkelerden aldığı çaylarla harmanlayarak piyasaya sürmekte-

dir. Yılda 40-50 bin ton çay bu yöntemle pazarlanmakta ve yerli çayı tehdit etmektedir.

Unilever son olarak 2000 yılında Komili'yi satın almış, 2001 yılında ise Rize'de bulunan DOSAN konserveyi bünyesine katarak zeytinyağı (dolayısıyla zeytincilik sektörü) Ayçiçek yağı ve konserve yapımında değerlendirilen sebze gibi geniş bir alanda da söz sahibi olur hale gelmiştir. Gıda sektöründe yaşanan bu yabancılaşma hamlesi salt Unilever ve saydığımız birkaç alanla sınırlı değildir.

TEKELLER VE TAŞERONLARI İŞBAŞINDA

Türkiye gıda sektöründe önemli adımlar atan tekeller bu adımlarını doğrudan atmamakla birlikte işbirlikçileri de aracı olarak kullanmaktadırlar. Örneğin Sabancı grubu Marsa isimli yağ şirketini Philip Morris (PM) ile ortaklaştırmış ve daha sonrasında yine PM'in şirketi olan Kraft Doors ile ortaklıklar kurarak kahve, çikolata ve toz içecek gibi birçok alanda belirleyici hale gelmişlerdir.

Gıda sektöründeki bir diğer örnek ise Mis Süt ve NESTLE ortaklığıdır. 1867'de İsviçre'de kurulan NESTLE dünyada 90 milyon doları bulan cirosu, 500'e yakın fabrikası ve 276 bin çalışanıyla dünyanın en büyük tekellerinden biri olarak bilinir. Bilindiği gibi NESTLE 1995 yılında Mis Süt'ün % 25'ini satın almış ve iç piyasayı belirler hale gelmiştir.

Tekeller ve işbirlikçileri aynı zamanda elinde bulundurdukları piyasayı kullanarak üretimin birçok alanına etkide bulunmaktadırlar. Örneğin Nestle'nin kakao üretiminden Türkiye'deki fındık üretimine kadar birçok politikayı belirlediği malum. Geçtiğimiz yıllarda fındık üretimine konan kotaların arka planında da bu tekellerin rolünü görebilmek mümkün. ABD tarım tekelleri ile girdiği işbirliği sonucunda çikolata üretiminde ABD bademini önünü açacak hamlelerin (kota ve üreticiden alınan ürünlerinin fiyat politikasını belirlemek gibi)

büyük oranda Nestle tarafından işbirlikçi AKP iktidarına dayatılması, tekellerin tarımsal üretimdeki rolünün görülmesini sağlar niteliktedir.

GIDA PERAKENDECİLİĞİ TEKELLERİN ELİNE GEÇERKEN OLAN YİNE ÜRETİCİYE OLUYOR

1954 yılında Migros Türk'ün kuruluşuyla birlikte (İsviçre Migros Kooperatifler Birliği ve İstanbul Belediyesi Ortak Girişimi) gıda perakendeciliğinde önemli bir adım atıldı. Bunu 1956'da GİMA (Ankara devlet kuruluşu), 1973'de ise Tansaş (İzmir Belediyesi Kuruluşu) izledi. 1985 yılından itibaren Türkiye gıda perakendeciliğinde bir dönüşüm başladığı gözlenir.

Bugün geline nokta gıda perakendeciliği uluslar arası ve yerli sermayenin önemli kazanç kapılarına dönmüş durumda. Bu bağlamda tekel konumuna gelen gıda perakendecileri ürünlerin alınması/kalitesi/ fiyatı konusundaki tüm kararları kendileri belirler hale gelmiştir. Bu alandaki sermaye yoğunlaşması ise aynı zamanda perakendeciler ile üreticiler arasında bir bütünleşmeyi ve adeta üreticiyi köle hale getirecek bir seviyenin doğmasına yol açmıştır.

Türkiye gıda perakendeciliğinde hızla bir süpermarketleşme sürecine girmiştir. Dolayısıyla bu süreç gıda üretim ve perakende satışı anlamındaki ilişkiler bağlamında önemli ve yıkıcı sonuçlara neden olmuştur. Örneğin 1998 yılında 2 bin 135 olan olan hiper, süper ve zincir marketler sayısı 2008 yılında 8 bin 252'ye yükselmiş ve 4 kat artmıştır. Metro, Carrefour, Tesco gibi emperyalist perakende satış zincirleri giderek piyasaya hakim olmaya başlamıştır. Ve bugün bu firmaların gıda perakendeciliğindeki payları %60'lara kadar ulaşmıştır. Giderek devam eden 'serbest rekabet' ortamında, satın almalar ve hisse ortaklıklarıyla bu payın giderek artacağını görmek ise şimdiden mümkün.

2B Kapsamında Köylümüzü Neler Bekliyor?

Gülsüm Güneri

Egemenler, '2013 köylünün yılı olacak' şeklinde pişkin bir söylem eşliğinde köylümüzü yıkıma sürükleyecek politikalara hız kesmeden devam ediyor. Emperyalizmin AB, IMF, DB gibi kuruluşlarının baskılarıyla hayata geçirilen uygulamalarla ülkemiz, tarımsal üretimde kendi kendine yetebilen bir nitelikten bugün her türlü tarım ürünü ithal edecek kadar kötü duruma getirildi. Köylümüz tütününden, fındığından, çayından, pancarından koparılmaya çalışılarak uluslararası tekellerin kar hırsına teslim edildi. TÜİK'in verilerine göre 2,5 milyon kişi tarımsal üretimi, hayvancılığı bırakmıştır. Buğday üretimi yüzde 20'nin üzerinde düşmüş, Türkiye 5 yılda 6 milyar dolara yakın tutarı buğday ithalatına ödeyerek buğday üreticisini mağdur etmiştir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı verilerine göre, 2002 yılında Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı 2 milyon 588 bin çiftçi vardı. 2011'de sisteme kayıtlı çiftçi sayısı 2 milyon 292 bin

kişiye geriledi. Bu dönemde sadece çiftçi sayısında değil, ekilen alan ve ürün deseni bakımından da ciddi değişiklikler oldu. 2002 yılında 26,5 milyon hektar olan toplam tarım alanı 2011'de 23,6 milyon hektara geriledi. Aynı dönemde ekilen alan ise 18,1 milyondan 15,8 milyon hektara geriledi. Yüksek girdi maliyeti nedeniyle üretici tarlasını boş bırakıyor, ekmiyor. Tarıma yapılan destekler ve girdilerle üretilen ürünlerin fiyatlarına bakıldığında çiftçinin durumunu daha iyi görmek mümkün. 2006 yılında çıkartılan tarım kanununda, "bütçede tarıma ayrılan destekler GSMH'nin yüzde 1'inden az olamaz" hükmü olmasına rağmen; 2006 sonrasındaki yıllarda destekler hep yüzde 1'in altında oldu. Ayrıca bu desteklerin kayıtlı olmayan yaklaşık 2 milyon 500 bin çiftçi için geçerli değil. Son 10 yılda tüm gübrelerde fiyatlar yüzde 300'ün üzerinde artmış durumda. Mazottaki artış da gübreden çok farklı değil. Tarım Bakanlığı Tarım-

sal Ekonomi Araştırma Enstitüsü 2007 yılında yaptığı bir araştırmada şu vurgulara yer veriliyor:1975 yılında 1 kg. buğday ile 1.08 litre mazot alınabilirken, 2007 yılında 1 kg. buğday ile ancak 0.24 litre mazot alınabilmektedir. 2012 yılında ise 1 kg buğday ile alınabilen mazot yalnızca 0.14 litredir. Bugün çiftçi 1 litre mazot alabilmek için 7 kg. buğday satmak zorundadır. Gübre ve elektrige yüzde 18 KDV, tarım ilaçlarına yüzde 8 KDV, mazota ÖTV'nin yanı sıra yüzde 18 KDV ödeyen çiftçi, devletten aldığı destekten çok daha fazlasını devlete destek olarak geri vermektedir. Diğer kalemlerde olduğu şekliyle de çiftçi elektriği fahiş fiyattan kullanmaktadır. Ücretlerin bu denli fazla oluşu üretim maliyetini arttırdığı gibi çiftçinin de ödeme sıkıntısıyla karşı karşıya kaldığı görülüyor. Elektrik kesintisinden dolayı tarlalarını sulayamayan çiftçinin ev elektrikleri kesilmektedir. Geline nokta binlerce besici, hayvancılığı bıraktı ve hayvancılık

yapmak büyük sermaye sahiplerine kaldı. Canlı hayvan ve et ithalatının başladığı 2010 yılında en düşük fiyatla ithalatın yapıldığı dönemde bile tüketici eti ucuza tüketemedi. Üç yıl süren ithalat politikası tüketicinin ucuz et yemesini sağlayamadı. Hayvancılıkta 3 yıllık ithalat politikasının faturası çok ağır oldu. Türkiye, canlı hayvan ve et ithalatı için doğrudan 3 milyar dolar dövizi dışarıya akıtırken, ithalat nedeniyle yerli besicilerin uğradığı zararın ise en az 5 milyar lira civarında olduğu söyleniyor. Ülkemizdeki üreticiler son 10 yıllık dönemde tarımda yaşanan ciddi gerilemeden payını almış durumda.

Yine üreticiler, ödeyemedikleri tarım kredi borçları nedeniyle çeşitli sıkıntılar yaşıyorlar. Öyle ki bu borçlar onları intihara kadar sürüklüyor. Geçtiğimiz şubat ayında Samsun'un Çarşamba İlçesine bağlı Çaltı Köyü'nde bir çiftçi çektiği yaklaşık 200 bin TL'ye yakın kredi borcunu ödeyemeyince intihar etti. Çarşamba'da çiftçilikle uğraşan birçok çiftçinin bankalara kredi borcu var. Çarşamba Adliyesi İcra Müdürlüğü'nde de çiftçilere ait çok sayıda icra doyası bulunuyor. Köylerinde hemen hemen bütün çiftçilerin kredi borcu olduğunu belirten köylüler, "Buradaki çiftçiler yaşayamaz hale geldiler, bir kısmı köyü terk etti. Bir kısmı ise bu arkadaşımız gibi bunalıma girdi. Çiftçiler artık kredisiz yaşayamaz hale geldi. Kredi borçları ise aldı başını gitti. Devlet çiftçileri düşünmüyor." dedi. Yine daha önce Nevşehir'in Kozaklı İlçesi'ne bağlı Akpınar Köyü'nde ve İzmir'in Tire ilçesinde aynı nedenlerle yaşamına son veren çiftçiler olmuştu.

Ülkemiz tarımına ve köylüsüne ardı ardına indirilen darbelere bir yenisi de 2B yasasındaki değişikliklerin de onaylanmasıyla eklenmiş oldu. 'Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendi-

rilmesi ile Hazineye Ait Tarım Araçlarının Satışı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun' geçtiğimiz şubat ayında onayladı. Ülkemiz egemenleri 2B yasasıyla ormanları satışına hız kazandırıyor. 2B yasası orman köylüsünün talebi ve çıkarı olmadığı gibi bir avuç insana rant yaratmanın önünü açıyor. Orman köylülerinden kullandıkları arazinin bedelinin yüzde 70'i isteniyor. Bu, araziye TOKİ'nin el koymasından başka bir anlam taşımıyor çünkü köylü böyle bir alım gücüne sahip değil. Bu uygulamayla TOKİ birçok köyün sahibi olacak ve kırsal yaşamın tamamen yok olmasının önü açılacak. Köylünün topraklarına el konulması ve kırsalın boşalmasıyla birlikte orman, nehir dağ ve kıyıların şirketlere satışının önünde hiçbir engel kalmayacak. Yasa yeni orman talanı için işgalcileri cesaretlendirecek. Orman köylülerinin desteklenmesi yalanı eşliğinde onaylanan bu kanunla 2B alanları Kentsel Dönüşüm projelerinde kullanılacak alanlara dair sınır belirleme yetkisi de TOKİ öncülüğünde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve belediyelere verilecek. Diğer bir ifade ile kentsel dönüşüme alan açan yasa, elde ettiği gelir ile kentsel dönüşüm içindeki diğer projeleri desteklemiş olacak. Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar'ın, 2B gelirinin yüzde 90'a kadar kısmının kentsel dönüşüme ayrılmasının planlandığını belirtmesi, "Daha sonra bize oradan ayırdıkları para 660 milyona düştü, biz 7-8 milyar bekliyorduk. Bu acil bir iş. O yüzden kendimiz birtakım argümanlar geliştirdik", şeklindeki açıklaması da bunu doğrular nitelikte. Bu alanlardan elde edilen tasarruf Maliye Bakanlığı'na devredilecek. 2B olarak tanımlanan alanlar üzerindeki hak sahiplerine taşınmazların rayiç bedelinin yüzde 70'i verilecek (rayiç bedel yüzde 50 olarak değiştirildi ancak durumda pek bir fark yaratmayacak). Ayrıca satış sürecinde anayasaya aykırı ola-

rak köy nüfusuna kayıtlı olma koşulu aranmayacak, yabancıların mülk edinmesinin önü açılarak uluslararası sermayeye de sınırsız ayrıcalıklar tanınacak.

Kısaca yıllarını bu topraklarda geçiren adeta bu topraklarla bütünleşmiş olan köylüler yasal kılıflar eşliğinde topraklarından edilecek yersiz, yurtsuz bırakılacak. Bu yasanın adında ifade edildiği gibi kendilerini destekleme amacı taşımadığını yaşanan uygulamalarla gören köylüler bu duruma sessiz kalmıyor. Antalya'da 2B arazisi hak sahibi köylüler, araziler için belirlenen bedellerin yüksek olduğu gerekçesiyle yol kapatma eylemi yaptı. Aksu'da köy muhtarlarının öncülüğünde, 2B arazileri için belirlenen satış bedellerinin yüksek olduğunu iddia ederek eylem yapan köylüler, güvenlik amacıyla bölgeye sevk edilen polis panzerlerinin hareket edememesi için panzerlerin önüne yattı. Gruptakiler sık sık slogan atarak araziler için belirlenen bedele tepki gösterdiler. 2B Yasası kapsamında orman vasfını yitirmiş arazilerin satışında rayiç bedellerin yüksek tutulması İzmir'deki köylüler tarafından da tepkiyle karşılandı. İzmir-Ankara Karayolu'nda toplanan "AKP 2B'ni al başına çal", "2B dediniz, hakkımızı yediniz" şeklinde sloganlar atan köylüler "Diyorlar burası SİT, toprağını bırak git", "SİT'i kaldırın, rayici düşürün", "Bu topraklar dedemizden, memnun değiliz sizden", "3 çocuk dediniz, ne yiyecek düşünmediniz" yazılı dövizler taşıdı. Eylem yapan köylülere polis gazla saldırdı. Polisin saldırısı ile dağılmayan vatandaşlar, trafiğe kattıkları yolda bir basın açıklaması daha gerçekleştirdi.

Süreç ilerledikçe köylünün de tepkisi giderek artacaktır ancak önemli olan bu ve benzeri tepkilerin halkın diğer kesimlerinin tepkileriyle ortaklaştırılması ve doğru bir mecrada hedefine sistemi koyacak şekilde yol almasıdır. **Köylümüz yalnız değildir.**

Özgürlük Ellerimizdedir

Bilinmelidir ki bugüne kadar toplumlar tarihinde hiçbir hak ne sadaka isteyerek nede biat ederek kazanılmıştır. Emekçilerin yıllardır vermiş olduğu mücadeleden damıtılan en önemli kazanım “hak verilmez, alınır” düşüncesi olmuştur. Mücadelenin, ezilenlerin insanlık için ortaya koyduğu en kutsal görev olduğu unutulmamalıdır.

Menekşe Deniz

Kapitalizmin yalan ve manipülasyona dayalı niteliği, toplumu her geçen gün daha fazla bataklığına çekerek adeta sorgulamayan hiçleştirilmiş bireyler yaratma çabasıdadır. Bunun için egemenler özgürlükten sevgiye, ahlaktan dine kadar birçok kavramı kendi çıkarları doğrultusunda kullanmakta ve istismarın her biçimini güncel politika haline getirmektedirler.

Bilindiği gibi egemenler tarafından durmaksızın yapılan bu saldırılar toplumun her kesimini etkileyerek onları idealizme sürüklemekte (dine dayalı) ve korkulu bir dünya yaratmaktadır. Diyalektiğin karşıtı olan idealizm, insanların maddi yaşam koşullarının kendilerinden kaynaklandığını savunarak sömürsüz, eşit bir dünyanın güzelliğini ise öteki dünyaya erteleyerek, tüm insanlığı kadercilığe ve boyun eğmeye itmektir. İdealizmin egemenlerin elinde önemli bir silah olmasının sebebi ise taşıdığı özellik/nitelik ile ilintilidir.

Dinin egemenlerin elinde bir silaha dönüşmesi, tıpkı yabanıl insanın doğaya karşı savaşımındaki güçsüzlüğünün tanrılara, şeytanlara, mucizelere, ateşe havale edilmesi gibi emekçilerin de kör inanışlara bağlı kalmasına yol açmıştır. Sömürülen sınıfların sömürülenlere karşı savaşımındaki güçsüzlüğünün kaçınılmaz olarak, ölümden sonra daha iyi bir yaşam inancına yol açması bunun en önemli kanıtıdır. Halkın inandığı değerler egemenler tarafından istismar edilerek (ahlak, kültür vb.) ömürleri boyunca didinip yokluk içinde yaşayanların bu dünyada buldukları sürece

itaatkar olmalarına ve tanrısal ödül umuduyla avunmalarına yol açmıştır. Bugün ülkemizde yine devlet kurumları tarafından önleri açılarak kurulan İHH vb. gibi yardım kuruluşlarının amacının sömürüyü gizlemek ve ezilenlere bir çeşit “umut” olarak gösterilmesi de bunun ifadesidir. Bu durum aynı zamanda emekçilerin kendi haklarını aramak bağlamındaki meşru mücadelesini rafa kaldırmakta ve toplumda sadaka kültürünün yaygınlaşmasını da sağlamaktadır. Bugün başbakanın gezilerinde sıkça karşımıza çıkan “açız”, “işsizim” vb. gibi ortaya çıkan bireysel tepkilerin kaynağında da genel olarak böylesi bir biat kültürünün izlerini görebilmek mümkün.

Dinsel sömürü kişinin biat kültürüne zemin hazırladığı gibi bugün emperyalizmin pazar alanlarını ele geçirme operasyonlarında dahi başat rolü görmektedir. Öyle ki Ortadoğuda yaşanan ve adına emperyalizm tarafından bahar denilen süreçte dinsel örgütlenmelerin takındığı tavır bunun önemli bir göstergesidir. Özellikle Müslüman Kardeşler’in şeriat hedefi doğrultusunda kullandığı söylemlerle emperyalizmle kol kola girmesi dinin egemenlerin hedeflerine yedeklenmesini ifade eder. Hatta bugün Kürt sorununa dahi islamcı yaklaşımla çözümler aramaya kalkanlarla karşılaşılabiliyor ve yıllardır çeşitli senaryolarla Kürt halkının özgürlük mücadelesine dini argümanlarla karşı çıkanlara (Fethullah Gülen-AKP) olumluluk atfedilebiliyor.

ALINTERİMİZ GÜCÜMÜZDÜR

Bugüne kadar insanlık tarihinden ve ezilenlerin vermiş olduğu savaşımardan damıtılan bir gerçekliktir. Üretim biçimi nasılsa toplumun kendisi ve toplumdaki düşün ve teoriler, politik görüş ve politik kurumlarda esas olarak öyledirler. Ya da sorunu daha kabaca koyarsak insanın yaşama biçimi nasılsa düşünme biçimi de öyledir.

Egemenlerin kendi sistemlerinin devam ettirebilmesini sağlayan ve sömürüyü kalıcı hale getirmesini kolaylaştıran birçok araca sahip olması alt yapı kurumlarının üst yapıyı belirlemesiyle doğru orantılıdır. Bu nedenle hukuk, eğitim, kültür, ahlak gibi birçok üst yapı kurumu sömürü sisteminin yansımasından başka bir şey değildir. Örneğin kitle iletişim araçları bunun en açıklayıcı örneklerindedir. TV’lerde dinsel içerikli materyallerin artması kitaplarda ise en çok okunan kitap listesinde kişisel gelişim kitaplarının artması ve buna bağlı olarak sanki tüm işçi sınıfının mutsuz olmasının tek sebebi kendileriymiş gibi yansıtılması ve burjuva yazarlarının da buna yönelmesinin sebebi budur. “*Toplumun ruhsal yaşamının oluşum kaynağını sosyal düşünlerin, sosyal tercihlerin, politik kurum ve politik görüşlerin doğuş kaynaklarına, bu düşünlerin/teorilerin, görüşlerin ve politik kurumların kendilerinde değil, bu düşün ve teorileri vb. yansıtan toplumsal varlıkta, toplumun maddi yaşam koşullarında aramak gerekir.*” diyen Stalin esas itibarıyla bu noktaya işaret etmektedir.

Yazımızın başında da değindiğimiz gibi, dinsel ve korkulu bir dünya yaratılmaya çalışılmaktadır. Hatırlanacağı gibi bu durum ülkemizde 1980 faşist cuntasından sonra Kenan Evren'in birçok mitingte Kur'an'dan ayetler okuması, tüm insanların camiye çağırılması ve vaaz verilmesi adeta islamiyetin yeniden keşfediliyor olmasıyla doruk noktasına ulaşmıştır. Bugün 12 Eylül'ü yargılayacağız diyerek yaygara yapanların niteliğinin darbecilerle ortak olmasının sebebidir temsil ettiği sınıfsal duruşla ilintilidir.

Lenin ise Sosyalizm ve Din adlı kitabındaki din tanımlaması ile bu durumu açıklamış ve "Din: Başkala-

rı için sürekli çalışmalarıyla, yokluk ve kendi başına bırakılmışlıklarıyla çekilmez bir yük altına sokulmuş halk yığınlarının üzerine amansızca çöken ruhsal baskı araçlarından biridir. Ve halk için de bir afyon niteliğindedir." diyerek istismanın amacını net bir şekilde tanımlamıştır. Unutmayalım ki din; isyan kültürünün değil, biat kültürünün örneğidir. Ve ezilen sınıfların sömürülmesine ve sersemleştirilmesine hizmet eden burjuva gerici araçlarından yalnızca biridir.

Tüm ezilen sınıfların yaşamını kırıntılarla sağladığı halde şükretmesi ve daima kanaatkar olması, bu cümleyi tamamlayan örneklerden

sadece biridir.

Bilimlidir ki bugüne kadar toplumlar tarihinde hiçbir hak ne sadaka isteyerek ne de biat ederek kazanılmıştır. Emekçilerin yıllardır vermiş olduğu mücadeleden damıtılan en önemli kazanım "hak verilmez, alınır" düşüncesi olmuştur. Mücadelenin, ezilenlerin insanlık için ortaya koyduğu en kutsal görev olduğu unutulmamalıdır. Emekçilerin kurtuluşu/özgürlüğü ve daha insanca yaşaması bilinmeze havale edilemez.

Şiirde de bahsedildiği gibi;
İstemez vaat etmeyin cenneti bize
Dünya cennet olacak ellerimizle,
alinterimizle...

Berfo Ana'nın Yüreğidir Devrimin Yolu

Cemil Kırbayır yoldaşımız 1980 döneminde diğer yoldaşlarımız gibi gözaltında yitirdiğimiz nice değerlerden bir tanesi. 13 Eylül 1980 tarihinde gözaltına alınmış, gördüğü ağır işkencelerden kaynaklı 15 gün içinde hayatını kaybetmiştir. Annesi Berfo Kırbayır gözaltına alındığı günden beri oğlu Cemil Kırbayır'ı bekliyor. Her gece evinin kapısını açık bırakıyor mesela, gelir de tanıyamaz diye evinin rengini değiştirmiyor Berfo Ana... Oğlu gözaltında katledildiğinden beri her gün haykırıyor Berfo Ana düşmanlarına oğlumu geri verin diye. Berfo Ana "ana yüreği şefkatinin" en güzel örneklerinden biri olarak kaldı hafızamızda.

Oysa ki kapitalist sistem duyguları bile sömürerek devam ediyor yoluna. Berfo Ana ölümünden birkaç ay önce Başbakan tarafından huzuruna davet edildi. Oğlunun katillerinin cezalandırılıp naaşının bulunacağı sözü verilecekti ona. O anne yüreği bir umut kalktı gitti ayaklarına. Şimdi **Berfo Ana'nın bir mezarı var ama oğlunun değil kendinin!** Oğlunun katili diye kişileştirdikleri Kenan Evrenin mahkemesi de hala göstermelik olarak devam ediyor. Sistem ona karşı durmanıza rağmen, size kollarını açıyorsa eğer; bunda, mutlaka kendi faydasına bir şeyler vardır. O yüzden Berfo Ana'nın umutları üzerinden sistem kendi şahsına birçok fayda sağladı. Uzaktan bakıldığında büyük bir vicdan ve merhamet örneği sergiledi! Ama diğer taraftan bakıldığında 105 yaşında Berfo Ana'nın katıldığı mahkemeye Kenan Evren katıl(a)madı mesela. Darbenin ürünü olan kişi ve kurumlar darbecileri yargılamaz sadece onları temize çıkarır. Herkesin bildiğini düşündüğümüz bu yalın gerçeği yok sayarak gerçekten de darbecilerin yargılanabileceğini düşünmek için ya saf olmak ya da en hafif deyimle faşist sistemi hiç tanımamış olmak gerekir. Egemenler, darbeden muzdarip olmuş kesimleri arkasına alarak darbecileri yargılıyor görüntüsü vermeye çalışıyor. Doğru bir zeminde durup, doğru yerden bakabilenler bunun böyle olmadığını farkındalar. **Bugün Cemil Kırbayır'ın sorulacak bir hesabı varsa; bu, onun düşmanlarından medet umarak sorulmayacak; uğruna canını feda ettiği devrim mücadelesinde ısrarcı olmakla sorulacaktır.**

Devrimciler, hiçbir zaman sistemin kirli oyunlarına yedeklenmediği gibi arkasında yatan amaçları doğru bir yöntemle analiz edip, kendi çözümlerini geliştirirler. Berfo Ana'ya verilen söz tutulmadı, oğlunun naşı ona teslim edilmedi ve Berfo Ana oğlunu sayıklayarak yaşama veda etti. 105 senelik ömrünün 36 senesini bekleyerek geçirdi. 36 yıllık bu sürede nice anaların nice oğulları, kızları katledilemeye devam etti ve hala ediyor. Belki 12 Eylül'ün işkencelerinden daha ağır süreçler insanların üzerine yükleniyor.

Berfo Ana mücadelesiyle Cumartesi Anneleri'nin, kayıpların bir Türkiye gerçeği olduğunu ve katleden faşizmin ne katilleri gün yüzüne çıkaracağını ne de kayıpların naaşlarını bulacağını göstermiştir. Berfo Ana'nın vasiyetini mücadelemizle gerçekleştireceğiz.

Biz Cemil Kırbayır'ın yoldaşları olarak onun üzerinden sistemin kirletme çabasına hiçbir zaman müsaade etmeyeceğiz. Yoldaşlarımızdan çaldığımız hayatları yalnız ve yalnızca biz mücadelemizde yaşatırız. O yüzden o kirli, kan bulaşmış ellerinizi şehitlerimizin üzerinden çekin. Cemil Kırbayır yoldaş ölümsüzdür. Anısı mücadelemize önder olacak!

Ayşe Kardelen

Yaşama Tutulan Ayna

Estetik, bir sanat ürününde çoğu zaman içerikle biçimin uyumunu, bütünlüğünü ifade eder. İçeriğin ya da biçimin daha öne çıktığı sanat ürünlerinin de estetik açıdan büyük değeri olabilir; ancak bu tür eserler yine de sınırlıdır.

“Edebiyat ve sanat toplumsal yaşamın aynasıdır” der Henrich İbsen. İnsan çevresinde olup bitenlerin iç dünyasına etkilerini en iyi sanat yoluyla anlatır. Evren beş boyuta sahiptir ancak sanatın boyutları sınırsızdır ve evrenin bile dışına çıkabilecek güce sahiptir. Hayal gücü zaman ve mekânı hapsedilemeyeceği gibi evrende ondan daha hızlı hiçbir şey yoktur. Hayal gücünü sınırlayan tek şey toplumsal ilişkilerdir. Toplumsal sınırları aşıp günümüze kadar gelen eserlere şaheser denirken, onları yaratan sanatçıları ise deha olarak kabul etmek gerekir. Böyle ürünler veren sanatçılar bugüne ulaşmakla kalmaz geleceğe de ışık tutar. İşte bu yüzden resmin büyük ustaları Leonardo ve Raphael; heykellere hayat veren Roden ve Michelangelo; edebiyata yön veren Balzac, Tolstoy vb. sanatçıların eserleri bugün bile hayranlık uyandırırken söz konusu sanatçılar sanki ölümsüzlük iksiri içmiş gibidir.

Sanatın sınırı, hayal gücünün ufku kadardır. İnsanın gelişim serüvenini incelediğimizde, başlangıçta sanatın içeriğini toplumsal yaşamın ihtiyaçları ve gelişmişlik düzeyinin belirlediğini görürüz. İnsanın doğayla ve kendisiyle bu denli yabancılaşmadığı antik çağda Aristoteles “İnsan sosyal bir hayvandır” diyor. Sosyalleşme arttıkça beynin hacmi büyümekle kalmayıp,

üreme-beslenme sarmalının dışına çıkarak çeşitli işlevler kazanmaya başlamıştır. İnsan beyninin belirli bir gelişmişlik düzeyine ulaşmasıyla birlikte hayal gücü (tasarım) de gelişir ve emek ortaya çıkar. Bir emek ürününün ortaya çıkması için ise onun önce beyinde tasarlanması (planlanması) gerekir. En basit bir sopanın veya taşın bile yontularak alet haline getirilmesi muazzam bir toplumsal bilgi gerektirir. Emek ve onun ürünü olan alet, insanı diğer canlılardan ayıran en temel

özelliğidir. Emegün ortaya çıkışıyla çevresini dönüştürmeye başlayan insan, sanatın da temelini atmıştır. **Sanat, insanın gelişim serüveninin bir ürünüdür.** Bir mağaranın barınma amaçlı olarak kullanılması ile o mağara duvarına çizilen resim arasındaki farktır sanat. Sanatı, ilkel toplulukların hayvanları korkutmak ya da avlamak için çıkardığı sese değil; düzenlediği ritüellerde, söylediği şarkılarda aramak gerekir.

İnsanın gelişim sürecinde kazandığı bir başka özellik ise duygudur. Beynin dışardan gelen sinyalleri (ses, görüntü vb.) tasniflemesi başlangıçta türün devamı için bir zorunluluktur. Ses ve görüntü pek çok canlı türü için hayati öneme sahiptir. Ses, canlıyı tehlikelere veya besine karşı uyarıcı bir nitelik taşıdığı gibi kendi dışındaki karmaşık yaşam hakkında ilk elden bilgi edinmeyi de sağlar.

İnsanın ses ve görüntüye karşı verdiği tepkilerin süreç içinde birikip bir dönüşümüne uğrayarak acı, sevinç ve haz gibi duyguların geliştiği görüldü. Ses aynı zamanda bir topluluğu bir arada tutmaya yarayan tutkallardan biridir. Ses olmaksızın topluluğun üyelerinin birbirleriyle anlaşması, sevinç ve hüznü paylaşması veya ortak refleks geliştirmesi de mümkün değildir. Kuşların şakıması, yaprakların hışırtısı, suyun çağılması vb. insan için farklı

bir anlam (soyutlama) kazanmaya başladı. Nesnelere birbirine vurulmasıyla ortaya çıkan sesler ve topluluğun karşılaştığı büyük olaylar karşısında gösterdiği tepkiler (acı, sevinç vb.) sanatın oluşumunda etkili olmuştur. Deprem, sel, kuraklık ya da bolluk kuşaklarda iz bırakır. İlkel insan doğadan edindiği deneyimleri kuşaklara aktarırken başlangıçta çok basit ve aslına uygun sesler çıkarmıştır. Bu deneyim-

ler çeşitli yollarla (resim, tiyatro, dans, müzik) kuşaklar boyu aktarılır.

Düşünce ile dil birbirine sıkıca bağlıdır. Ne düşünce olmadan dil; ne de dil olmadan düşünce tek başına var olabilir. Her ikisi de birbirini tamamlayan gelişmelerdir. Düşünce insanın iç konuşmasından (monolog) başka bir şey değildir. İşaret ve beden dilinin yetmediği bir süreçte tasarım yeteneğinin gelişmesi dilin ortaya çıkışını sağlamıştır. Dil, diğer anlaşma biçimlerine (resim, işaret vb.) göre duyguların daha iyi ifade edilmesine olanak verir. Dil, tonlama yoluyla yaşananları yeniden canlandırmada bir avantaj sağlar.

SANATIN GELİŞİMİNDE OYUNUN ROLÜ

Sanatın gelişiminin tohumu oyunda görülür. Oyun, pek çok canlı türünün yaşamında önemli bir yere sahiptir. O, aynı zamanda yeni doğan bir yavruyu hayata hazırlamanın en iyi yoludur. Oyun, bir nevi simülasyondur. Bir türün geçmişten edindiği deneyimleri, birikimleri gelecek kuşaklara aktarmasının yanında yavruları hayata hazırlamak için de bir sınavdır.

Oyunun içeriğini ne belirler? Canlı topluluklarının av, üreme, savunma gibi faaliyetleri oyunun içeriğini belirler. İnsan topluluklarında ise o güne kadar biriktirilmiş deneyim, davranış, alışkanlık vb. büyük oranda oyunun kapsamını belirler. İlkel topluluklarda oyun gibi sanatta yararlılık açısından ele alınır. Estetik çok daha sonraları gelişmiştir. İlkel toplulukların sanatsal etkinlikleri (müzik, dans, resim vb.) incelendiğinde genellikle üretim süreçlerinin yeniden canlandırılmasına tanık olunur. Duvar resimleri daha çok bir hayvanın ya da av sürecinin anlatımıdır. Dans, topluluğu etkileyen bir doğa olayının, av sürecinin ya da hayvanın taklidine dayanır. Dans, üretim sürecini yeniden canlandırır.

Müzik ise doğadaki seslerin taklidi biçiminde başlamış zamanla çeşitli kareografiler oluşturulabilmiştir.

SANAT TARAFTIR

Toplumsal işbölümünün henüz gerçekleşmediği, toplulukların tüm ihtiyaçlarını kolektif bir çabayla yerine getirdiği koşullarda sanat türlerinin iç içe olduğu görülür. **Müzik, resim-heykel, dans, tiyatro bir uzmanlaşma gerektirmediği gibi hepsi topluluğun ortaklaşa icra ettiği uğraşlar olarak görülüyordu.** Özel mülkiyetin gelişimi ve değişimin (takas) hızlanmasıyla birlikte sanat türlerinin de ayrılmaya başladığı görülür. Üretim ilişkilerinin gelişmesi servetin birikmesini hızlandırmış böylece çeşitli konularda uzmanlaşmış kişilerin oluşmasına yol açmıştı. Tarım topluluklarıyla birlikte yerleşik yaşama geçilmiş; kentler ortaya çıkmaya başlamıştı. İşte bu koşullarda sanat türleri de gözle görülür bir şekilde birbirinden ayrılmaya, farklı uzmanlık dalları oluşmaya başladı. Özellikle plastik sanatlarda (resim-heykel) bu durum hızlı yaşanmıştır.

Üretim bilgisi ve üretim araçları geliştikçe ekonomik ilişkiler de karmaşıklaşmaya başlamış; sanatın konusu da çeşitlenmiştir. Böylece sanatta estetik (güzel) kaygı da önem kazanmıştır. **Estetik, bir sanat ürününde çoğu zaman içerikle biçimin uyumunu, bütünlüğünü ifade eder. İçeriğin ya da biçimin daha öne çıktığı sanat ürünlerinin de estetik açıdan büyük değeri olabilir; ancak bu tür eserler yine de sınırlıdır.** Güzellik kavramı bir topluluğun içinde bulunduğu çevrenin özellikleri, alışkanlıkları, üretim ve tüketim ilişkileri vb. tarafından belirlenir. Gül, edebiyatımızda aşk ve sevginin simgesi olarak görülmüş ve onun üzerine sayısız sanat ürünü (şiir, roman, resim, müzik vb.) verilmiştir. Güle yüklenen anlam onu bir çiçek olmaksızın çıkarmıştır. Gülün yerini başka çiçeklerin aldığı kültürlerde ise aşk,

sevgi gibi anlamlar bu kez onlara yüklenmiştir. Yaşamı hep beraber üreten ilkel topluluklarda güzellik (estetik) kavramı büyük oranda ortaktır. Onların süs ve takı kültürü incelendiğinde estetik anlayışları konusunda bize bilgi verir. Başlangıçta kemik, taş, yaprak vb. süs eşyası olarak kullanılırken tekniğin gelişmesiyle nesnelere artık işlenerek (yontma vb.) kullanılmaya başlanmıştır. Madencilik gelişmesiyle birlikte ise metaller (bakır, tunç vb.) önemli bir yer tutmaya başlamıştı. Plastik sanatların (resim-heykel, mimari) ilerlemesi tekniğin gelişimine bağlıdır. Yerleşik yaşama geçilmesiyle birlikte resmin duvara kazınmak yerine çeşitli renkte boyalara çömleğe, metale, deriye vb. işlenmesi resmin gelişimini hızlandırdığı gibi yaygınlaşmasını da sağladı.

Sınıfların ortaya çıkışıyla birlikte her sınıfın kendi sanatını ve sanatçısını yarattığına tanık oluruz. **Sınıflı topluma geçişle birlikte artık her sanat ürünü gibi her sanatçı da belirli bir sınıfın sözcüsü/temsilcisi haline gelir. Estetik (güzel) algısı da her sınıfa göre değişir. Sömürücülerin estetik (güzel) algısıyla ezilenlerin estetik algısı çoğu zaman birbirine zıttır.** Mısır piramitleri firavunlar (sömürücü sınıflar) için görkemli bir mimariyi temsil ederken köleler (ezilenler) için yalnızca kan ve gözyaşını hatırlatır. Altın, gümüş vb. Kızılderili için süs eşyası iken sömürgeci için servettir.

Bireyciliğin ve egoizmin geliştiği sınıflı toplumlarda güzelin tanımı (estetik) artık yalnızca topluluktan topluluğa göre değil; her insana göre de değişir. Günümüzde insanların güzellik algıları bile çeşitli araçlarla (reklam, moda, ambalaj vb.) yönlendirilebilmektedir. Güzellik tüketim olgusuna kadar indirgenmektedir. İnsanın milyonlarca yıllık birikimini kemiren yabancılaşmayla mücadele edilmediği sürece sanat da kendinden çok şey yitirecektir.

Sanatın Tarafı

Tercih yapmak zorundasın. Sanat sanat içinse , sanat para içindir kabullenmek zorundasın. Sanat yaşam içindir diyorsan tarafın toplum tarafı olmak zorunda. Olmak ya da olmamak , bütün mesele budur!

Ali Cemal

Birkaç yıl önce tiyatrocu bir arkadaşla kısa bir sohbetimiz olmuştu.

Çehov'un "Martı"sını hazırlıyoruz, dedi. Çehov hakkında görüşlerimizi paylaştık. Çehov yaşadığı dönemi, Çarlık Rusyası'nın çürümüş toplum yapısını; zengin sınıfını, onların tembel dünyasını, sıkılan insanlarıyla anlatmıştır, dedim. Çehov'un karakterlerinin analizi, yaşadığı dönemin analizidir , sosyolojik ve politik olarak.

Sanatçı arkadaşımız "Ben anlamam siyasetten miyasetten, hoşlanmam da zaten.", dedi. Yüzüne baktım bir süre anlamaya çalışarak. "Ben tarafsızım abi, sanatı seviyorum ve sadece onunla ilgileniyorum.", diye devam etti. Yani sanat sadece sanat içindir, diyorsun. "Evet, neyse işte... gitmem lazım, iyi bak kendine.", dedi gitti.

Siyasetten anlamıyor, hoşlanmıyor da zaten, ama oynadığı oyun ve onun yazarının biçimi politik veya hayatın kendisi. Ama eksik ama fazla, Çehov'un oyun kişileri yaşadığı dünyadan şikayetçi ve mutsuzlar. Çehov politik bir duruş sergilemedi, ama oyunları dönemini eleştiren oyunlardı. Bugün burjuva sanat anlayışında yoğun olarak yer bulmasının nedeni Çehov'un burjuvaziyi güzelleyen oyunlar yazmış olması değildir. Olsa olsa Çehov'un politik duruş sergilememesi ya da zaten çok da politik olmamasıdır. Ama yine de oyunları birer toplum eleştirisidir. Yani bir nevi "tarafsızım abi", dememiştir. Tarihe mal olmuş tüm sanatçılar da öyledir. Çünkü, onları vareden toplumu anlatmışlardır.

Gogol "Müfettiş"i bir dostuna anlatır. Toplumdaki bütün pislikleri anlattım, insanlar bu pislikleri görecektir , uyanacaklar, der. Ama öyle olmaz tabii. İzleyici sahnede eleştirilenle özdeşlik kurmaz, övülenle özdeşleşmek daha kabullenilir şeydir, zaten anlatılan da o değildir , gülerek böyle olmadığını gösterir. Gogol hayalkırıklığı yaşar, ama pislikleri, çürümüşlükleri yazmaya devam eder. Ben tarafsızım abi, demez.

Tarafsızlık ya da diğer biçimiyle; sanat için sanat. Aslında ben korkuyorum, sanat benim için bir ego tatminidir, para kazanmak içindir, demek gibi bir şey. Neysen o'sun diyen burjuva sanat anlayışdır. Tiyatrocu tiyatro yapsın, müzisyen müzik, ressam resim. Ama egemen sisteme alternatif sistem göstermesin.

Kapitalizmde her şey bir meta'dır. Bir üründür. Pazarı vardır. Sen sanatçı olarak bu sistemin kötü olduğunu anlatmazsan sorun yoktur. Kendini varedebilmek için sanatını sunacağın birileri olmalı. O zaman sanat da bir üründür. Her ürün gibi bir değeri vardır. Dahası yeni ürünler verebilmen için ürettiklerini satmalısın. Ve sunacağın pazar kapitalist pazardır. Pazar umurunda değilse özgünleşebilirsin. Ama umurundaysa yani para kazanmak istiyorsan, o zaman sanat artık para içindir.

Tercih yapmak zorundasın. Sanat sanat içinse , sanat para içindir kabullenmek zorundasın. Sanat yaşam içindir diyorsan tarafın toplum tarafı olmak zorunda. Olmak ya da olmamak , bütün mesele budur!

Umut

Sussa da bugün
Fabrikanın düdüğü,
Derslerin çalan zili,
Halkların haykıran dili,
Boynumuza asılan
Bir hafta gibi,
Sallansa da
Havanın ağırlığı

Buluşacağız elbet
Bir kır evinde.
Gökyüzüne bakıp
Yıldızları sayacağız.
Ya da gökdelenlerin
Karanlığına mahkûm edilmiş
Bir mahallenin
Gecekondusunda
Soğuktan titreyerek
Birbirimize sokulacak
Sıcacık bir ekmeğin
Buğusunda ısınacağız

Anasının ak memesini
Dişleyen bir bebenin
Sevinciyle sarılacağız
Çukurova'da
Pamuk toplayan
Irgatların boynuna

Oyun çağında
Yağa bulanmış
Alnından öpeceğiz
Tamirci çırağını

Kaynayan kanlarıyla,
Her mevsim baharı yaşayan,
Gençlerle el ele verip
Tutuşturacağız karanlığı

Yöntemin Diyalektiği

Yoldaşlık; yürek ve bilinçte kucaklaşmadır; amaç kardeşliğidir. Nihai hedefin anda üretilmesi, ilişkideki her şeyi güzelleştirir.

Devrimci yapıların belki de üzerinde en çok durduğu, ama en az mesafe alabildiği konulardan biri de, **tanımlı genel doğrular** ile ortaya konan **yaşam pratiği** arasındaki açının kapanamayan varlığıdır. Hatta bu konuda, ilkeler ve disiplin adına uygulanan yöntemlerin bizzat kendisinin soruna dönüşmesi de yaygınlıkla rastlanan bir durumdur. Öncelikle bilinmek durumundadır ki, kapitalizm koşullarında yaşayıp, mülkiyet ilişkilerinden, rekabet ve didişmenin yaygın olduğu sevgisizlikle malul alanlardan şu veya bu oranda etkilenmemek olası değildir. Zaten devrimci zemin ve ilişkiler, özellikle bu nedenle sistemin alternatifidir. Ancak, zeminin böyle bir potansiyele/ufka sahip olması ile o amaca ulaşmak, **otomatik işleyen ve doğrudan sonuç veren** bir olgu olarak görülmemelidir.

Yoldaşlık elbette zaaf ve eksiklerin görmezden gelindiği bir liberal zemin değildir; hatta böyle bir eğilim, hatası yok sayılanların yararına da değildir. Ancak, psikolojik etmenlerin de hesaba katılmasını gerektiren ve bir ucu eğitime de uzanan, değerler tanımı ile pratik yaşam arasındaki açığı sorunu, basitçe bir **eğiten-eğitilen meselesi** değildir. Bu nedenle de **uyaran-uyarılan** ikilemine indirgenmemeli, devrimci zeminin/atmosferin (dolayısıyla da pratiğin) dönüştürücü etkisine bırakmak dahil, farklı seçenekler de gündemde tutulmalıdır.

Bir yanıyla eğitim konusu da olan, ama psikolojiden sosyolojiye kadar çeşitli bilimlere ilgilendiren bu konu, hazır halde bulunan **red ve kabul listeleriyle** kişilerin her an

yüzleştirmesi ile aşlamayacak denli kapsamlı bir konudur ve sistemin eğitim-dönüşüm yöntemlerinin (gerilim, cezalandırma, yaptırım, vb) aksine, **pozitif araçların öne çıkarıldığı** bir süreç gerektirir.

Gerçekte bir sevda işidir devrimcilik. İkili ilişkinin dar alanından öte bir sevdadır bu; bir yaşam biçimidir; hayatın şu veya bu kesiti ile sınırlı değildir. Reflekslere, önyargılara, kalıp ve alışkanlıklara sığmaz. Her anı canlı, dinamik bir alandır. Bu alanda değerler, kuvveden fiile geçer; somut karşılığı vardır.

Bilinir ki değerler kendi kendine iş görmez. Karşılığının alınması ve işlevsel kılınması için içselleşmeli ve yaşamın her anına taşınabilmelidir. Bu, **Marks'ın 11. Tez'i üzerinden hayatın içinde yaşanan bir testtir; yöntemin diyalektiğidir.** Hayatın her anı bir sınav işlevi görse de en gerçekçi sınavlar, zorlu anlarda verilir. Hiçbir koşul/neden, değerlerin güvencesi olan yöntemin aşındırılarak bozulmasına gerekçe edilemez. Bu bozulma, **sulanma/liberalizm** biçiminde olabileceği gibi, olgunun özüne inmeyen, **katı uygulamalar** biçiminde de gerçekleşir.

Aslında bugün sadece devrimci zeminlerde değil, toplumun hemen her kesiminde, sahip olunduğu iddia edilen (varsayılan) değerlerin uygulama alanına taşınmasında şu veya bu oranda sıkıntı yaşandığı, bireysel kaygıların, toplumsal kaygıların önüne çıktığı ve günü kurtarma hesaplarının değerler dünyasını baskıladığı görülüyor.

İnsanlar reflekslerle, önyargılarıyla ilişki kuruyor, dövüşür gibi

konuşuyor. Uzun soluklu konuşmalar da dinlemeler de gerçekleşmiyor. Sabır, yerini tahammülsüzlüğe; sıcaklık, yerini hoyratlığa bırakmış. Bu rüzgardan, alternatif iddialı ilişkilerin de etkilendiği görülüyor. Her ânı muhakerme, yaratıcılık ve fiili tüzük gerektiren ilişkilerin diyalektiği, yazılı olandan da öte bir kapsam ve derinliktedir. Bu, doğru algılanıp uygulandığında ortaya bir **kurallar hiyerarşisi** değil, bir katılım ve üretim diyalektiği çıkar; **kolektif üretime, kolektif irade eşlik eder.**

Yöntemin diyalektiği, söz ve fiil diyalektiğidir. Ancak, basit anlamda bir "tutarlılık" testi değildir; her an her ortama uygun bir yaratıcılık gerektirir. Söz ve fiil diyalektiğini bu biçimde gerçekleştiremeyenler, olgunun özünü ve devamlılığını **şekli düzenlemelerle** ikame eder. Kurumlarda "idare" olgusunun, temsilcilik sıfatının çoğu kez bu ihtiyaçtan doğduğu görülür. İnsanların toplam enerjisi, emeği ve birikimi ortaklaşarak bir iradeye dönüşeceğine, daraltılmış bir irade, **"yöneten-yönetilen" olgusunun içerildiği bir mekanizma** oluşur. Resmi kurumlarda sıkça görülen bir durumdur, hiçbir konuda daha üstün olmayan biri (müdür, şef, vb) etrafındaki herkese akıl ve yol-yordam öğretmeye kalkar. Bu durum, topluma öylesine kanıksattırılmış ki, alternatif ilişkilerde bile açık veya örtük pek çok biçimine rastlanabiliyor. Böyle bir sonuçta, kapitalizmin günlük yaşama gidecek daha fazla sızan etkisi kadar, **örgütlü yaşamın gereklerine dair birikimin**, devamlılık zincirindeki

kopma sebebiyle bugüne doğru/yaratıcı biçimde taşınamamasının da rolü vardır.

Böylesi durumlarda, genel geçer tanımlar yapıldığında veya sıkça rastlandığı gibi örneğin, “*Bütün değer yargılarının nereden estiği belirsiz bir rüzgar önünde savrulan yapraklar gibi darmadağın olduğu bir süreçten geçiyoruz.*” (Armağan Erman, Cumhuriyet Gazetesi, Bilim Ve Teknoloji, No: 1326) denildiğinde, sadece **fotoğraf çekilmiş**, ama bu sonucu doğuran neden ıskalanmış olur. Gerçekte ise nereden estiği çok belli bir rüzgar söz konusu. Direnç noktalarının zayıf düşmüş olması ve alternatif iddialı odakların bile rüzgarı içselleştirerek güç vermesi, o rüzgarın niteliğini dolayısıyla da nereden estiği bilgisini değiştirmiyor.

İyi niyet, insani özellikler, vb. taşısalar da bilgi/deneyim eksisi içinde olanlar, refleks vermekle yetinirler. Nedeni doğru okuyamamak, doğru cevap vermeyi ve doğru rol almayı güçleştirir. Yaşanmakta olan, kapitalizmin yozlaşma ve çürümede nasıl sınır tanımadığının göstergesi ise, bilinmesi gereken bir diğer gerçeklik de bunun yeni olmadığı, kapitalizmin ilk döneminde de benzer süreçlerin yaşandığıdır.

“*İnsan, göz göre göre kötülüklerle alışır, yapılanları boş verir; önce yapılan kötülükleri onaylamaya başlar, sonunda kendisi de (aynını) yapar. Hiç durmadan utanç verici ve sonu gelmeyen uzlaşmalarla lekelenen ruh zamanla pörsür, asil düşüncelerin zembereği paslanır, bayağılığın zıvanaları yıpranır ve kendi kendine dönüp durur.*” (Honoré de Balzac, Kibar Fahişelerin İhtişam ve Sefaleti)

Oscar Wilde’in “*Günümüzde insanlar, fiyatı biliyorlar, değeri değil.*” sözü de kapitalizmin niteliğini özetleyen en isabetli değerlendirmelerden biridir. Pek çok yazarın, şair ve bilim insanının, dönüp dolaşıp insan olmanın/

kalmanın gereklerine işaret etmesi, kapitalizmin tam da o noktaya ateş etmesi sebebiyledir.

Bugün, insan olmanın gereklerini tutarlı biçimde yerine getirmek bu denli zorlaşmış ve tutarlı örnekler seyrelmişken, **bunu hafife alıp çok daha boyutlu kimlik tanımları yapmak**, pek de anlamlı değildir. **Öyle bir paradokstur ki insanların hali, neden-sonuç ilişkisi adeta bir birini çelmeler halde iç içe geçmiş durumda.** Bu nedenle, koşulları, kişinin ve olgunun özgünlüğünü dikkate almadan, **disiplinin soğuk yanını sürekli gündemde tutmak**, olgunun gerçekliğine uymaz; üretim ve katılımı düşürür.

İşte kapitalizmin bu tarihsel anında **Marks’ın 11.Tez’i** tam da ihtiyaç olanı işaret ediyor; önemli olan değerlendirmeler, tanımlar, tarifler veya serzenişler değildir; memnuniyetsizlik tek başına değiştirici değildir; bu nedenle bugün, **teorinin ve hayatın diyalektiğini bir arada gözetebilen bir duruş** geliştirebilmek, olmazsa olmaz önemdedir.

Söz ile fiil arasındaki açığı giderek büyüyor. Bilir-bilmez herkes konuşuyor, ama bırakalım toplumu veya çevresini, kendisini bile değiştiremiyor. Dostoyevski’nin deyişiyle, “*bize insan olmak, yani etiyle kemiğiyle insan olmak bile yük geliyor.*” Varılması gereken yeri ise Kafka, özlü biçimde ifade etmişti: “*Bir noktadan sonra vazgeçmek olanaksızdır. Erişilmesi gereken nokta da orasıdır.*”

KAPİTALİZMİN TOPLAM ETKİLERİ YÖNTEMSİZLİĞE SEBEPTİR

Kapitalizm, manevi olmaktan çok maddidir. İlişkiler soğuk ve boşluklarla doludur. Anlamsızlık ve can sıkıntısı, en yaygın ruh halidir. Bu nedenle, vakit doldurucu, oyaltıcı oyunlar, yöntem ve araçlar, en sık başvurulan “çare”lerdir.

Kapitalizmin içinde yaşayıp etkisini yok saymak olası değildir. Bü-

tünüyle koruyucu bir zırh yoktur. İdeolojik-politik alternatifler de sızıntı yapmayan mükemmel korunaklar değildir. Önemli olan, sistemin etkisinin bilincinde olarak ve her an mücadele halinde bulunarak yaşam sürmektir.

Kapitalizmin türevleri, dolaylı etkileri veya alternatif yöntemlere içermiş biçimleri ile mücadele daha zordur. Çünkü mücadeleciler öznenin gücüne, yöntem ve araçlarına içermiş olmak, bertaraf edilme olasılığını zayıflatır. **Öyle ki bir kişide, bir fikir veya olguda kapitalizmin nerede başlayıp nerede bittiğini tespit etmek zordur.** Kişinin bizzat kendisi, kendine neşter atmak, aş yapmak durumunda kalacağı için, taşınmakta olan içsel kapitalizme üstün gelme, onu yenip içinden atmak zordur. Bu nedenle, en alternatif iddialı ilişkilerde bile, kapitalizmin etkisi sürer. Bunu önemli oranda yenerek hareket edenler ise, bu koşullarda bile sosyalizmin gerçek tadına dilleriyle, ten ve ruhlarıyla değme şansına sahip olur.

Kapitalizm, toplumsallığın çözüldüğü; bireyin, çıkarın, rant ve kişisel kurtuluşun kutsandığı bir sistemdir. Rekabet, yarış, bir başkasına üstün gelme eğilimleri kamçılanır. Kişi, kendinde olmayan nitelikleri, ya varmış gibi savunur, ya da bir güce taraf olarak, idealize ettiği bir kişiyle bütünleşerek eksisini ruhsal atraksiyonlarla ikame eder. İlişkiler, öznellik yoğunlukludur. **Doğrular-dan çok, taraf olunan şey savunulur.** Bir tartışma anında, öznelğin yoğunluğu oranında akıl da, yöntem de, saygı da devre dışı kalır. **Bu gerçeklik doğru değerlendirildiğinde, tartışmada hoyratlığın, yalnızta ısrarın, tahammülsüzlük ve yersiz öfkenin kaynağında hep dolaylı kapitalizm görülecektir.** İşte tam da bu nedenle, hayatın mümkün olabilecek en rafine iksirini içirmiş dudaklardan, aynı incelikte sözler, nefes ve ifadeler beklemekten doğal ne olabilir ki? Bunun yollarından biri de **eleştiri-**

rinin sonsuza, özeleştirinin sifıra yaklaştığı gerilimli koşullarda bile, öznellik çekimine direnerek sübjektif öğelerle değil, **yapıcı öğelerle** düşünüp hareket edebilmektir. Bu zordur, alışkanlıkları yenmeyi, öğretilmiş rekabet ve didişme tuzaklarına düşmemeyi refleksel değil, bütünsel davranabilmeyi ve **güçlendirici eleştiri** yapabilmeyi gerektirir.

Yapıların en çok zorlandığı konulardan biri de katılımı kolektifleştirip iradeyi hemen tüm ilişkilerin ortak enerjisi, gücü ve hatta çimentosu haline getirebilmektir. Bunun için, teorinin “gri” yanı da, hayatın “yeşil” yanı da tek başına yetmez. Diyalektik bütünlükten söz etmek de yeterli değildir. “77”, nasıl bizzat hayatın içinde teorinin, birikim ve tecrübenin yeniden üretimi ise; nasıl dogmatizme de, pragmatizme de, bürokratikleşme ve tekrara da düşmemenin güvencesi ise; bugün de o ruha, o bilinç, tecrübe ve yaratıcılığa ihtiyaç vardır. Bu konuda devamlılık için **belgeler** kadar, o belgelerdeki fikirleri ve fiili dünyayı bugüne taşıyabilmiş **kadroların** da rolü önemslenmeli, aradan geçen uzun yılların bozucu etkide bulunabilme olasılığına rağmen, 77 ruhu, birikim ve geleneği, anla başarılı biçimde birleştirilebilmelidir. Bunun yolu, ne “eski-yeni” ayrımı, ne de “eski” övgüsüdür. Bunun yolu, yine **yolda içerilmiş halde** vardır. “77”, pek çok enerjiyi, imkân ve potansiyeli aynı mecrada akıtabilme kabiliyetidir; **homojenlik**, iddia ve değer adına daralma değil, yaşamın çok yönlülüğü ile değerlerin bir tezat oluşturmadığının kanıtıdır, somutlanmış halidir.

Ortak amaç ve değerler üzerine bina edilmiş bir yapıda, herkesin herkesten öğreneceği şeyler vardır. Bu yolun öğretmeni de, öğrencisi de, fikri ve fiili emekçisi de herkestir. Burada yetenekli-yeteneksiz, yöneten-yönetilen değil, katılan-üreten-sahiplenen vardır. Bu, aynı zamanda sistemin kadro

anlayışıyla taban tabana zıttır. Burada “yetkililer” değil, doğal önderler vardır. Fiili olmasına özen gösterilen tüzük, herkes için geçerlidir. Sorumluluklar/engelleyici değil, aksine ön açıcudur. Görevlerin büyüğü, küçüğü yoktur. Çünkü tüm emekler, bir toplam oluşturur. Bilgi bir “tekel”de olmadığı gibi öğrenme ve öğretme süreci de bir hiyerarşi sebebi değildir. Böyle bir akışkanlık sağlandığı oranda, suyun akıp yatağını bulması gibi **mekanizmanın doğal işleyen yanı, müdahalelerle işleyen yanının önüne geçer; irade, bir kuruma dönüşme ihtiyacı doğurmadan işler.**

Yoldaşlığı tanımlayan ortak gıda, aynı zamanda bir çeşit mayadır; en ışısız hallerde bile kesintisiz güç kaynağı işlevi görür. Yürünen yolun kendisi gibi yoldaşlığın gerekleri de bir kez tanımlanıp sonra da reçeteye dönüşen bir **davranışlar paketi** değil, yaşayan bir olgudur. Rejimin diktatoryal niteliği sebebiyle koşulların her an zorlu olması, her anı bir çeşit sınav haline getirir. Bu nedenle, devrimciliğin güzel yanları çoktur, ama kolay yanları yoktur. Yaşamı bir sistematik dahilinde organize etmek, sanıldığından da zordur. Politik hayatın gereklilikleri zamanla oturur/olgunlaşır. Günlük hayatın pratik öğreticiliği bunun için yeterli değildir. Toy toyluğunun, eksik eksikliğinin, negatif negatifliğinin ayırında olmayabilir. Bu nedenle, **doğruluğu hatırlatmak** yeterli bir yöntem değildir. **Psikolojik etmenler, çoğu kez hayatın hemen her alanında baskın rol oynar.** Ve yine psikolojik nedenler, bu gerçekliğin kabulünü güçleştirir. Bunun için, *“değerlerini, yoldaşlarını, kazanım ve birikimleri ana kurban etmemek”* bir sigorta gibi her an **dile, fiile ve bilince** içerilmelidir.

Fotoğraf çekmek, nasıl gerçekliği yansıtmak için yeterli bir yöntem değilse, **doğruları hatırlatmak veya peş peşe sıralamak da, kurulan ilişkilerde sonuç almak için yeterli bir yöntem değildir.**

Diyalog sorununun adeta çağımızın hastalığı haline geldiği, bugünün koşullarında, **algıda seçicilik** sanıldığından da kapsamlı bir olgudur. Anlatırken de dinlerken de, refleks verip kanaat geliştirirken de rol oynar. Hiçbir anlatım (söz, ifade) bir gelişmeyi, pratik bir olguyu tüm yönleriyle aktarmaya yetmez. Bu nedenle, dinlerken de belirli bir gayrete, derinlik ve hassasiyete ihtiyaç vardır.

Çeşitli gerçeklerin (birden çok olgunun) iç içe geçtiği bir pratikten sunulan her kesit, bir diğerini eksik bırakır. Bu, soyutlamanın gerçekliğin bir yanını ihmal etmesi gibidir. Bilincinde olduğunda, bir eksiklik değildir. Hatta tersine, karmaşık (çok bileşenli) bir olgudan en uygun (ana denk düşen) bileşeni seçmek anlamında bir isabete işaretir. Düşünsel bütünlüğe ve bir yönleme sahip olmak, bütünü **parçalar toplamı** olarak görmeyi, ama gerektiğinde parçayı öne çıkarmayı gerektirir.

İlişkilerde subjektiflenme, gözü de bilinci de kör eder; bir çeşit mesafe kültürüdür. Neden yerine sonuç, öz yerine biçim okunmaya başlanır; bardağın boş tarafı dolu tarafının önüne geçer ve en son söylenecek şey en başta söylenir. **O andan sonra amaç, değiştirmek değil mahkum etmektir; eğitmek değil “disipline etmek”tir.** Subjektiflemenin bir diğer önemli yan etkisi, tarafların birbirini tamamlama şansını yitirmesidir. Tersine, bu tür zeminlerde, birikim ve nitelikler karşı karşıya gelmeye başlar; yaklaşmanın, fiziki ve ruhsal bütünlüşmenin yerini mesafeler alır. Bu da örgütlenmenin ruhuna ve işlevine aykırı bir durumdur. Gerçekte bu, bizlerin değil, sistemin ilişkilerinde rastlanması gereken bir fotoğraftır. Bizim, sistemin yöntem ve disiplininden farkımız niteldir. Onlar, bastırarak sorun çözer; biz, aşırarak/geliştirerek... Onlar asimile eder; biz, kişinin özgün niteliklerine devrimci kimliğin gereklerini

içeren bir yol izleriz. Onların ilişkilerinde kurumsal yasalar, resmiyet ve mesafe öndedir; bizim ilişkilerde devrimci aşkın kimyası, tüm yasalardan daha değerlidir; değerlerde devamlılığın da gelişme ve başarının da güvencesidir.

DEVRİMCİLİK ANIN SOSYALİZMİDİR

Hangi konuda ne söylemek gerektiği, neyin nasıl ve hangi oranda öne çıkarılması gerektiği, eğer ezber davranılmıyorsa, her an diri tutulan bir analiz yöntemini gerektirir. Bu yöntem, birikim ve tecrübe ile giderek gelişen bir yöntemdir. Bu nedenle, devrimci kimliğin gerekliliklerinde mutluluk yoktur. Özneler arasında farklı yaklaşım ise, doğaldır. Önemli olan, bu farkların yarıştırlarak veya karşı karşıya getirilerek değil, “anlamaya çalışarak” aşılmasıdır.

Negatif elektrikten, önyargı ve karşıtlık psikolojisinden arındırılmış zeminlerde empati kurabilme olasılığının artması gibi, mesafeli/gardlı zeminler, iletişimi sınırlar ve giderek bozar; karar alma süreçlerinde kolektif boyut zayıf düşer, katılım diyalektiği yerini mekanik bir işleyişe bırakır. Bunun en etkili panzehiri, üretim ve katılımın bütüne yayılabilmesidir. Olağanüstü koşullar dahi, katılımı sınırlayan “tekleşme”lere gerekçe edilmemelidir.

Devrimciliğin uygulama kitabı, formülleri veya reçetesi yoktur. Aynı genel doğrulara, felsefi ve bilimsel kaynaklara dayanmasına rağmen yapılar arasındaki farklılıkların bu denli boyutlu ve çeşitli olması, söz konusu genel doğruları yorumlama ve ana indirgeyerek yeniden üretmedeki yöntemin farklı olmasındandır.

Devrimcilik bir yaşam biçimidir; ama, değerlerin kişiselleştirilmiş yaşama göre eğilip bükülmesi değildir; değerlerin bizzat kendisi, doğru yorumlanıp uygulandığında, yaşamın güzelleşmesi için yeterli

bir neden ve güvencedir.

Devrimcilik, her özneye katılım ve kendini ifade imkanı tanır; bu, anın sosyalizmidir. Ve her katılımcıyı hem mutlu kılar, hem de aynı bütünün anlamlı/değerli bir parçası haline getirir. Bireyin bireyle, bireyin bütünlüyle uyumu, uygulanan yöntemin doğruluğunun da testidir. Eksiklerin bireylerle açıklanması da, harekete fatura edilmesi de, aşılması gereken eksiklik ve yetersizliklerin nedenlerine inebilmeyi (dolayısıyla aşmayı) güçleştirir. Hareket bireye, birey de harekete karşı sorumludur. Bu, yukarıda da belirttiğimiz gibi ne bir emir-komuta ilişkisidir, ne de yöneten-yönetilen veya yetkili-yetkisiz düzenlemesidir. Çoğu kez yapılarda ilişkinin bu türden bir görünüm arz etmesi, ideal edilenle gerçekleşen arasındaki açının varlığı sebebiyledir. Ve gerçekte öfke, hırs, rekabet, kendini dayatma, değerlere direnç gibi yöneten-yönetilen ikilemi de kapitalizmin ilişkiler içerisinde aşılmasının davranışsal karşılığıdır.

Yoldaşlar, şeklen veya zorunlu oldukları için değil, kimlikleri bunu gerektirdikleri için aralarındaki ilişkide uyumu, sevgiyi ve güveni büyütür. Öznellik, bu konuda en sakıncalı gerekçelere ve sığınaklara imkan verir. Bu nedenle, değerlendirme konusu kendimiz de olsak, doğruların uygulanmasında ısrarcı olmamız, hareketimiz için olduğu kadar bizzat kendimiz için de güzelleşme sebebidir.

Devrimci kimliğin temel niteliklerinden biri olan sevgi, zor durumlarda test edilir.

İkili ilişki dahil, her türlü ortak yaşam, kişiyi kendinden menkul dar hesapların dışında bir alanda sınava sokar. Pratik göstergeler bize, asıl bu alanlarda ortak hareket imkanlarının tüketildiğini, tahammülsüzlüğün ve kutuplaşmanın yaygınlaştığını gösteriyor.

Kardeşlerin oturup uzun uzun bir konu üzerinde tartışmaması,

sevgililerin “bal-ayı” sonrasında, sıklıkla, birbirini dinlemeye dahi tahammül etmez hale gelmesi, ortak üretim ve ortak yaşam için gerekli olan fikri ve ruhsal temele sahip olunmaması sebebiyledir.

Yaşam çıtasının yükseltilmesi, eğer sadece bir erdemi dillendirmekten ibaret değilse ve gerçekten gereği yerine getirilecekse; bu, hem zor hem uzun erimli bir çaba gerektirir.

Sevgi, öncelikle verebilme kapasitesidir. Bencilliğin, bireyciliğin aşıldığı bir doyum seviyesidir. Ismarlama/yapay havuzlarda değil, zor durumlarda test edilir.

Bugün bırakalım tek tek insanları, toplumu değiştirmeyi, her türlü kötülüğü kökten yok etmeyi önüne amaç olarak koyan yapıların bir birine karşı sevgisizliğe denk gelecek mesafeler koyması, başarıdan salt kendi başarısını anlaması, sadece kendi kayıplarından canının yanması; amaç ile an, hedef ile var olan seviye arasındaki uçurumun büyüklüğüne işaret eder.

Toplu yaşam ortamlarında farklı vektörlerin, birbirini güçlendirmek yerine zayıf düşürecek şekilde bir araya gelmesi, büyütücü ve geliştirici toplamın oluşturulabilmesindeki zorluk, kişinin kendi dünyasında başkasına yer açma kabiliyeti/yeterliliği ile doğrudan ilintilidir.

Her kim ki, yaşamı aşkla örnek olan devrimciliği, bu anlamlı kimliği, kimi standart füllere indirirse; o, öncelikle kendini yanıltıyor demektir. Çünkü sevgi, bireycileştirici sisteme karşı her an itiraz halinde olmayı ve alternatif geliştirerek yaşamayı gerektirir. O halde devrimci değerlere, dolayısıyla yoldaşlara olan aşkı, öğretilmiş sembol, motif ve algıların tekelden kurtarıp yaşamın bütününe içermek gibi bir yükümlülük duruyor önümüzde. Bunun öncelikli koşulu, yoldaşı sevgili gibi, sevgiliyi halk gibi sevebilmektir.

Turkeyinfonet.com'dan Haberler

Bordeaux'da Kızıldere Anması Yapıldı

Fransa Devrimci Hareket 24.03.2013 Pazar günü Bordeaux şehrinde 30 Mart 1972'de Kızıldere'de katledilen THKP-C ve THKO önderlerini anmak için bir etkinlik düzenledi. 70'e yakın kişinin katıldığı etkinlik Kızıldere'de katledilen on devrimci şahsında bütün dünya devrim şehitleri için yapılan saygı duruşu ile başladı. Ardından Fransa Devrimci Hareket imzalı metin okundu. Metinde "Sermayenin dünyayı azgın bir kar elde etme aracı haline getirerek yokoluşa sürüklediği, kapitalizmin kriz içinde debelendiği, emperyalist haydutların dünyayı talan ettiği günümüz koşullarında Kızıldere'nin boyun eğmezliği, uzlaşmazlığı, direngenliği dışında bir kurtuluş yolu yok. Kızıldere bu yüzden, zaman ve sınır tanımayan bir öğreticiliğin adresidir bugün.", denildi.

Etkinliğin sonrasında "Kızıldere Devrimin Yol'udur" adlı sinevizyon gösterildi. Katılanların ilgiyle seyrettiği sinevizyonun ardından Kızıldere konulu bir söyleşi gerçekleşti. Canlı ve yoğun geçen bu bölümün ardından program sona erdi.

Almanya'da 30 Mart Etkinliği

Almanya Devrimci Hareket Temsilciliği 30 Mart Kızıldere direnişinin yıldönümünde Stuttgart'ta bir etkinlik yapacak. "Kavgamızın Mahir'leri, Yol'umuzun Önderleri" adlı etkinlik 30 Mart Cumartesi günü Stuttgart'ta yapılacak. Temsilcilik yaptığı açıklamada, Kızıldere'nin devrimci mücadele açısından büyük bir öğreticiliğe ve kavganın kutup yıldızı olma niteliğine sahip olduğunu, devrim yolunun önderlerinin unutulmayacağını ve mücadelede yaşatılacağını ifade ederek, etkinliğe katılım çağrısı yaptı.

KAVGAMIZIN MAHİR'LERİ YOL'UMUZUN ÖNDERLERİ

Tarih: 30.03.2013 Saat: 17:00
Yer: Tobum Kultur Derneği - Nordbahnhofstr. 61 - 70191 Stuttgart
ALMANYA DEVRİMCİ HAREKET

30 Mart Cumartesi günü saat 17:00'de başlayacak etkinlikte Hasan Sağlam, müzik grubu sahne alırken sinevizyon gösterisi de yapılacak.

Avusturya'da 8 Mart Etkinliği

Avusturya'da 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar günü etkinliği düzenlenen bir etkinlikte kutlandı. 10 Mart Pazar günü Avusturya Türk ve Kürt Toplum Hizmetleri Kooperatifi

binasında yapılan etkinlik yoğun bir katılıma sahne oldu. Müzik dinletileri, şiirler, oyunlar, halaylarla dolu dolu geçen etkinlik katılanlara güzel anlar yaşattı.

Avusturya Devrimci Hareket temsilciliği

tarafından yapılan açıklamada, içinin boşaltılmaya çalışıldığı bir süreçte 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü tarihsel içeriğine uygun kutlamanın önemine vurgu yapıldı. 8 Mart'ın emekçi kadınların kapitalizme karşı mücadelesinin ürünü olduğu ve bu içerikte kutlanmasının gerektiğini ifade edildi.

Ali Yoldaş Sonsuzluğa Uğurlandı

Ali yoldaş 500 kişiyi aşkın bir kitlenin katılımıyla toprağa verildi. Yoldaşları ve dostları onu sonsuzluğa uğurlamak için sabahın erken saatlerinden itibaren Dreux'da toplanmaya başladı. Yoldaşları yakalarında yıldız yumruk içinde yer alan Ali yoldaşın olduğu kokartları takmışlardı.

Öğlen saatleri içinde cenaze yine yoldaşlarının omuzunda mezarlığa getirildi. Ardından konuşmalar yapıldı. Metz'den gelen mücadele arkadaşlarından bir kişi onu ve mücadelesini anlattı. Ardından Ali Yoldaş için saygı duruşu yapıldı ve Devrimci Hareket temsilcisi bir konuşma yaptı. Konuşmada şunlar söylendi:

Dostlar, yoldaşlar,

Ali yoldaş sonsuzluğa uğurluyoruz bugün. Onun kim olduğunu uzun uzun anlatmayacağız. Ali yoldaşın kim olduğunu en iyi bugün burada toplanmış kitle ortaya koyuyor. Fransız'ı, Kürdü, Türkü, sendikacısı, emekçisi her kesimden insan var burada. Ali yoldaşın böylesi bir kitleyi biraraya getirebilmesi onun devrimci kimliğinin/ kişiliğinin sonucu. 1973'te yurtdışına çıktıktan sonra her adımına yönveren bu kilmikti. En zor koşullarda bile mücadele azmini kaybetmemesi bu kişiliğinin/ kimliğinin eseridir. Onun hayatı, devrimci mücadelenin yolunun engebeli, sarp ve zorlu oluşunun da bir göstergesidir.

O zor zamanların insanıydı. Her koşulda bir çözüm bulunacağına inanır ve o yönde davranırdı. Mücadeleden kaçmadı, zorlukların üstüne gitti her zaman. Çokken az olmayı yaşadı ama yılmadı. Azken çok olunacağını ve bunun daha da değerli olacağını biliyordu.

Bugün onu toprağa veriyoruz. Mücadelesini ise yanbaşımıza ve yüreğimize yoldaş olarak ekliyoruz. Onu yaşatmanın uğruna mücadele ettiği değerleri yaşatmaktan geçtiğini biliyoruz. Öyle yapacağız. Onu mücadelemizde yaşatacağız.

Ali Yoldaş
ölümsüzdür!

Ardından yoldaşları Ali yoldaş ölümsüzdür diye slogan attılar. Sonrasında Ali yoldaşın kızı Kibriye herkesi duygularından bir konuşma yaptı. Sonrasında Fransız sendikacılar, insan hakları temsilcileri de konuştu. Ali yoldaş bütün bu konuşmaların ardından toprağa verildi. 14.02.2013

